

3Handläggare

Ewa Jungstedt Pilestål
Telefon: 08-508 20 581

Till

Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2023-12-14

Verksamhetsplan 2024 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Verksamhetsplan 2024 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Plan för upphandling 2024-2026 enligt bilaga 2.
3. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 8,3 mnkr för trygghetsmedel (investering) enligt bilaga 3.
4. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 2,1 mnkr för naturreservat (investering) enligt bilaga 3.
5. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 5,1 mnkr för klimatinvesteringar (investering) enligt bilaga 3.
6. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 2,6 mnkr för biologisk mångfald (investering) enligt bilaga 3.
7. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 0,3 mnkr för biologisk mångfald (drift) enligt bilaga 3.
8. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 0,6 mnkr för högtider och evenemangsdagar (drift) enligt bilaga 3.
9. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 2,0 mnkr för lokalt arbete med demokrati och mänskliga rättigheter (drift) enligt bilaga 3.

10. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner investeringsönskemål parkinvesteringar 2024-2026 enligt bilaga 4.
11. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd fastställer internpriser i enlighet med bilaga 5.
12. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner System för intern kontroll 2024 enligt bilaga 6.
13. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan 2024 enligt bilaga 7.
14. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Strategi för kompetensförsörjning 2024-2026 enligt bilaga 8.
15. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Lägesbild om brott och trygghet enligt bilaga 9.
16. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Informationssäkerhetsplan - Ledningens genomgång 2024 enligt bilaga 10.
17. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd fastställer resultatenheter i enlighet med detta ärende.
18. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Ansökan om kompetensutvecklingsmedel inom äldreomsorg med 0,8 mnkr enligt bilaga 11.
19. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Ansökan om kompetensutvecklingsmedel inom förskola med 0,6 mnkr enligt bilaga 12.
20. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Ansökan om kompetensutvecklingsmedel inom äldreomsorg, LSS samt socialpsykiatri med 0,4 mnkr enligt bilaga 13.
21. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beviljar friskvårdsbidrag på upp till 3 000 kronor per medarbetare 2024.
22. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner omslutningsförändringar om 328,9 mnkr och anmäler det till kommunstyrelsen.

Anders Carstorp
stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Verksamhetsplanen för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anger inriktningen för förvaltningens verksamhet under 2024. Verksamhetsplanen knyter an till kommunfullmäktiges tre inriktningsmål:

- Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden
- Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
- Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Inom varje inriktningsmål har fullmäktige formulerat mål för verksamhetsområden. Stadsdelsnämnden har i sin planering konkretiserat kommunfullmäktiges mål genom att formulera nämndmål, indikatorer och aktiviteter som väntas bidra till att målen uppnås.

Verksamhetsplanen har utformats i enlighet med stadens integrerade system för ledning och styrning av verksamhet och ekonomi (ILS).

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner verksamhetsplan 2024 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.

Bakgrund

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning ska samtliga nämnder upprätta en egen budget/verksamhetsplan för det kommande året, med utgångspunkt från den budget som kommunfullmäktige har fastställt. Nämndens verksamhetsplan lämnas vidare till kommunstyrelsen för kännedom. För att kommunstyrelsen ska kunna fullfölja sin uppsiktsplikt utfärdar stadsledningskontoret anvisningar samt granskar nämndernas verksamhetsplaner.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Administrativa avdelningen i samverkan med övriga avdelningar inom förvaltningen.

Innehållsförteckning

Inledning	7
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	12
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid	13
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	16
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	20
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	32
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	37
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	39
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	40
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	42
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	44
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	45
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	46
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	47
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	49
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	54
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	56

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	60
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	63
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	67
Redovisning av ekonomi.....	72
Nämndens ekonomiska förutsättningar	72
Investeringar	86
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	87
Resultatenheter	87
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	88
Budgetjusteringar.....	88
Omslutningsförändringar	90
Medel för lokaländamål.....	91
Övriga ekonomiska redovisningar.....	91
Systematiskt kvalitetsarbete.....	92

Bilagor

Bilaga 1: Blankettset SDN14 2024

Bilaga 2: Plan för upphandling 2024-2026

Bilaga 3: Ansökan om budgetjusteringar för särskilda ändamål 2024

Bilaga 4: Investeringsönskemål parkinvesteringar 2024-2026

Bilaga 5: Prisbilaga 2024

Bilaga 6: System för internkontroll 2024

Bilaga 7: Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan 2024

Bilaga 8: Strategi för kompetensförsörjning 2024-2026

Bilaga 9: Lägesbild om brott och trygghet

Bilaga 10: Informationssäkerhetsplan - Ledningens genomgång 2024

Bilaga 11: Ansökan om kompetensutvecklingsmedel inom äldreomsorg

Bilaga 12: Ansökan om kompetensutvecklingsmedel inom förskola

Bilaga 13: Ansökan om kompetensutvecklingsmedel inom äldreomsorg, LSS och social psykiatri

Inledning

Verksamhetsplanen för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har sin utgångspunkt i kommunfullmäktiges budgetbeslut för 2024 om en öppen och demokratisk stad för alla stockholmare. Den anger fokus för verksamheten under 2024 och knyter an till kommunfullmäktiges tre inriktningsmål:

- Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden
- Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
- Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Utifrån inriktningsmålen arbetar nämnden för att öka invånarnas delaktighet i samhället, ökad jämställdhet och jämlikhet samt en stärkt trygghet i en hållbar livsmiljö. Stadsdelsnämndens mål är att bidra till en ekonomiskt, miljö- och klimatomställning samt socialt hållbar stad.

Kommunfullmäktige har i budget för 2024 beskrivit ett öppet, jämställt och demokratiskt Stockholm, vilket förutsätter lika öppna, jämställda och demokratiska stadsdelsområden.

Enskede-Årsta-Vantörs verksamhetsplan 2024 avser att beskriva den generella välfärd som krävs för detta, exempelvis i form av väl fungerande förskolor och fritidsverksamheter för barn och ungdom samt en god vård och omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning. Det sker också genom ett prioriterat utvecklingsarbete av det förebyggande arbetet och tidiga insatser för barn och ungdom inklusive barnrätt. Här finns också en rättssäker och trygg myndighetsutövning till skydd och stöd från de yngsta till de äldsta av våra invånare.

Verksamhetsplanen beskriver även flera andra områden av stor vikt. Fokus ligger på Trygghetsfrågor såväl brett som specifikt ur flera olika perspektiv, till exempel att ett tryggt Enskede-Årsta-Vantör är fritt från våld i nära relation. Till trygghetsfrågorna hör också arbetet för att motverka otillåten påverkan och andra så kallade välfärdsbrott.

Fler frågor och ämnen är av särskild betydelse och rör hållbarhet och utveckling. Här finns miljöfrågorna men också kompetensförsörjningen, innovationen, tilliten och hur staden bäst tillvaratar medarbetarens kunskaper och erfarenheter inklusive frågor kopplade till ett hållbart arbetsliv.

En grundläggande förutsättning för att lyckas med allt detta är också att fortsätta utveckla samarbetet, dialogen och kommunikationen med både boende och andra som verkar i stadsdelsområdet, där de lokala föreningarna, det vill säga civilsamhället, är en betydelsefull aktör.

Stadsdelsområdet och dess invånare

Enskede-Årsta-Vantör är ett stadsdelsområde med ca 104 000 invånare (31 december 2022) fördelade i tolv stadsdelar: Bandhagen, Enskedefältet, Enskede gård, Gamla Enskede, Hagsätra, Högdalen, Johanneshov, Rågsved, Stureby, Årsta, Örby och Östberga. Enligt stadens översiktsplan så är Hagsätra-Rågsved ett av stadens fyra fokusområden.

Nämnden och råden

Stadsdelsnämnden har 13 ledamöter och 13 ersättare som sammanträder i förvaltningshuset invid Slakthusområdet en gång per månad. Det finns ett utskott till nämnden, sociala delegationen, som fattar beslut i vissa ärenden som berör enskilda individer och familjer. Det finns också två rådgivande organ till stadsdelsnämnden: pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor.

Pensionärsrådet

Pensionärsrådets uppgift är att ge äldre inflytande och insyn i allmänna frågor som berör deras levnadsförhållanden. Pensionärsorganisationer med verksamhet i stadsdelsområdet nominerar personer till rådet. Pensionärsrådet består av tio ledamöter; fem ordinarie och fem ersättare, och utses årligen.

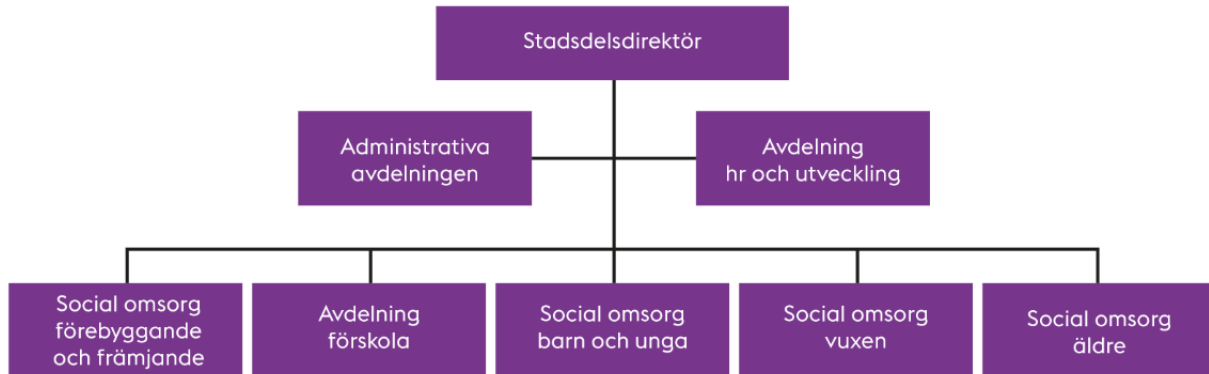
Rådet för funktionshinderfrågor

Sedan den 1 januari 2023 delar Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd råd med Farstas och

Skarpnäcks stadsdelsnämnder. Antalet ledamöter i rådet ska vara åtta och utses för fyra år av respektive nämnd. Under 2024 samordnar Enskede-Årsta-Vantör arbetet i funktionshinderrådet. Mötena kommer att ägnas åt fokusområden utifrån stadens *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning*.

Förvaltningsorganisation 2024

Avdelningen Social omsorg förebyggande och främjande tillkom den 1 september 2023. Stadsdelsdirektören har det övergripande ansvaret för all verksamhet inom förvaltningen. Antalet tillsvidareanställda är 2 232 st. (januari 2023).

Stadsdelsförvaltningen som arbetsgivare

Stadsdelsförvaltningens verksamheter ska hålla en hög kvalitet och möta invånarnas behov. Förvaltningen ska erbjuda goda arbetsvillkor för både chefer och medarbetare där ett öppet arbetsklimat bidrar till delaktighet, engagemang och trivsel. För att nå dit krävs ett systematiskt kvalitetsarbete med ändamålsenliga och tydliga processer, ramar och mandat som genomsyrar alla beslutsnivåer i förvaltningen. Ledarskap och medarbetarskap ska präglas av tillitsbaserad styrning utifrån sju vägledande principer: tillit, medborgarfokus, helhetssyn, handlingsutrymme, stöd, kunskap och öppenhet.

I förvaltningen tillämpas ett innovativt arbetssätt för att skapa ständiga förbättringar och kvalitetshöjning i verksamheterna. Goda förutsättningar för innovation ska råda och fortsätta att utvecklas genom kunskapsinhämtning, pilotprojekt och test av olika metoder.

Som stöd i arbetet med att nå fullmäktiges mål och vara en attraktiv arbetsgivare har förvaltningen tre fokusområden för 2024:

Arbetsmiljö

Förvaltningen arbetar aktivt med **bemanningsstrategier** och fortsätter verka för **minskad sjukfrånvaro**. Ambitionen är att minska andelen arbetade timmar av timavlönad personal för att erbjuda fler trygga anställningar och uppnå en högre kontinuitet i bemanningsplaneringen. Arbetet pågår inom ramen för avdelningarnas olika bemanningsstrategier. Förvaltningen bedriver ett aktivt hälsofrämjande arbete för att ge alla medarbetare goda förutsättningar att utföra ett bra arbete, känna delaktighet, engagemang och trivsel. Arbetet med att stärka friskfaktorer på samtliga nivåer och inom alla verksamheter bidrar till hållbara och attraktiva arbetsplatser med en sjukfrånvaro i balans.

Ledarskap

Chefers förutsättningar att bedriva ett närvarande och tillitsbaserat ledarskap ska vara goda. Stadens chefsprofil och kommande ramverk kring chefsstruktur och ett maxantal medarbetare per chef visar vägen framåt. Förvaltningens chefer har enkla och rättssäkra processer att förhålla sig till samt en verksamhetsnära support från olika stödfunktioner i såväl operativa som strategiskt viktiga frågor.

Trygghet

Förvaltningen arbetar förebyggande mot brott och för en ökad trygghet där **inga utsatta områden** ska finnas i stadsdelsområdet. Medarbetare ges förutsättningar och ökade kunskaper i hantering av hot- och våldssituationer och arbetet med att förebygga otillåten påverkan fortsätter. Arbetet utifrån dataskyddsförordningen vidareutvecklas genom ett aktivt stöd till hela förvaltningen.

Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser

Utifrån direktiven som rör samverkan med andra nämnder och bolagsstyrelser planerar förvaltningen att arbeta enligt nedan.

Långsiktigt hållbar ekonomi och goda förutsättningar för välfärd

Hög inflation, lågkonjunktur och kraftig kostnadsutveckling kommer fortsatt generera stora utmaningar under 2024. Förvaltningen kommer arbeta systematiskt med planering, uppföljning och analys av både verksamhet och ekonomi för en långsiktigt hållbar ekonomi. En god prognossäkerhet säkerställs genom kontinuerliga avstämningar, bedömning av avvikelser och åtgärder vid behov.

Förvaltningen fortsätter optimera lokalbeståndet, vilket bland annat innebär att arbeta för lagom stora lokaler och minimalt med tomma lokaler. Vid nya inhyrningar strävar förvaltningen efter att hyra lokaler i fastigheter som ägs av staden.

Inköp till offentlig verksamhet är ett viktigt medel för att driva samhällsutvecklingen i hållbar riktning. I upphandlingar och inköp arbetar förvaltningen för att i ökad utsträckning ställa sociala krav, krav på arbetsrättsliga kontraktsvillkor och miljö- och klimatkrav. En viktig del är även aktiv avtalsuppföljning för att motverka välfärdsbrott och främja en sund konkurrens mellan seriösa företag. Krav på verksamhetens kvalitet ska vara samma och följas upp oavsett driftsform.

En levande och hållbar stad

Avdelning förskola ska fortsatt medverka i forskningsprogrammet *Hållbar förskola* för att utveckla arbetet med ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet.

Alla invånare behöver ha lika möjligheter att ta del av olika typer av aktiviteter för en aktiv fritid. Samverkan med civilsamhället är centralt för att öka tillgången till kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter, men även samverkan med berörda fackförvaltningar och bolag. Under 2024 kommer förvaltningen fokusera på ökad dialog, stöd samt samverkan vid evenemang och aktiviteter. Genom att fördela föreningsbidrag till föreningar som uppfyller kraven och demokratiska principer verkar förvaltningen även för ett bra föreningsklimat.

För att öka inflytandet och stärka den demokratiska förankringen kommer områdesmöten

anordnas i olika stadsdelar i samverkan med olika aktörer. Där får invånare möjligheter att träffa lokala politiker och diskutera aktuella frågor.

Arbetet mot ett hållbart stadsdelsområde fortsätter inom alla verksamheter. I den offentliga miljön handlar det bland annat om plantering av träd, källsortering i parker och omställning till högräs och äng. Inom den egna organisationen fortsätter arbetet med att minska engångsartiklar, öka andelen ekologiska livsmedel, återbruk av kontorsmöbler via Stocket och hållbara resor i tjänsten.

På medborgarkontoret i Rågsved ska invånare få stöd till att lämna medborgarförslag och en digital fixartjänst ska inrättas vid den stadsövergripande funktionen för teckenspråk.

En trygg och säker stad som håller samman

Förvaltningens öppna fritidsverksamheter erbjuder en meningsfull fritid för barn och unga. Besökare ska få fortsatt möjlighet att påverka sin fritid genom gårdsråd och inflytandeforum. Parklekar och fritidsgårdar verkar för att nå ut till fler barn och unga som saknar fritidssysselsättning genom ett större utbud av aktiviteter och samverkan med civilsamhället.

Förvaltningen ska på olika sätt öka samverkan för att tidigt upptäcka barn som har behov av stöd. Ett exempel är projektet *Förskoleteam*, som är en samverkan mellan barnavårdscentralen (BVC), socialtjänstens förebyggande verksamhet och förskolan. Förvaltningen ska även prova att erbjuda föräldraskapsstöd på vissa förskolor.

Förvaltningen samverkar i *Barn i behov av särskilt stöd (BUS)* med regionen och utbildningsförvaltningen för att alla barn och unga ska ha möjlighet att utvecklas utifrån sina individuella förutsättningar. Förvaltningen deltar också i lokala SSPF grupper 0-20 år där socialtjänst, skola, polis och fritidsverksamheter ingår.

Ungdomsmottagningen ska vidareutveckla samverkan med elevhälsan och barn- och ungdomspsykiatri (BUP) för att fånga upp fler barn och unga som visar på psykisk ohälsa. De öppna fritidsverksamheterna har god kunskap om risk- och skyddsfaktorer och kan lotsa barn, unga och familjer till rätt stöd.

En medborgarbudget för unga och andra initiativ för att ta tillvara invånarnas synpunkter kommer genomföras, med fokus på Hagsätra-Rågsved.

Under 2024 ansvarar Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning för samordningen av rådet för funktionshinderfrågor, som drivs gemensamt med Farstas och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar. Mötena i rådet kommer att ägnas åt strategiskt relevanta fokusområden utifrån stadens *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning*. Förvaltningens ambition är att fortsätta utveckla arbetet och att möjliggöra för alla tre stadsdelsförvaltningar att delta aktivt.

Förvaltningen samordnar arbetet med platssamverkan i Rågsved. Arbetet med att dela resurser och samhandla för att nå platssamverkan Rågsveds vision fortsätter att utvecklas: ”Rågsved är en trygg och attraktiv stadsdel i en dynamisk storstad full av möjligheter. Våra barn och ungdomar har framtidstro och lyckas i skolan. Alla flickor, pojkar, kvinnor och män som bor i stadsdelen lever ett självständigt liv och kan röra sig fritt och tryggt både i och utanför hemmet. Rågsved utvecklas i dialog med de som bor och verkar i stadsdelen.”

Tjänsten som preventions- och trygghetssamordnare kommer att delas upp i två tjänster; en preventionssamordnare och en trygghetssamordnare.

För att minimera antalet brott och bedrägerier mot äldre samverkar förvaltningen med polis.

Förvaltningen kommer fortsätta att arbeta för att motverka välfärdsbrott och felaktigt utbetalda bidrag genom exempelvis riskprofiler samt stärkt kontroll och uppföljning. Genom tydliga processer och rutiner kan förvaltningen säkerställa att skattemedel inte ges till aktörer för egen vinning eller som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer.

Arbetet med att stärka beredskapsförmågan fortsätter genom risk- och sårbarhetsanalyser, krisledningsplanering, övningar med krisorganisationen och ett systematiskt informationssäkerhetsarbete. Under 2024 kommer förvaltningen ha särskilt fokus på informationssystem som berörs av NIS-lagstiftningen för att säkerställa en god kontinuitet inom samhällsviktiga verksamheter inom hälso- och sjukvård.

Som ett led i att ge unga en möjlighet till ett första möte med arbetslivet erbjuder förvaltningen ungdomar feriejobb av god kvalitet under sommar-, höst- och vinterlov.

I samverkan med Skarpnäcks och Farstas stadsdelsförvaltningar kommer förvaltningen på Öppenvård sydost att under året utveckla stödet för anhöriga till personer med en kriminell livsstil, koppling till våldsbejakande extremism, samt till personer som drabbats av skjutningar och dödligt våld.

Det våldsförebyggande programmet för personer med funktionsnedsättning Viktig Intressant Person (V.I.P.) kommer fortsatt erbjudas.

Förvaltningen fortsätter utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering, barnrättsperspektivet, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning samt nationella minoriteters rättigheter i samverkan med olika aktörer.

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stadsdelsnämnden bidrar till målet om *Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden* genom att erbjuda öppna fritidsverksamheter såsom parklekar och fritidsgårdar för barn och unga. Fritidsverksamheterna verkar utifrån ett främjande perspektiv som inkluderar det förebyggande arbetet genom att barn och unga uppmuntras till en meningsfull fritid och sociala sammanhang.

Förvaltningen avser bidra till målen om god utbildning för alla och minskad ojämlikhet genom att erbjuda alla barn undervisning som planeras och följs upp av legitimerad förskollärare. För att fler barn ska ta del av undervisningen i förskola, ska arbetet med ökad inskrivningsgrad fortsätta i samverkan med öppna förskolan och parklekar.

Nyblivna föräldrar får fortsatt stöd via hembesöksprogrammet under året. För att tidigt upptäcka barn som har behov av stöd ska förvaltningen starta en samverkan mellan förskola, BVC och socialtjänsten genom projektet *Förskoleteam*. Socialtjänstens närvaro i skolorna ska öka. Barn och unga som är föremål för förhandsbedömningar, utredningar och insatser ska

vara delaktiga och få information. Social omsorg vuxen fortsätter arbetet med att stärka barnperspektivet inom handläggning och utförande av insatser. Förvaltningen kommer fortsatt prioritera arbetet för att motverka våld i nära relation och arbetet mot kriminalitet.

Verksamheterna för vuxna och personer med funktionsnedsättning verkar för att brukare ska kunna leva ett självständigt liv.

Den äldres behov är i fokus vid utredning av behov om bistånd och förvaltningen erbjuder en värdig omsorg med hög kvalitet. Det salutogena perspektivet genomsyrar verksamheterna. Arbetet med *Nollvision undernäring* säkerställer att äldre får en näringsrik kost. Arbetet för en äldrevänlig stad fortgår. Kontinuiteten ska öka för att äldre ska känna trygghet vid insats i ordinärt boende. Det hälsofrämjande arbetet har fortsatt fokus på öppna mötesplatser som erbjuder olika aktiviteter och bidrar till att äldre kan bo kvar i ordinärt boende. Fortsatta prioriterade satsningar är bland annat Stjärnmärkt demensvård, ökad medicinsk kompetens, språkkompetens och kompetens inom psykisk ohälsa och missbruk.

Samverkan med civilsamhället ska stärkas i syfte att nå ut med kultur och idrott till fler invånare. För att nå fler flickor, barn och unga med funktionsnedsättning samt nyanlända kommer förvaltningen fortsätta samverka med externa aktörer och arbeta för fler riktade insatser till målgruppen. Förvaltningen ska fortsätta utveckla platser för spontanidrott och rekreation. Under året ska förvaltningen även fortsätta att se över möjligheterna att inrätta ett fritidsbibliotek.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

Ett av Stockholm stads övergripande mål är att alla barn och unga ska ha rätt till en meningsfull fritid och tillgång till trygga och jämställda mötesplatser. Målsättningen utgår från barns rätt till fritid, kultur och lek som även är en grund för barns utveckling enligt Barnkonventionen och Agenda 2030. Öppna fritidsverksamheter har en kompensatorisk funktion för de barn och unga som inte har en organiserad fritid. En utmaning är att säkerställa en jämlik tillgång av fritidsverksamheter för barn och unga i stadsdelsområdet och nå ut till de barn och unga som inte har en fritidssysselsättning. Förvaltningen arbetar med att nå ut till fler barn och unga genom nya arbetssätt såsom ledarledda aktiviteter, mobila verksamheter och samverkan med civilsamhället. Barnkonventionen och barnets bästa genomsyrar fritidsverksamheterna där barn och ungas deltagande och inflytande är i fokus.

Meningsfull och trygg fritid

Alla barn och unga har rätt att ta del av öppna fritidsverksamheter som erbjuder en aktiv och meningsfull fritid. Fritidsverksamheterna ska verka utifrån ett främjande perspektiv som inkluderar det förebyggande arbetet genom att barn och unga uppmuntras till en meningsfull fritid och sociala sammanhang. Besökarnas inflytande och delaktighet är en viktig grund i arbetet. Det systematiska kvalitetsarbetet inom verksamheterna utvecklas genom att arbeta enligt *Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar* samt *Stockholms stads strategi för parklekar*.

Fritidsverksamheterna erbjuder trygga mötesplatser och särskilda aktiviteter för flickor,

nyanlända barn och unga samt barn och unga med funktionsnedsättning. Parklekar och fritidsgårdar, tillsammans med andra förebyggande verksamheter erbjuder aktiviteter för barn, unga och familjer på SHIS-boenden. Förvaltningen ska fortsätta driva och utveckla hbtqi-fritidsgårdsverksamheten. Förvaltningen ska se över möjligheten att öppna upp måndagsklubben på Högdalens fritidsgård i syfte att erbjuda en öppen fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning, utan krav på myndighetsbeslut. Fritidsgårdarna ska fortsätta sin samverkan inom nätverket Fritid för Alla. De ska också fortsätta verka utifrån ett normkritiskt förhållningssätt och barnkonventionen med barnets bästa i fokus.

Parklekarna och fritidsgårdarna har ett särskilt fokus på att nå ut till de grupper av barn och unga som inte deltar i en organiserad fritid. Fritidsverksamheterna ska vara av hög kvalitet och utformas efter målgruppens behov och livsstil. Parklekar och fritidsgårdar ska fortsätta att ha ledarledda aktiviteter men även utforska mobila verksamheter och digitala arbetssätt för att nå ut till fler.

En god skolgång är en viktig skyddsfaktor för barn och unga. Parklekar och fritidsgårdar ska kunna erbjuda barn och unga studiehjälp i samverkan med civilsamhället. För att möjliggöra det ska förvaltningen inventera organisationer att samverka med.

Det våldsförebyggande arbetet på fritidsgårdarna ska fortsätta genom programmet *Fritid fri från våld/MVP Fritid*. Under 2023 gick alla fritidsledare en utbildning i MVP-fritiden. Metoden började implementeras i verksamheten under 2023 och ska fortsätta till 2024.

I syfte att ytterligare stärka och utöka tillgången till förebyggande och främjande aktiviteter och insatser för barn, unga och familjer ska stadsdelsförvaltningen och Rågsveds grundskola gemensamt utreda förutsättningarna för etablering av lokala samordnade verksamheter inom Rågsvedsskolans skolområde.

Sommarkollo

Förvaltningen ska fortsätta att öka tillgängligheten för sommarkollo för alla barn och unga inom stadsdelsområdet. Fokus ligger på att försöka få fler barn från underrepresenterade grupper samt barn med funktionsnedsättning att delta på kollo genom att förvaltningen samverkar med socialtjänst och civilsamhället för att sprida information om kollo och erbjuda prova-på kollo. Kollohandläggningen följer de nya riktlinjer som kulturförvaltningen tagit fram och som börjar gälla 2024.

Dagkollo och lovaktiviteter

Förvaltningen ska utveckla arbetet och bredda utbudet av aktiviteter under skolloven, med ett särskilt fokus på sommaren i syfte att nå fler barn, unga och familjer i stadsdelsområdet. Förvaltningen ska även planera och utföra minst ett dagkollo under året. Lovaktiviteter och dagkollo ska genomföras i samverkan med civilsamhället.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till fritidsaktiviteter		Fastställs 2024	År
Kommentar			

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Inget mål har satts på grund av att målvärde fastställs under året.			
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	3 %	2,7 %	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska upprätta en parkleksplan som beskriver nuläge för respektive parkleksbyggnad och som pekar ut behov, utveckling och upprustning av dessa, de kommande åren med utgångspunkt i stadens parkleksstrategi	2024-01-01	2024-08-31

Nämndmål: 1.1.1 Alla barn och unga i stadsdelsområdet har en meningsfull fritid, hälsofrämjande aktiviteter och jämlika uppväxtvillkor

Beskrivning

Fritidsgårdarnas besökare är delaktiga och har inflytande över vilka aktiviteter som erbjuds genom gårdsråd och inflytandeforum. Parklekar och fritidsgårdar samverkar med civilsamhället i syfte att erbjuda större variation av aktiviteter. De förebyggande och främjande verksamheterna erbjuder kultur och fysisk aktivitet i enlighet med bland annat stadens idrottspolitiska program. Genom att erbjuda en variation av aktiviteter ökar flickors, nyanländas samt barn och ungdomar med funktionsnedsättnings deltagande på fritidsgårdarna, som därmed får en meningsfull fritid. Inom fritidsverksamheterna finns trygga vuxna som agerar samt har kompetens och förutsättningar för att skapa en trygg och utvecklande verksamhet som attraherar många. Medarbetarna i de förebyggande och främjande verksamheterna har kompetens och ett bemötande som bidrar till att verksamheterna är jämställda och fria från rasism.

För att få fler barn från underrepresenterade grupper att delta på sommarkollo utvecklas nya arbetssätt.

Alla medarbetare inom de förebyggande och främjande verksamheterna har kunskap om risk- och skyddsfaktorer samt arbetar utifrån barnkonventionen.

Förväntat resultat

- Parklekar och fritidsgårdar är välkomnande, trygga och drogfria mötesplatser där alla barn och unga har möjlighet till inflytande och delaktighet.
- Flickors deltagande på fritidsgårdarna ökar (2023: 36,5 procent flickor)
- Barn och unga med funktionsnedsättning har en meningsfull fritid.
- Fler barn från underrepresenterade grupper och barn med funktionsnedsättning deltar i sommarkollo.
- Barn och unga är nöjda med det utbud som erbjuds på de öppna fritidsverksamheterna.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Andel flickor som besöker fritidsgårdarna	40 %		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra dagkollo i fokusområde Hagsätra-Rågsved	2024-01-01	2024-12-31
Implementera Stockholms stads nya strategi för fritids- och ungdomsgårdar	2024-01-01	2024-12-31
Implementera Stockholms stads nya strategi för parklekar	2024-01-01	2024-12-31
Inventera vilka föreningar som kan erbjuda studiehjälp i samverkan med förvaltningens fritidsverksamheter	2024-01-01	2024-12-31
Se över möjligheterna att öppna måndagsklubben för barn och unga med funktionsnedsättning	2024-01-01	2024-12-31
Testa en mobil verksamhet	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

Förvaltningen ska arbeta med att tidigt upptäcka barn i behov av stöd, bland annat genom barnombud och barnkonferenser. Ett processtöd om psykisk hälsa hos barn i förskola ska genomföras. Stöd- och utvecklingsteamet på Avdelning förskola ska erbjuda enheterna handledning och utbildning för att tillgängliggöra utbildningen för alla barn. Språkarbetet i förskolan ska utvecklas. För att fler barn ska ta del av undervisningen i förskola, ska arbetet med ökad inskrivningsgrad fortsätta i samverkan med öppna förskolan och parklekar.

Barns rätt och tidiga insatser

Alla förskoleenheter ska genomföra en jämställdhetsanalys under året, utifrån observationer i verksamheten.

Genom organisationen med barnombud på samtliga förskolor och barnombudssamordnare på förskoleenheterna ska barnperspektivet, barnrättsperspektivet och barnets perspektiv lyftas i frågor och beslut. Förvaltningens barnrättssamordnare kommer vara ett stöd i arbetet.

Alla förskoleenheter ska fortsatt genomföra barnkonferenser kontinuerligt, för att upptäcka barns behov av tidiga insatser. Barnkonferenserna är en del i arbetet med att systematiskt säkra förskolans kompensatoriska uppdrag, tillgänglighet i utbildningen och alla barns rätt till utbildning. Under året ska Avdelning förskola utveckla barnkonferenserna för en ökad likvärdighet.

För att tidigt möta barns behov ska en ny samtalsmodell genomföras i förskolan, *Barnens bästa möte*. Det är en förebyggande samtalsmodell där barns röster tas in.

Medarbetare från Avdelning förskola och avdelningarna Social omsorg barn och unga, Social omsorg vuxen samt Social omsorg förebyggande och främjande ska delta i ett processtöd för att främja psykisk hälsa i förskolan. Processtödet genomförs av *Uppdrag psykisk hälsa Stockholms län* (ett regionalt arbete kring psykisk hälsa) och syftar till att skapa ökad kunskap och samsyn mellan olika verksamheter om psykisk hälsa hos barn i förskola. Stödet ska leda

till en strukturerad samverkan mellan förskola, hälso- och sjukvård och socialtjänst, genom lokal inventering av behov, formulering av gemensamma mål, planering av aktiviteter och uppföljning av arbetet.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Förvaltningens stöd- och utvecklingsteam erbjuder enheterna handledning och kompetensutveckling utifrån aktuella behov. Syftet är att utveckla bemötande och förhållningssätt till barn och vårdnadshavare, samt tillgängliggöra utbildningen för alla barn. Barnkonferenserna är en del i arbetet med att systematiskt säkra förskolans kompensatoriska uppdrag, tillgänglighet i utbildningen och alla barns rätt till utbildning.

Språk

Förskolan ska lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling i svenska. Förskoleenheterna ska fortsätta med att implementera strategi för det språkutvecklande arbetet och utveckla en språkutvecklande förskola. Språkarbetet ingår i den sociala dimensionen i *Hållbar förskola*.

För att barn med annat modersmål än svenska ska ges möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål, ska de medarbetare som genomgått utbildningen *Kursledare i flerspråkighet i förskolan* erbjuda utbildning till fler medarbetare.

Som ett led i det språkutvecklande arbetet ska förskolebiblioteken fortsatt utvecklas och tillgängligheten för barnen ska öka.

Avdelning förskolas språkgrupp kommer ha ett särskilt fokus på det språkstödande arbetet kring nationella minoriteter.

Alla förskoleenheter ska delta i ett processtöd inom språkutveckling genom Ifous (Ifous står för innovation, forskning och utveckling i skola och förskola och är ett fristående forskningsinstitut). Syftet är att utveckla utbildningen med utgångspunkt i forskningsbaserad kunskap.

Medarbetare inom förskolan ska fortsatt ges möjlighet att kompetensutvecklas inom det svenska språket.

Öppna förskolan ska vara en tillgänglig och jämställd mötesplats för föräldrar med barn 0-6 år. Öppna förskolorna ska vidareutveckla den pedagogiska miljön på verksamheterna som stimulerar språkutveckling och socialt samspel. Verksamheterna förbereder föräldrar och deras barn inför förskolestart. Öppna förskolan på finska ska fortsätta en eftermiddag i veckan på öppna förskolan i Stureby, en del i arbetet för nationella minoriteters rättigheter. En finskspråkig pedagog bedriver verksamheten för finstalande familjer från hela staden.

Digitalisering

Förskolorna ska få stöd i arbetet för att alla barn utvecklar sin digitala kompetens och har tillgång till digitala verktyg. Avdelning förskola har ett digitaliseringsnätverk där varje enhet har en representant. Genom nätverket kan enheterna få syn på vad de behöver utveckla inom digitalisering i undervisningen samt i det systematiska kvalitetsarbetet.

Skolplattformen ska fortsatt användas som ett stöd i det systematiska kvalitetsarbetet. Genom

dokumentation och analys kan varje barns utveckling och lärande följas. Från och med 2024 kommer systematiken i Skolplattformen följa budgetåret. Ett nytt system, Infomentor, ska implementeras i slutet av året, eller i början 2025, och ersätta Skolplattformen, vilket kommer att innebära en del utbildningsinsatser. Ett annat nytt system, Tempus, ska införas för närvarohantering i förskolan. Systemet ska även användas för personalens scheman.

Undervisning i förskolan

Förskolans innovationsarena för undervisning och utbildning (UU-labbet) ska fortsatt vara en plats för inspiration, kollegialt lärande och utveckling, i uppbyggda miljöer. Under året kommer ett arbete för att bedriva undervisning för barngrupper ske i UU-labbets miljöer, stratas upp.

Ökad inskrivningsgrad

Förvaltningen ska fortsatt erbjuda plats i förskola till vissa vårdnadshavare, enligt ändringar i skollagen som trädde i kraft under 2023. Vidare ska förvaltningen utveckla former för uppsökande arbete i samverkan med öppna förskolan och stadsdelsmammorna.

För att ge alla barn så bra förutsättningar som möjligt att klara av skolan ska Avdelning förskola och avdelning Social omsorg förebyggande och främjande samverka för att öka inskrivningsgraden i förskolan. Öppna förskolan med introduktionsförskola och parklekar är viktiga arenor för att informera om förskola till sina besökare. Ökad inskrivningsgrad är en viktig del av arbetet i enlighet med Agenda 2030 och målet god utbildning för alla.

Förvaltningen ser att det är en utmaning i att nå vissa vårdnadshavare som inte har barn i förskola.

Beredskap

Förskoleenheterna ska se över hur köken i förskolorna kan klara ett måltidsbehov på upp till tre dagar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel barnskötare med barnskötarutbildning av totalt antal anställda (årsarbetare)		Fastställs 2024	År
Kommentar Inget mål har satts på grund av att målvärde fastställs under året.			
 Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	35,5 %	Ökning	Tertial
 Antal barn per anställd i förskolan (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Antal barn per grupp	15	15	Tertial
 Antal barn per legitimerad förskollärare	15,4 st	Minskning	Tertial
 Inskrivningsgrad i förskola	95,5 %	Tas fram av nämnd	År
Kommentar Målet grundar sig på den senaste mätningen som avser 2022			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en utvärdering av introduktionsförskolorna	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 1.2.1 Alla barn har likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i en hållbar förskola av hög pedagogisk kvalitet

Beskrivning

Förvaltningen ska följa upp att alla förskoleenheter organiserar för att alla barn erbjuds undervisning och utbildning som planerats och följs upp av legitimerad förskollärare.

Förvaltningens stöd- och utvecklingsteam ska erbjuda förskoleenheterna handledning och kompetensutveckling utifrån aktuella behov. Syftet är att utveckla bemötande och förhållningssätt till barn och vårdnadshavare, samt tillgängliggöra utbildningen för alla barn. Stöd- och utvecklingsteamet stödjer och sammankallar enheternas barnombudssamordnare. Nätverket av barnombudssamordnare bevakar och utvecklar arbetet med barns rättigheter.

Förvaltningen följer upp att samtliga förskoleenheter implementerar strategi för det språkutvecklande arbetet, samt stöttar enheterna i det arbetet. För att utveckla medarbetarnas kunskaper i svenska språket kan enheterna få stöd till kompetensutveckling.

Enheterna får stöd i hur digitala verktyg ska användas för att utveckla undervisningen och stärka barns digitala kompetens.

Avdelning förskola och avdelning Social omsorg förebyggande och främjande samverkar i uppdraget med att öka inskrivningsgraden i förskolan.

Förväntat resultat

- Samtliga förskoleenheter säkerställer att undervisning och utbildning planeras och följs upp av legitimerade förskollärare.
- Pedagogernas kunskap i svenska språket ökar
- Pedagogernas kunskap i bemötande och förhållningssätt ökar
- Barn i behov av stöd upptäcks tidigt genom ökad kunskap och ökad samverkan.
- Det språkutvecklande arbetet på varje förskoleenhet utvecklas.
- Andelen barn som är inskrivna i förskolan ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra pedagogiska caféer för medarbetare i förskola	2024-01-01	2024-12-31
Genomföra processtöd för att främja psykisk hälsa i förskolan	2024-01-01	2024-12-31
Genomföra samtalsmodellen "Barnens bästa möte" i förskolan som en del i det förebyggande arbetet att tidigt möta barns behov.	2024-01-01	2024-12-31
Utvärdera förskolebiblioteken	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

Förvaltningen avser bidra till de globala målen om god hälsa, jämställdhet och minskad ojämlikhet i Agenda 2030 bland annat genom att hembesöksprogrammen ska nå fler i familjer i prioriterade områden, skolgången ska stabiliseras, våldsutsatta får skydd och stöd i tidigt skede samt genom att utveckla stödet för anhöriga till personer som drabbats av skjutningar och dödligt våld. En utmaning som förvaltningen ser är den ökade misstron till socialtjänsten, på grund av desinformationskampanjer, vilken kan leda till att invånare väljer att tacka nej till stöd på grund av rädsla.

Förskoleteam

För att tidigt upptäcka barn som har behov av stöd, ska förvaltningen starta en samverkan mellan fem förskoleenheter, två barnavårdscentraler samt föräldrarådgivningen. Socialtjänstens mottagnings- och utredningsenhet är med i referensgruppen. Samverkan ska ske, genom Förskoleteam, ett projekt med medel från sociala investeringsfonden. Genom samverkan ska barn och familjer fortare få rätt stöd. Arbetet med Förskoleteam ska pågå i fyra år och utvärderas kontinuerligt.

Föräldraskapsstöd

Nyblivna föräldrar får stöd via hembesöksprogrammet där föräldrarådgivare och BVC gemensamt gör hembesök. Under 2024 ska förvaltningen i samverkan med socialförvaltningen ha dialog med Region Stockholm i syfte att se över möjligheterna att utveckla hembesöksprogram och familjecentraler. Förvaltningen fortsätter även satsningen med olika universella föräldrastödsprogram. För att nå fler familjer arbetar förvaltningen uppsökande i specifika områden samt undersöker möjligheten att erbjuda föräldrastödsprogram på andra arenor.

Fungerande skolgång

Skolsocionomer och skolsociala team (SST) finns för barn som riskerar att inte uppnå skolans mål. Ambitionen är att öka antalet barn som får detta stöd utifrån att stödet visat sig vara positivt. Det är rektorer som avgör vilka elever som får stödet.

Möjligheten att inrätta en skolsamordnare för placerade barn i syfte att de mest utsatta barnen ska klara skolgången ska utredas.

Socialtjänstens närvaro i skolorna ska öka genom informationsmöten, anmälningsmöten i förhandsbedömning och återkoppla mer vid avslut av utredningar i de ärenden där skolan har gjort orosanmälan. I utredningar kring barn betonas vikten av fungerande skolgång.

Förvaltningen arbetar utifrån modellen *Samordnad skolplanering i Stockholm (SAMS)*, vars övergripande syfte är att säkerställa en obruten skolgång för placerade barn och unga i de fall placeringen medför skolbyte. Modellen innebär att flera myndigheter samverkar, vilket är nödvändigt då placerade barn oftast är folkbokförda i sin hemkommun.

Barnperspektiv och barns delaktighet

Barn och unga som är föremål för förhandsbedömningar, barnavårdsutredningar,

vårdnadsutredningar och insatser ska vara delaktiga och få information. Barn ska få återkoppling kring vad som händer och ta del av bedömningar som gäller dem.

Support and protection Against Violence, on Equal terms for all children (SAVE) är en studie om barn som utretts inom sociala barn- och ungdomsvården. Förvaltningen har nyligen genomfört SAVE-studien som bland annat syftar till att analysera om barn beviljas insatser på lika villkor, oavsett kön, ålder, ursprung och funktionsnedsättning. Resultat och återkoppling från forskarna kommer i slutet av 2023 och kommer ligga till grund för att utveckla arbetssätt som ökar barns delaktighet. Detta gäller även för att stärka barnrättsperspektivet i arbetet mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck.

I överväganden ska barnets inställning till familjehemsvården tydliggöras.

Familjerätten ska utveckla barns delaktighet i utredningar och uppföljningar och alla barn som utreds för vårdnad, boende och umgänge kommer erbjudas egen barnanpassad information. Alla barn kommer också erbjudas information från Familjerätten efter tingsrättens dom.

I inledningen av en öppenvårdsinsats ska barnen ges möjlighet att formulera egna mål med insatsen.

Social omsorg vuxen fortsätter arbetet med att stärka barnperspektivet inom handläggning och utförande av insatser för att tidigt uppmärksamma barn och familjer i behov av stöd med ett tydligt anhörighetsperspektiv.

Under 2024 kommer avdelningens enheter inrätta barnombud och genom samverkan med förvaltningens barnrättssamordnare upprätta handlingsplaner för ett stärka barnrättsperspektivet i utredningar och insatser för vuxna.

Stöd till barn med missbrukande föräldrar

Förvaltningen ska i högre utsträckning rekommendera barn till stödgrupper och BRA -samtal i Stockholms stad och för placerade barn även i andra kommuner. BRA-samtal är en beprövad modell som är framtagen inom ramen för utvecklingsarbetet BRA – Barns Rätt som Anhöriga.

Barn upplever ökad trygghet om de vet att deras missbrukande förälder får stöd. Kunskapsöverföring och ökad samverkan ska därför ske mellan berörda enheter.

Alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar (ANDTS)

Programmet om ANDTS som antogs hösten 2023 ska implementeras i syfte att minska de negativa och skadliga konsekvenserna. I barnutredningar lyfts alltid frågan om barn eller vårdnadshavare har problem med alkohol, narkotika, tobak eller spel om pengar. Barn till missbrukare ska erbjudas stöd och information. Fältassistenternas uppsökande arbete för att nå ungdomar som brukar narkotika samt barn och unga som spelar om pengar ska stärkas i samverkan med skolor, polis och fritidsgårdar.

Stöd till brottsoffer

Våldsutsatta kvinnor får stöd i rättsprocessen av Relationsvårdscentrum sydost, RVCs. Öppenvården ger stöd i pågående ärenden och lotsar sedan vidare till brottsoffermyndigheten eller andra instanser i samhället.

Genom föreningsbidrag till föreningar som arbetar i stadsdelsområdet stärker förvaltningen stödet till brottsoffer. Under 2024 beviljas en förening medel för fysiska besök och aktiviteter i stadsdelsområdet och till utbildning för volontärer som ger stöd till bland annat brottsoffer och anhöriga.

Våld i nära relation

Kvinnors utsatthet för mäns våld är ett samhällsproblem som ger både kortsiktiga och långsiktiga negativa konsekvenser för främst kvinnor och barn. Förvaltningen kommer fortsatt prioritera arbetet för att motverka våld i nära relation samt dess konsekvenser genom att bland annat ha en tät samverkan med polis och stödja särskilt sårbara grupper. Förvaltningen avser därigenom bidra till jämställdhetsmålet i Agenda 2030.

Relationsvåldscentrum sydost (RVCS) har beviljats medel från sociala investeringsfonden för att under perioden 2023-2025 ge praktiskt stöd till våldsutsatta. Stödet ska främst riktas till personer med fler sårbarhetsfaktorer än utsatthet för våld. En del våldsutsatta behöver stöd med det praktiska först, för att sedan kunna tillgodogöra sig behandlingen. Stödet kan vara att samordna olika insatser och kontakter runt den våldsutsatta och vara ett stöd vid utflytt från skyddat boende.

Metodstödet iRisk syftar till att öka kvaliteten i de barnutredningar där barnet eller en omsorgsperson har utsatts för våld i en nära relation. Målet med att använda iRisk som metodstöd är att få ett bättre underlag för att bedöma graden av risk och valet av lämpliga insatser i form av skydd, stöd och behandling.

Inom förvaltningens olika verksamheter pågår kontinuerligt fortbildning om våld i nära relation. Att medarbetare har kunskap om våld och dess konsekvenser samt använder sig av de screeninginstrument som finns inom området är en viktig del i arbetet med att tidigt identifiera behov och erbjuda relevanta insatser i rätt tid.

Förvaltningens relationsvårdsteam (RVT) fortsätter arbeta för att erbjuda våldsutsatta stöd och skydd i ett tidigt skede, bland annat genom arbetssätt enligt *Islandsmodellen* som implementerades i verksamheten under föregående år. Modellens syfte är att öka samverkan mellan polis och socialtjänst vid akuta våldshändelser i familjer med barn. Målet är att tillvarata våldsutsatta barn och vuxnas rätt till skydd och stöd samt möjliggöra att våldsutövare remitteras till behandlande enhet i så nära anslutning till den akuta våldshändelsen som möjligt. Viktiga vinster med modellen är att våldsutsatta barn uppmärksammas och får möjlighet att komma till tals om sin situation i nära anslutning till den aktuella händelsen samt att fler vuxna kan erbjudas stöd och skydd. En utmaning är att arbetssättet är tidskrävande.

Genom ett stärkt samarbete med lokalpolisen och tätare samverkan inom förvaltningen ska fler våldsutsatta och deras barn kunna erbjudas snabbt och flexibelt stöd. Arbetet med att nå särskilt sårbara grupper som utsätts för våld är prioriterat under året, både inom samverkan och vid utformandet av insatser.

För att minska negativa konsekvenser för våldsutsatta och deras barn samt stärka barnrättsperspektivet i ärenden där det förekommer våld kommer förvaltningen fortsatt fokusera på att nå fler våldsutövare i ett tidigt skede. Syftet är att motivera våldsutövare till att

lämna den eventuellt gemensamma bostaden och ta emot stöd och behandling för egen del så att den våldsutsatta och barn så långt det är möjligt kan skyddas och ges stöd i sin hemmiljö.

Det våldsförebyggande programmet för personer med funktionsnedsättning Viktig Intressant Person (V.I.P.) kommer fortsatt erbjudas under året. Programmet syftar till att förebygga att personer med funktionsnedsättning utsätts för eller utsätter andra för våld i nära relationer.

Kriminalitet

Sociala insatsgrupper (SIG) för unga kommer att utvecklas genom ett forskningsprojekt som ska pågå till december 2024. Syftet är att undersöka de långsiktiga effekterna av SIG och att komma med förbättringsförslag. Förvaltningen tar under året del av de forskningsresultat som framkommer och anpassar verksamheten efter de slutsatser som presenteras.

I utredningar kring barn och unga med normbrytande beteende eller kriminalitet ska bedömningsinstrumentet SAVRY användas i högre utsträckning för mer träffsäker utredning och därmed bättre anpassade insatser. En utmaning är att det finns få evidensbaserade insatser att tillgå och att placeringar på SiS inte ger önskad effekt.

En utmaning i barnutredningar är att även föräldrar kan vara gängkriminella och att det då behövs samverkan internt samt med polis. Det är svårt att få information i dessa ärenden då polis dels inte vet så mycket och dels inte kan ge information på grund av förundersökningssekretess. Förvaltningen startar ett samverkansforum med inriktning mot kriminalitet där denna fråga kommer belysas.

Eftervården för ungdomar som är på väg att avsluta sin placering på HVB eller SiS-boende ska utvecklas genom att koppla in öppenvårdsinsatser i syfte att den unge ska sluta med kriminalitet.

För att tidigt fånga upp unga som varit inblandade i kriminalitet finns socialsekreterare på plats i polisens lokaler, vilket gynnar samverkan. Socialsekreteraren kan till exempel med kort varsel vara med på polisförhör.

Sociala insatsgruppen för vuxna fortsätter samverka med polis och kriminalvård inom samverkansmodellen Trefas. Modellen syftar till att genom samverkan genomföra konkreta åtgärder för enskilda individer för att stoppa skjutvapenvåldet.

Förvaltningen kommer fortsätta arbeta efter de rutiner och arbetssätt som utvecklats 2023 för att vuxna som vill hoppa av en kriminell livsstil ska få kontakt med sociala insatsgruppen inom 24 timmar.

På öppenvård sydost ska stödet för anhöriga till personer med en kriminell livsstil, koppling till våldsbejakande extremism, samt till personer som drabbats av skjutningar och dödligt våld utvecklas under 2024. Samarbete med region Stockholm ska etableras i syfte att stärka stödet till anhöriga.

Projektet LOSAM (lokala samordnare mot rekrytering till kriminalitet) drivs av förvaltningen tillsammans med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning. I projektet deltar även utbildningsförvaltningen och polisen. Projektet syftar till att fånga upp och ge tidigt stöd utan biståndsbedömning till barn 10-15 år som visar på oroväckande alternativt begynnande

kriminellt beteende. Projektet upphör 2024 och förvaltningen kommer att ta med sig lärdomar och erfarenheter från projektet eftersom det ligger i linje med nya socialtjänstlagens fokus på tidiga och snabba insatser.

Fältassistenter har en viktig funktion i det uppsökande och brottsförebyggande arbetet. Två fältassistenter går utbildningen *På rätt väg* som är ett föräldraskapsstödprogram till föräldrar med barn som visar på normbrytande beteende eller riskbeteende för kriminalitet. Fältgruppen ska utveckla föräldrastödet och hålla i fältsamtal med föräldrar under året.

Psykisk ohälsa

I Stockholmsenkäten som redovisades under 2022 framgår att ungdomar, främst flickor, skattar sin psykiska hälsa som oroväckande lågt. Därför ska ungdomsmottagningen under 2024 fortsätta arbeta med att stärka ungas psykiska hälsa genom att stärka samverkan mellan elevhälsan, BUP, första linjens psykiatri och socialtjänsten. Ungdomsmottagningens statistik visar att de främst når besökare som är över 18 år. Ungdomsmottagningen kommer att utveckla det tvärprofessionella samarbetet på mottagningen, då målgruppen som söker barnmorskor är yngre.

Självständighet och delaktighet

Verksamheterna för vuxna och personer med funktionsnedsättning har som kärnuppdrag att ge stöd och verka för att brukare ska kunna leva ett självständigt liv med högt självbestämmande. Genom individuellt utformade stödinsatser ska förvaltningen öka möjligheterna för brukare att utifrån sina egna förutsättningar leva ett självständigt liv.

Individuellt utformat stöd såsom personlig assistans är en flexibel insats och förvaltningen ser behov av att öka den enskildes inflytande i utformandet av sina insatser. För att öka inflytande, delaktighet och självbestämmande kommer förvaltningens assistensenheter att arbeta med att utveckla och kvalitetssäkra arbetet med brukarnas genomförandeplaner under 2024.

Under året ska även samverkan inom ramen för omställningen till en *God och nära vård* utvecklas. För vuxna, som är i behov av insatser från flera aktörer parallellt, fortsätter förvaltningen utveckla arbetet med samordnad individuell plan (SIP) för att säkerställa delaktighet och arbeta för fungerande och långsiktiga individuella helhetslösningar som leder till ökad självständighet.

För att personer med missbruk och psykisk funktionsnedsättning, så kallad samsjuklighet, ska få möjlighet att leva ett självständigt liv behövs särskilt anpassade insatser och en god samverkan. Förvaltningen kommer fortsätta delta i projektet förstärkt samverkan med socialförvaltningen och Beroendecentrum Stockholm, Prima Maria, Psykiatri Södra Stockholm och stadsdelsförvaltningarna Farsta, Skarpnäck och Södermalm i syfte att målgruppens förutsättningar att leva ett självständigt liv ökar. Koordinatorer har tillsatts vid stadsdelsförvaltningarna inom ramen för projektet. Processkartor har tagits fram, liksom en handlingsplan för implementering och uppföljning, vilka kommer börja testas under januari 2024.

Förvaltningen driver tillsammans med Farsta och Skarpnäcks stadsdelsförvaltning en öppenvårdsverksamhet i egen regi, *Öppenvård sydost* i Rågsved. Där erbjuds flera olika evidensbaserade behandlingsinsatser för personer med missbruksproblematik som syftar till

att ge målgruppen stöd och ökade förutsättningar att kunna leva ett självständigt liv.

Under 2024 kommer två föreningar genomföra anhörig- och självhjälpgrupper för vuxna respektive ungdomar som är anhöriga till personer med missbruksproblematik. Grupperna genomförs med stöd av föreningsbidrag från stadsdelsnämnden.

Samhällsvägledning för nyanlända

För att stimulera nyanländas integration kommer samhällsvägledarna på medborgarkontoret i Rågsved använda metoder som leder till lärande. Bland annat kommer det material och de arbetssätt som medborgarkontoret arbetade fram under 2022-2023 i projektet *Pedagogiskt arbetssätt*, att fortsatt användas. En samhällsvägledare vid medborgarkontoret kommer att hålla i ett nätverk för samhällsvägledare i staden för att sprida materialet och kunskap om arbetssättet.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Fritidsverksamheterna erbjuder trygga mötesplatser och särskilda aktiviteter bland annat för barn och unga med funktionsnedsättning. Förvaltningen ska även se över möjligheten att öppna upp måndagsklubben på Högdalens fritidsgård i syfte att erbjuda en öppen fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning, utan krav på myndighetsbeslut. Fritidsgårdarna ska fortsätta samverka inom nätverket Fritid för Alla, och både parklekar och fritidsgårdar ska, utöver ledarledda aktiviteter, utforska mobila verksamheter och digitala arbetssätt för att nå ut till fler. Förvaltningen ska fortsätta att öka tillgängligheten för sommarkollo, bland annat för att försöka få fler barn med funktionsnedsättning att delta.

Stöd- och utvecklingsteamet inom Avdelning förskola erbjuder enheterna handledning och utbildning för att tillgängliggöra utbildningen för alla barn. Barnkonferenserna är en del i arbetet med att systematiskt säkra förskolans kompensatoriska uppdrag, tillgänglighet i utbildningen och alla barns rätt till utbildning.

Förvaltningen kommer fortsätta prioritera arbetet med tillgänglig och individuellt anpassad information både inom handläggningen för vuxna, vid utförandet av insatser och inom området för samhällsservice. Bland annat kommer medborgarkontoret i Rågsved inrätta en digital fixartjänst på den stadsövergripande funktionen för teckenspråk i syfte att öka tillgänglighet, delaktighet och självständighet inom den digitala sfären.

Vid utförarverksamheterna inom området för funktionsnedsättning och socialpsykiatri används och utvecklas arbetet med *Alternativ och kompletterande kommunikation* (AKK) för att främja ökad delaktighet.

För att motverka hälsorisker för personer med funktionsnedsättning kommer förvaltningens utförarverksamheter fortsätta arbeta för att fler brukare ska ta del av hälsofrämjande insatser. Bland annat kommer hälsokonceptet *Hälsoträffen* erbjudas, som innebär anpassad gemensam träning med en fysioterapeut i det gym som förvaltningen startat för målgruppen. Förvaltningen kommer även sprida kunskap om tillgängliga aktiviteter för målgruppen, där en viktig del är att erbjuda friskvårdskort på stadens simhallar.

Inom handläggningen för funktionsnedsättning och socialpsykiatri kommer arbetet med att

stötta brukare vidare mot egen försörjning genom arbete eller andra insatser vara prioriterat. Genom att aktivt samverka med olika aktörer runt brukaren, lämna tillgänglig information kring beslut och bedömningar samt utveckla målformuleringar i beställningar ska fler kunna ta steget mot egen försörjning och arbete.

Det är av vikt att särskilt uppmärksamma äldre med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar. Individuella biståndsbedömningar och genomförandeplaner upprättas för att tillgodose den enskildes särskilda behov. Förvaltningen strävar efter att insatser för äldre ska vara tillgängliga och att det ska vara enkelt att få information.

Inför 2024 har en förening som planerar för öppna träffpunkter, studiecirkel samt helg- och högtidsaktiviteter för personer med psykisk ohälsa fått föreningsbidrag.

Under 2024 ansvarar Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning för samordningen av rådet för funktionshinderfrågor, som drivs gemensamt med Farstas och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar. Mötena i råden kommer ägnas åt strategiskt relevanta fokusområden utifrån stadens *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning*.

Vad gäller framkomlighet, ansvarar förvaltningen endast för parkvägar, som är en liten del av det sammantagna vägnätet i stadsdelsområdet. Samverkan ska fördjupas med trafikkontoret specifikt kring snöröjning, då det är en viktig tillgänglighetsfråga vintertid.

Förvaltningen ansöker om medel för en tillgänglighetsslinga i Årstaskogens naturreservat. Vidare kommer slitna parkbänkar att bytas ut och ersättas med nya funktionella bänkar. De nya bänkarna ska vara tillgängliga för så många som möjligt.

I samverkan med idrottsförvaltningen utreder förvaltningen möjligheten att erbjuda ett funktionellt och tillgängligt bad för personer med funktionsnedsättning på Sandborgsbadet.

Romsk inkludering

Förvaltningen har tillsammans med Farstas och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar beviljats sociala investeringsmedel till projektet *Romska brobyggare* som samordnas av socialförvaltningen. Syftet är att fler från målgruppen ska ta del av välfärdssystemets tjänster. Rekrytering pågår av tre brobyggare och en samordnare till projektet. De kommer sedan genomgå en brobyggartutbildning vid Södertörns högskola.

Jämställdhet

Förvaltningen fortsätter arbetet med att ta fram könsuppdelad statistik i verksamheterna för att synliggöra kvinnors och mäns förutsättningar, livsvillkor och behov. Både skillnader och likheter uppmärksammas och synliggörs för att kunna åstadkomma förändring.

Enligt statistik är det tydligt genom de senaste tre åren att det är fler flickor än pojkar som är placerade i stödboende, likväl som det är fler pojkar än flickor som är placerade på HVB och SiS. Analys av det är att problematiken hos pojkar respektive flickor skiljer sig åt. Pojkar har ofta en mer omfattande kriminalitet- eller missbruksproblematik, vilket i de flesta fall kräver en placering på HVB eller SiS. Därefter flyttar de i högre utsträckning hem alternativt att vården fallerar genom sammanbrott eller att de häktas/döms till slutet ungdomsvård eller fängelse. Flickor flyttar i högre utsträckning vidare till stödboende. Flickor har generellt sett

en mer välfungerande vardag, vilket är en förutsättning för vård i stödboende. Antal SiS-placeringar har under de senaste tre åren varit relativt jämn, men kriminaliteten blir allt grövre, vilket lett till långa SiS-placeringar på avdelningar med säkerhetsklassning 1 under tiden ungdomen varit föremål för brottsutredningar.

En jämställdhetsutmaning framöver är att kunna omplacera fler pojkar till stödboende i kombination med eftervård via öppenvården. Det skulle gynna pojkarna men även vara mer kostnadseffektivt.

Inom myndighetsutövningen för vuxna finns arbetsgrupper som arbetar med att driva frågor om jämlikhet, jämställdhet och normkritiska förhållningssätt. Inom vuxenområdet blir den fortsatta utmaningen att utveckla arbetet med jämställdhetsanalyser inom de olika verksamheterna.

Ny socialtjänstlag

Under 2025 kommer en ny socialtjänstlag. Förvaltningen har påbörjat ett omställningsarbete för att möta den nya lagen som betonar vikten av tillgängligt och tidigt stöd och service att utveckla första linjens socialtjänst. Parallellt behöver förvaltningen även utveckla andra linjens socialtjänst för att de familjer med störst behov också ska synliggöras.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	24 %	24 %	Tertial
 Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	80 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	95 %	Tas fram av nämnd	År
 Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	80 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	90 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	79 %	År
 Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk, socialpsykiatri, våld i nära relation)		Fastställs 2024	År
Kommentar			
Inget mål har satts på grund av att målvärde fastställs under året.			
 Andel placerade barn som når målen i svenska/svenska som andraspråk, matematik, och engelska i grundskolan	75 %	75 %	Tertial
 Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	80 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ska inrätta en digital fixartjänst på den stadsövergripande funktionen för teckenspråk som är beläget i Rågsveds medborgarkontor	2024-01-01	2024-12-31
 Socialnämnden och äldrenämnden ska stödja stadsdelsnämnderna att i dialog med regionen implementera gemensamma system för genomförande och uppföljning av SIP	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 1.3.1 Barn i behov av socialt stöd upptäcks tidigt

Beskrivning

Genom en samverkansmodell ska förvaltningen tidigt nå de barn och föräldrar som är i behov av stöd. Samverkan mellan avdelningarna och andra parter är en central del för att upptäcka barn i behov av stöd.

Alla verksamheter uppmärksammar psykisk ohälsa hos barn och unga och hänvisar vid behov vidare till lämplig instans.

I samband med inskrivning delar förskolan ut information om socialtjänstens arbete och informerar muntligt om anmälningsskyldigheten.

Föräldraskapsstöd erbjuds via till exempel föräldrastödsprogram, hembesöksprogram och föräldrarådgivare.

Kunskap om socialtjänstens uppdrag ska stärkas inom de öppna fritidsverksamheterna för att tidigt identifiera barn och unga i riskzon eller som misstänks fara illa. Barn, unga och familjer lotsas vidare till rätt stöd.

Förväntat resultat

- En samverkansmodell för tidig upptäckt har tagits fram.
- Samverkan ökar och utvecklas både internt och externt.
- Familjer erbjuds insatser på ett tidigt stadium.
- Kunskapsöverföring sker regelbundet mellan socialtjänst och förskola.
- Kontaktvägarna mellan förskola och socialtjänst har utvecklats i syfte att tidigt upptäcka barn och familjer i behov av stöd.
- Förvaltningen samverkar med regionen och barn- och ungdomspsykiatri (BUP).
- Barn och ungdomar i risk för att utvecklas ogynnsamt upptäcks tidigt.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Informationstillfällen mellan socialtjänst och förskola	5 st		År
Stadens preventionsindex mini.	75		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra utbildningsdag för förskola, BVC och föräldramottagning om barns språk och samspel	2024-01-01	2024-12-31
Implementera Stockholms stads program om ANDTS	2024-01-01	2024-12-31
Organisera möten riktade till vårdnadshavare tillsammans med civilsamhället, fastighetsägare, socialtjänst och polis	2024-01-01	2024-12-31
Prova förstärkt föräldraskapsstöd i förskolan	2024-01-01	2024-12-31
Ta fram en samverkansmodell för tidigt socialt stöd	2024-01-01	2024-12-31
Ta fram en samverkansmodell kring stöd för barn till missbrukare	2024-01-01	2024-12-31
Utreda hur förvaltningen kan möjliggöra för fler föräldrar att delta i behandlingsinsatser	2024-01-01	2024-12-31
Utreda möjligheten att inrätta en skolsamordnare för placerade barn	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 1.3.2 Våldsutsatta får skydd och stöd

Beskrivning

Invånare som utsatts för våld får hjälp och stöd. Ett starkt uppsökande arbete samt arbete med screeninginstrument gör att fler våldsutsatta och våldsutövare upptäcks. För att ge bästa möjliga stöd följer förvaltningen de senaste forskningsrönen, tillämpar nya metoder och utvecklar arbetssätten. Förvaltningen arbetar uppsökande och motiverande för att nå och få våldsutövare att ta emot stöd och behandling i syfte att minska negativa konsekvenser för våldsutsatta barn och vuxna.

Förvaltningen arbetar med det våldsförebyggande programmet Viktig Intressant Person (V.I.P) inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Genom individuellt utformade insatser och samverkan mellan olika parter får den enskilde stöd i processen mot ett liv fritt från våld. Kontinuerlig uppföljning görs för att säkerställa att stödet motsvarar behovet och leder till individuellt uppsatta mål. De verksamheter som arbetar med målgruppen erbjuder individuellt anpassad och tillgänglig information för att brukare ska vara delaktiga och verksamheter tillgängliga.

Våld mot äldre är mångfacetterat och kan handla bland annat om psykiskt, fysiskt, ekonomiskt eller sexuellt våld, hårda tag eller försummelse. Förvaltningen arbetar med att öka kunskapen om olika typer av våld mot äldre samt utreder och följer upp misstankar om våld.

Förväntat resultat

- Medarbetare som möter invånare har goda kunskaper om relationsvåld och hedersrelaterat våld och förtryck.
- Förvaltningen har insatser anpassade för särskilt utsatta och sårbara grupper.
- Fler våldsutövare får behandling.
- Metodstödet iRisk används i högre grad vid barnutredningar där barn utsatts för våld i nära relation.
- Förvaltningen har utvecklat sitt uppsökande arbete för att nå fler våldsutsatta.

- Fler barn får barnsamtal via RVCS.
- Fler våldsutövare motiveras till att lämna bostaden för att våldsutsatta och eventuella barn ska kunna bo kvar i sin bostad.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Andel våldsutsatta där målet med insats från RVC uppnåtts	70 %		År
Andel våldsutövare där målet med insats från RVC uppnåtts	70 %		År
Antal våldsutövare i en nära relation eller i en hederskontext som har kontakt med RVC	20		År
iRisk används vid våldsärenden	60 %		År

Nämndmål: 1.3.3 Stadsdelsförvaltningen ger stöd till barn, unga och vuxna som vill lämna kriminalitet

Beskrivning

Personer med en kriminell livsstil erbjuds stöd för att lämna den kriminella miljön. Rutiner och arbetssätt utvecklas och implementeras i samverkan med socialförvaltningen för att den som vill hoppa av en kriminell livsstil ska få kontakt med sociala insatsgruppen så snart som möjligt. Förvaltningen samverkar även med polis och kriminalvård. Bedömningsinstrument, till exempel SAVRY, används vid barnutredningar om kriminalitet.

Unga med risk att rekryteras till en kriminell livsstil och deras föräldrar uppmärksammas tidigt och erbjuds stöd genom LOSAM.

Förvaltningen samverkar med brottsoffer- och personssäkerhetsverksamheten för att erbjuda brottsoffer stöd. Medarbetare har goda kunskaper om kriminalitet, om evidensbaserade och beprövade arbetssätt och dess konsekvenser.

Förväntat resultat

- Fler barn och unga i eller i riskzon för kriminalitet tar del av insatser för att lämna ett destruktivt beteende.
- Fler personer ansöker om stöd för att lämna en kriminell livsstil.
- De som vill hoppa av en kriminell livsstil får kontakt med sociala insatsgruppen inom 24 timmar.
- Fler barn och unga som utsatts för brott erbjuds och får stöd.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Andel familjer som fullföljt MST enligt plan	80 %		År
Andel ungdomar som fullföljer SIG enligt planering	70 %		År
♀ Andel vuxna som fullföljer insatsen Sociala insatsgrupper (SIG) enligt planering	37 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
I samverkan med Skarpnäcks och Farstas stadsdelsförvaltningar utveckla anhörigstödet för anhöriga till personer med en kriminell livsstil, koppling till våldsbejakande extremism, samt till personer som drabbats av skjutningar och dödligt våld vid öppenvård sydost.	2024-01-01	2024-12-31
Upprätta ett samverkansforum om kriminalitet	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 1.3.4 Barnets perspektiv är tydligt i utredningar och insatser

Beskrivning

Barn synliggörs i barnutredningar samt i relevanta vuxenutredningar genom barnkonsekvensanalyser. De får information om bedömningar som genomförts och som de berörs av. Barns inställning till beslut framgår av beslutsunderlag, utifrån ålder och mognad.

Barn får information och kommer till tals efter avslutad utredning eller insats. Förvaltningen använder olika samtalsmodeller, till exempel Viewpoint, för att barn lättare ska komma till tals.

Barn och/eller föräldrar som är anhöriga informeras om och erbjuds adekvat stöd.

Förväntat resultat

- Andelen barn och ungdomar som kommer till tals i utredningar ökar.
- Barnkonsekvensanalyser görs vid beslut som rör barn.
- Barn och ungdomar får information och tar del av bedömningar i utredningar eller vid insatser som de berörs av.
- Fler föräldrar och barn får information om anhörigstöd.
- Barn, unga och vuxna är nöjda med bemötandet.

Nämndmål: 1.3.5 Barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning i behov av stöd erbjuds insatser av hög kvalitet

Beskrivning

Genom individuellt utformade insatser och i samverkan mellan olika parter får den enskilde stöd i processen mot ett självständigt liv. Kontinuerlig uppföljning görs för att säkerställa att stödet motsvarar behovet och leder till individuellt uppsatta mål. Genom att erbjuda vuxna individuellt anpassad och tillgänglig information är brukare delaktiga och verksamheter tillgängliga.

Ärendedragningar bidrar till att insatser beviljas på lika grund.

Det hälsofrämjande arbetet inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri utvecklas med nya metoder och utvecklade arbetssätt.

Förväntat resultat

- Vuxna lever ett självständigt liv.
- Fler brukare inom området funktionsnedsättning och socialpsykiatri tar del av hälsofrämjande aktiviteter.
- Insatser följs upp och leder till brukares individuellt uppsatta mål.
- Barn, unga och vuxna är nöjda med bemötandet.
- Andelen brukare som upplever en förbättrad levnadssituation av insatsen ökar

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Skarpnäcks, Enskede-Årsta-Vantörs och Farstas stadsdelsförvaltningar ska i samråd med rådet för funktionshinderfrågor undersöka behov och planera för genomförande av en gemensam insiktsutbildning.	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområde är en bra plats att leva, bo och åldras i. Den äldres behov är i fokus vid utredning om bistånd och förvaltningen erbjuder en värdig omsorg med hög kvalitet. Det salutogena perspektivet genomsyrar verksamheterna och möjliggör hög livskvalitet för äldre invånare oavsett hälsotillstånd och ålder. Att arbeta med ett salutogent förhållningssätt kännetecknas av att ta tillvara det som fungerar, se möjligheter och styrkor hos den enskilde.

För att säkerställa att de globala målen i Agenda 2030 om ingen hunger, god hälsa och välbefinnande, jämställdhet och minskad ojämlikhet nås planerar förvaltningen flera aktiviteter under 2024. Psykisk ohälsa bland män över 65 år är utbredd och suicid är vanligt bland män över 80 år. Män har varit underrepresenterade på mötesplatserna och det är en utmaning att nå fler män i ordinarie boende. Ett arbete ska därför göras med riktade aktiviteter för män. I Sverige förekommer undernäring framför allt bland äldre personer, och det är av vikt att dessa identifieras och får stöd. Undernäring innebär en ökad risk för bland annat fördröjd sårhäkning, försämrad muskelfunktion och nedsatt hjärt- och lungfunktion. Arbetet med Nollvision undernäring säkerställer att äldre får en näringsrik kost. Den medicinska kompetensen hos personalen behöver öka. Utbildningsinsatser ska därför erbjudas för att tillgodose de äldres behov av god hälsa och omsorg. Förvaltningens arbete följs upp för att säkerställa att en likvärdig biståndsbedömning och omsorg ges till kvinnor och män. Om det finns skillnader som inte kan förklaras av andra faktorer än kön ska förvaltningen vidta åtgärder.

Äldrevänlig stad

Arbetet utifrån handlingsplanen för en äldrevänlig stad fortgår. Förvaltningen genomför uppsökande insatser och äldre erbjuds sociala, kulturella och fysiska aktiviteter som ger möjlighet till en vardag med hög livskvalitet och ett hälsosamt åldrande. Nämndens pensionärsråd är aktivt och delaktigt. Rådet har en roll i utvecklingsarbetet i enlighet med äldrevänlig stad genom att de får vara delaktiga och ta del av tjänsteutlåtanden och arbete som pågår inom förvaltningen som berör äldre. Genom lokal samverkansöverenskommelse med idéburna organisationer skapas inflytande och partnerskap, där bland annat aktiviteter sker

utifrån den äldres önskemål, behov och fokus. Förvaltningen ska erbjuda pensionärsrådet en presentation av planerade detaljplaner som väntas gå ut på samråd under året.

Trygghet

Förvaltningens arbete för att motverka att äldre utsätts för bedrägerier fortsätter i nära samverkan med lokalpolis. Den äldre ges en trygg och hållbar hemgång vid utskrivningen från slutenvården eller korttidsboende genom arbetssättet *Tryggt mottagande i hemmet*. Kontinuiteten ska öka för att äldre ska känna trygghet vid insats i ordinärt boende. För att säkerställa detta ska andelen timanställd personal fortsätta minska och arbetet med ökad grundbemanning utgår från geografiska områden.

Hälsofrämjande arbete

Ett hälsosamt åldrande handlar om att äldre ska ha förutsättningar för ett självständigt liv med hög livskvalitet. Det finns fyra hörnpelare för ett hälsosamt åldrande: goda kostvanor, fysisk aktivitet, social gemenskap och meningsfullhet. Förvaltningens hälsofrämjande arbete har fortsatt fokus på öppna mötesplatser som erbjuder fysiska, sociala och kulturella aktiviteter.

Genom hälsofrämjande arbete bidrar förvaltningen till att äldre invånare kan bo kvar i ordinärt boende. Arbetet ska också bidra till att bryta ofrivillig ensamhet och social isolering. Äldrekoordinatören arbetar uppsökande och erbjuder hälsosamtal i syfte att vägleda och informera om olika former av stöd från samhället. Särskilt sårbara äldre erbjuds stöd.

Äldre invånare i ordinärt boende och deras närstående samt omsorgspersonal ges en ökad möjlighet att ta del av och få information om hjälpmedel och välfärdsteknik i hemmet. Detta bidrar till att äldre ges ökade förutsättningar till ett hälsosamt åldrande och en trygg tillvaro i ordinärt boende.

Utvecklad hälso- och sjukvård

Förvaltningen konstaterar ett ökat behov av mer omfattande medicinska insatser efter utskrivning från slutenvård. För att möta den äldres individuella behov behöver kompetensen hos vård- och omsorgspersonal öka. Detta sker genom utbildningsinsatser på Kliniskt träningscentrum (KTC). Fysio- samt arbetsterapeuter samordnas i en ny mer effektiv organisation för att likställa och kvalitetssäkra arbetssätt och metoder inom rehabilitering på särskilda boenden.

Upprättade lokala överenskommelser med regionen inom stadsdelsområdet bidrar till omställningen till *God och nära vård* och sätter den äldres behov i fokus. Exempel på samverkan är hälsoveckorna samt regelbundna samverkansmöten.

Digital läkemedelssigenering införs på samtliga särskilda boenden i syfte att säkerställa administration och hantering av läkemedel. För att förbättra och förenkla hanteringen av överblivna läkemedel och smittförande avfall på särskilda boenden införs ett verktyg som skapar en större säkerhet i hanteringen av avfallet. Detta ökar även tryggheten på arbetsplatsen, förebygger risker att läkemedelsavfall missbrukas, frigör tid för kärnverksamheten och ger minskade koldioxidutsläpp. Arbetet bidrar till målet i Agenda 2030 om hållbar konsumtion och produktion.

ViSam är ett beslutsstöd och samverkansmodell för planering och informationsöverföring

inom hälso- och sjukvården. Beslutsstödet är en metod för sjuksköterskan på särskilda boenden som används när hälsotillståndet försämras. Syftet med beslutstödet är att öka kvaliteten i omsorgen samt skapa en sammanhållen vård och omsorg. Sjuksköterskor kommer under året att utbildas i beslutstödet.

Kompetensutveckling och kompetensförsörjning

Förvaltningen arbetar strategiskt för en god kompetensutveckling och kompetensförsörjning. Fortsatta prioriterade satsningar är bland annat Stjärnmärkt demensvård, ökad medicinsk kompetens, språkkompetens och kompetens inom psykisk ohälsa och missbruk.

Förvaltningen ser en utmaning med anpassningen till ny lagstiftning om fast omsorgskontakt inom hemtjänst och servicehus. För att möta kraven behöver andelen undersköterskor öka. Genom deltagande i det treåriga projektet *Kompetensutveckling inom äldreomsorgen* säkerställs språkkompetens och tillgången till fler utbildade undersköterskor. Projektet finansieras av europeiska socialfonden och leds av arbetsmarknadsförvaltningen. Riktade utbildningsinsatser erbjuds via äldreförvaltningen till bland annat omsorgspersonal, biståndshandläggare och chefer.

Karolinska Institutet (KI) har mellan åren 2023 och 2025 ett projekt som syftar till att utveckla en hållbar samarbetsorganisation mellan KI och kommuner i syfte att säkra en högkvalitativ verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Förvaltningen deltar i projektet och mottagandet av studenter ses leda till att säkra framtida behov av kompetensförsörjning.

Innovation och nya arbetssätt

Förvaltningens seniora volontärer deltar och samverkar med parklekar och fritidsgårdar utifrån ett gemensamt koncept i syfte att öka tryggheten och skapa möten över generationsgränserna.

Verklighetslabbet och KTC har gått samman till ett Innovationscenter. Detta ger ökade möjligheter att utveckla lösningar för dagens och framtidens äldreomsorg genom att testa innovativa tjänster och utbilda medarbetare. Flera projekt pågår i Innovationscenters testbäddar. Förvaltningens äldreomsorg är medlem i *Nordiska inspirationsnätverk inom digitalisering*.

Planerade förändringar inom äldreomsorgen

Under året övergår Tussmötegårdens vård och omsorgsboende med 80 lägenheter samt Solrosens dagverksamhet med 30 platser från entreprenad till drift i egen regi.

Nationella minoriteter

För att säkra nationella minoriteters rättigheter fortsätter förvaltningen samverka med Skarpnäck och Farsta stadsdelsförvaltningar genom aktiviteter på finska i ett ambulerande café. Vidare ska förvaltningen uppmärksamma nationella minoriteters högtidsdagar för att skapa inkludering samt öka kunskapen om nationella minoriteters rättigheter. Verksamheterna sprider information om äldreomsorgen på de nationella minoritetsspråken genom bland annat broschyrer samt stadens hemsida om äldreomsorg.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Det är av vikt att särskilt uppmärksamma gruppen äldre med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar. Individuella biståndsbedömningar och genomförandeplaner upprättas vid insatser för att tillgodose den enskildes särskilda behov. Förvaltningen arbetar med att insatser för äldre ska vara tillgängliga och att det ska vara enkelt att få information.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel nöjda omsorgstagare		Fastställs 2024	År
Kommentar Inget mål har satts på grund av att målvärde fastställs under året.			
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	87 %	87 %	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	79 %	79 %	År
 Andel sjuksköterskor inom särskilda boenden	0,04	Tas fram av nämnd	År
 Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	67 %	67 %	År
 Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	10	Max 10 personer	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda om, och i så fall hur, uppföljningen av äldreboende som är upphandlade inom stadens LOV-avtal, kan överföras från stadsdelsnämnderna till äldrenämnden	2024-01-01	2024-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att införa ramtid fullt ut	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 1.4.1 Äldre invånare har ett hälsosamt åldrande samt får stöd och omsorg av god kvalitet

Beskrivning

Äldre invånare har tillgång till förebyggande och stödjande insatser via förvaltningens öppna mötesplatser. Mötesplatserna ger äldre möjlighet till social samvaro och hälsofrämjande aktiviteter för att öka möjligheten till en hög livskvalitet.

Lättillgänglig information ger äldre invånare kunskap om det stöd och den hjälp som finns att tillgå. Kontaktcenter Äldre direkt är känd för den äldre som första kontaktväg med biståndshandläggaren. Vid biståndsbedömning utses en särskild handläggare. Den äldre och dess anhöriga upplever delaktighet i utredningen och att handläggning av ansökan är begriplig. Särskild hänsyn tas till utsatta grupper. I kontakten med den äldre har förvaltningen ett salutogent och hälsofrämjande förhållningssätt, vilket kännetecknas av ambitionen att

identifiera, stärka och/eller bibehålla individens egna resurser samt att öka delaktighet och tilltro till den egna förmågan.

Genom god personalkontinuitet, inflytande i när och hur insatser utförs samt gott bemötande, uppnås hög nöjdhet och delaktighet i den äldres vård och omsorg. Den äldres fokus och behov säkerställs genom ett teambaserat arbetssätt. Rätt till daglig utevistelse samt sociala aktiviteter för äldre på vård- och omsorgsboenden säkerställer en tillvaro med hög livskvalitet.

Förväntat resultat

- Äldre invånare har en tillvaro med hög livskvalitet.
- Äldre invånare har lätt att komma i kontakt med förvaltningen vid behov av stöd och hjälp.
- Kontakten med den äldre utgår från ett personcentrerat salutogent förhållningssätt.
- Vid utredning och bedömning av behov tas särskild hänsyn till hög ålder, oro och ensamhet.
- Äldre invånare är delaktiga och påverkar sin omsorg och dess innehåll.
- Äldre invånare är nöjda med hur insatserna utförs samt upplever trygghet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Andel brukare med hemtjänstinsatser där uppföljning genomförts inom ett år efter fattat beslut	50 %		År
Andel brukare som har en aktuell genomförandeplan som utgår från individens behov	90 %		År
Andel äldre som upplever utbudet av hälsofrämjande aktiviteter som meningsfullt	80 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Delta i det ESF finansierade projektet Kompetensutveckling i äldreomsorgen	2024-01-01	2024-12-31
Genomföra trygghetsdagar för seniorer i ordinärt boende i samverkan med externa aktörer	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 1.4.2 Hälso- och sjukvårdsinsatser till äldre är av god kvalitet och präglas av innovation

Beskrivning

Rehabiliterande insatser fortsätter att utvecklas genom stärkt samverkan mellan sjuksköterskor, arbetsterapeuter, fysioterapeuter och dietist. Tillförlitlig informationsöverföring säkerställs genom LifeCare. Samarbetet med patientansvarig läkarorganisation är utvecklad och ger en ökad kvalitet på den palliativa vården samt säkerställer läkemedelsgenomgångar.

För att säkerställa en god kvalitet i verksamheten registrerar verksamheterna i kvalitetsregister, där resultatet följs upp och analyseras. Patientsäkerhetsberättelsens kvalitet ökar genom att verksamheterna rapporterar mer strukturerat och systematiskt.

Kliniskt träningscentrum (KTC) och Verklighetslabbet slås samman till ett innovationscenter där nya lösningar skapas som bidrar till att ge äldre en ökad livskvalitet. KTC bidrar till att höja den medicinska och kliniska kompetensen genom utbildning. Medarbetarens kompetens säkerställs genom körkort i vitala parametrar. Inför sommaren görs en strukturerad introduktion av vikarier på KTC.

Förväntat resultat

- Medarbetarens medicinska kompetens har ökat.
- Nya innovativa arbetssätt ger äldre en ökad livskvalitet.
- Kvaliteten på den palliativa vården ökar.
- Registreringen i kvalitetsregistren ökar.
- Patientsäkerhetsberättelsen bidrar till en hög patientsäkerhet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Andel brukare på särskilda boenden som erbjudits munhälsobedömning	90 %		År
Andel brukare på särskilda boenden som har en aktuell hälsoplan utifrån behov	90 %		År
Andel brukare som har en genomförd läkemedelsgenomgång	100 %		År
Andel brukare som har en nattfasta på elva timmar eller mindre	80 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra dialogcaféer med aktuella hälso- och sjukvårdstema tillsammans med patientansvarig läkarorganisation, brukare och närstående	2024-01-01	2024-12-31
Genomföra en hälso- och sjukvårdsvecka	2024-01-01	2024-12-31
Säkerställa att basal medicinsk utrustning finns på vård- och omsorgsboenden genom framtagande av rutin samt checklista	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

Samverkan med civilsamhället ska stärkas i syfte att nå ut med kultur och idrott till fler invånare samt för att alla ska ha möjlighet till en aktiv fritid i enlighet med de globala målen i Agenda 2030 om jämställdhet och minskad ojämlikhet. Förvaltningen har en utmaning i att nå flickor, särskilt flickor med utländsk bakgrund, barn och unga med funktionsnedsättning samt nyanlända. För att möta utmaningarna kommer förvaltningen fortsätta samverka med externa aktörer och arbeta för fler riktade insatser till målgruppen.

Förvaltningen kommer sprida information om lokala föreningsars pågående aktiviteter för att säkerställa att fler får möjlighet att ta del av aktiviteter i stadsdelsområdet.

Förvaltningen ska fortsätta att utveckla platser för spontanidrott och rekreation. Ett jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv ska löpa som en röd tråd genom arbetet och

förvaltningen ska vara lyhörd för olika gruppers önskemål och behov. Stadens strategi för ett mer jämställt och jämlikt nyttjande av spontanidrottsytor är ett stöd i arbetet.

Under året ska förvaltningen genomföra ett medborgarförslag om en boulebana i Aspöparken. Stadsdelsområdets plaskdammar ska fortsätta att rustas upp, vilket är ett sätt att främja barns möjlighet till rekreation. Förvaltningen ska utreda placering av ny hundrastgård och ett nytt utegym i Årsta. Befintlig hundrastgård i Rågsveds naturreservat ska flyttas och samtidigt göras tillgänglig genom underlag, grindar och möbler. Förvaltningen avser även utveckla en yta för spontanidrott i Dalen.

Äldre invånare tar del av kulturevenemang på de öppna mötesplatserna. Under året anordnas idrottsaktiviteter och på mötesplatserna finns gym för att uppmuntra äldre till ett hälsosamt åldrande. På förvaltningens särskilda boenden erbjuds kulturevenemang samt aktiviteter som uppmuntrar till rörelse.

Fritidsbibliotek främjar en jämlik tillgång för invånare att ha en aktiv idrott inom staden. Förvaltningen ska under 2024 fortsätta att se över möjligheterna att inrätta ett fritidsbibliotek i Enskede-Årsta-Vantör. Om möjligt, ska fritidsbibliotek inrättas i anslutning till en idrottsanläggning.

Snösätra

En slutrapport för projekt Kulturpark Snösätra kommer att redovisas för stadsdelsnämnden under årets första månader. Förvaltningen ska verka för en ordnad överlämning av projektet till ordinarie organisation.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Inför 2024 har stadsdelsnämnden fördelat bidrag till en förening med som planerar för öppna träffpunkter, studiecirklar samt helg- och högtidsaktiviteter för personer med psykisk ohälsa. Verksamheten bidrar till ökad social samvaro, stärkt psykisk hälsa och aktivering för målgruppen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	80 %	75 %	År
 Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	56 %	56 %	År
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	76 %	76 %	År
 Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	80 %	77 %	År
 Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	66 %	66 %	År

Nämndmål: 1.5.1 Invånarna i stadsdelsområdet har tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

Beskrivning

Det finns tillgång till ett varierat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter som alla kan delta i utifrån sina förutsättningar. Förvaltningen skapar fler kulturella upplevelser i stadsdelsområdets offentliga miljöer. Invånare har inflytande över idrottsutbudet genom ökad dialog.

Förvaltningen samverkar med civilsamhället, idrottsförvaltningen och kulturförvaltningen för att kunna erbjuda ett utökat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter i stadsdelsområdet. Samverkan sker även med föreningar som erbjuder aktiviteter för nyanlända, exempelvis i närheten av genomgångsbostäder.

Föreningsbidrag fördelas till lokala föreningar som uppfyller riktlinjerna. Föreningar som får stöd av stadsdelsnämnden arbetar aktivt för att motverka all form av diskriminering, mobbning, kränkande behandling och kriminell verksamhet.

Förväntat resultat

- Förvaltningen stödjer lokala föreningar som erbjuder invånare en aktiv fritid.
- Alla barn och unga i stadsdelsområdet har möjligheter att ta del av idrotts- och fritidsaktiviteter.
- Fritidsaktiviteter erbjuds nyanlända barn och unga.
- Invånarna upplever möjligheten att spontanidrotta som god.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Informera civilsamhället om förebyggande insatser på Medborgarkontoret eller annan tillgänglig lokal i Rågsved	2024-01-01	2024-12-31
Utreda förutsättningarna att införa två ansökningsperioder om föreningsbidrag inför 2025	2024-01-01	2024-12-31
Utreda förutsättningarna att inrätta ett fritidsbibliotek	2024-01-01	2024-12-31
Utreda stadsdelsområdets spontanidrottsytor ur ett jämställdhetsperspektiv	2024-01-01	2024-12-31

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Stadsdelsnämnden bidrar till målet om *Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning* genom att fortsätta implementera *Stockholms stads miljöprogram 2020-2023*, *Klimathandlingsplan 2020-2023* och andra handlingsplaner kopplade till miljöprogrammet, vilket även bidrar till målen om hållbara städer och samhällen i Agenda 2030. Förvaltningens arbete med klimat- och miljöfrågor utgår från den lokala miljö- och klimathandlingsplanen.

Förvaltningen ska arbeta utifrån stadens plaststrategi för att minska användningen av

engångsartiklar i plast och fortsätta bidra till stadens mål om att minska energianvändningen. Högre krav ska ställas på arbetsmaskiner för att nå målet om fossilfrihet till 2040.

Förvaltningen ska arbeta för stärkta ekologiska värden i parker, naturområden och i stadsdelsområdets tre naturreservat samt fortsätta sträva mot trädmålet. Invånarnas intresse för odling ska tas tillvara. Förvaltningen fortsätter också vidta åtgärder för bättre måluppfyllelse när det gäller inköp av ekologiska livsmedel genom kunskapsspridning om vikten av ekologiska livsmedel.

Förvaltningen ska bidra till målen om ett fossilbränslefritt Stockholm innan 2040 och en fossilbränslefri organisation innan 2030. Förvaltningen ska fortsätta främja miljöeffektiva transporter för verksamheternas tjänsteresor. De park- och gångvägar som förvaltningen ansvarar för ska vara attraktiva, ha en god belysning och hålla en hög nivå på drift och underhåll.

Arbetet med kemikaliesmart förskola ska fortsätta, likaså arbetet med Byggarubedömningen. Nya rutiner för byggtreprenörers rapportering ska tas fram under 2024.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

För att bidra till de globala målen om hållbara städer och samhällen och minska städernas miljöpåverkan i Agenda 2030 ska förvaltningen fortsätta arbetet med att implementera *Stockholms stads miljöprogram 2020-2023*, *Klimathandlingsplan 2020-2023* och andra handlingsplaner kopplade till miljöprogrammet. Arbetet med klimat- och miljöfrågor utgår från den lokala miljö- och klimathandlingsplanen. Den kommer att revideras efter att Stockholms stads nya miljöprogram och klimathandlingsplan har antagits.

Matsvinn

Arbetet med att minska matsvinnet på förskolorna ska fortsätta. Avdelning förskola ska stödja enheternas arbete genom att tydliggöra vilken roll pedagogerna har i matsvinnarbetet, hur det kan kopplas samman med måltidspedagogik och hur barnen kan göras delaktiga. Goda exempel ska spridas.

Stockholms stads miljöprogram 2020-2023

Stockholms stad ska vara fossilbränslefri år 2040 och stadens organisation senast år 2030. Staden ska halvera sina konsumtionsutsläpp till år 2030. Förvaltningen ska bidra till att minska utsläppen som den egna organisationen ger upphov till lokalt och globalt.

Förvaltningen ska arbeta utifrån stadens plaststrategi som uppmanar verksamheterna att se över val av inköp, användning och avfallshantering för att minska användningen av engångsartiklar i plast. Det handlar även om att vid val av plast, undvika fossil plast och välja de alternativ som är mer skonsamma för miljö och hälsa. Plaststrategin ska även beaktas vid upphandlingar.

Hållbar vård och omsorg

Förvaltningen fortsätter att implementera konceptet i verksamheterna. Inköp och användning av engångsartiklar ska ses över och minska. Information kommer att ges om vilka val som är

fördelaktiga för hälsa och miljö. Syftet är bland annat att minska skadliga, svårnedbrytbara och hormonstörande ämnen i avfall som tar sig vidare ut i kretslopp. En verksamhet inom äldreomsorgen ska prova arbetskläder i miljövänligt material.

Energieffektivitet

Förvaltningen äger inga egna fastigheter men ska fortsätta göra verksamhetsanpassningar och vissa anpassningar i lokalerna för att bidra till stadens mål om att minska energianvändningen med tio procent under mandatperioden.

Återbruk

Stadens interna återbrukscentrum, Stocket, ska vara ett prioriterat alternativ i samband med inköp och avveckling av möbler och inventarier till förvaltningens verksamheter. Arbetet med att informera om Stocket och tillhörande rutiner ska fortsätta.

Klimathandlingsplan 2020-2023 - för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040

Högre krav ska ställas på arbetsmaskiner för att uppnå målet om fossilfrihet till 2040. Parkentreprenörer kommer under 2024 att helt frångå fossildrivna handhållna maskiner och övergå till batteridrivna.

Förvaltningen ansöker om klimatinvesteringsmedel bland annat för plantering av fler träd i växtbäddar med biokol.

Förvaltningen ska verka för fler dricksvattenfontäner genom att undersöka möjligheten till dricksvatten vid plaskdammar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,6 kg CO ₂ per kg livsmedel	1,6 kg CO ₂ per kg livsmedel	År
 Köpt energi i stadens organisation	2,8 GWh	1 735 GWh	År

Nämndmål: 2.1.1 Verksamheterna är energi- och resurseffektiva och har en bra avfallshantering

Beskrivning

Förvaltningen ska vidta åtgärder för att minska energianvändningen i verksamhetslokalerna.

Konceptet Hållbar vård och omsorg ska implementeras.

Förvaltningen ska arbeta för att minska den negativa klimatpåverkan från livsmedelskonsumtion.

Medarbetarna ska känna till stadens interna återbrukscentrum Stocket och använda det när så är möjligt.

Förvaltningen ska arbeta utifrån stadens plaststrategi.

Förväntat resultat

- Energianvändningen minskar i förhållande till verksamheternas omfattning.
- Inköpen av engångshandskar ska minska.
- Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider är oförändrad eller minskar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Andel koldioxidekvivalenter (kg CO ₂ e) på den gemensamma lunchmatsedeln i förskolan	0,33 kg CO ₂ e		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Mäta matsvinn i förvaltningens vård- och omsorgsboenden	2024-01-01	2024-12-31
Mäta matsvinn inom förskolan	2024-01-01	2024-12-31
Prova miljövänliga arbetskläder i en verksamhet inom äldreomsorgen	2024-01-01	2024-12-31
Se över arbetssätt för när och hur engångshandskar används inom äldreomsorgen, samt vid inköp välja alternativ som är fördelaktiga för hälsa och miljö	2024-01-01	2024-12-31
Utreda möjligheten till vattenutkast på teknikhusen vid plaskdammar för att tillhandahålla dricksvatten	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

För att bidra till målet om hållbara städer och samhällen och bevarande av biologisk mångfald i Agenda 2030 ska förvaltningen vidta åtgärder i linje med stadens handlingsplan för biologisk mångfald och det lokala stadsdelsvisa åtgärdsförslaget för Enskede-Årsta-Vantör. I takt med att staden bebyggs med nya bostäder minskar grönytor och därför är det mycket viktigt att grönytekomensationen genomförs i alla projekt.

Biologisk mångfald och naturvårdande insatser

Förvaltningen ska arbeta för stärkta ekologiska värden i parker, naturområden och i stadsdelsområdets tre naturreservat. Det handlar om naturvårdande insatser, som friställning av tallar och ekar, plantering av tidigblommade lök samt återställning, omställning och nyanläggning av ängar för att gynna pollinatörer.

Förvaltningen fortsätter att sträva mot trädmålet och ansöker om medel för att plantera 75 nya träd och för att uppbyggnadsbeskära ett stort antal befintliga träd. Uppbyggnadsbeskärning görs för att ge träden bättre förutsättningar att utvecklas.

Betande djur är ett uppskattat inslag hos allmänheten. Förvaltningen kommer fortsätta ha betesdjur under sommarmånaderna i Rågsved naturreservat och ansöker om medel för betande djur även på Råby Gärde i Örby.

Invånarnas intresse för odling i urban miljö ska tas tillvara och förvaltningen har en utarbetad rutin för detta. I Rågsved finns ett samarbete kring odling med den lokala fastighetsägarföreningen. Stadsodling tillför positiva värden för den enskilde och kan i vissa

fall också bidra till biologisk mångfald.

På ett urval av platser ska åtgärder som görs för biologisk mångfald kommuniceras, genom skyltning eller liknande.

Ekologiska livsmedel

Förvaltningen fortsätter vidta åtgärder för bättre måluppfyllelse när det gäller inköp av ekologiska livsmedel genom kunskapsspridning om vikten av ekologiska inköp samt genom att se över arbetssätt vid inköp. Enheter som köper in livsmedel kommer även att följas upp genom regelbundna utskick med statistik från Agresso.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	70 %	70 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska öka andelen höggräs vid ytor som inte används för rekreation. Detta genom att i första hand anlägga ängsmark, i andra hand genom att minska antalet klipptillfällen i stor omfattning, i syfte att öka biologisk mångfald och minska driftkostnader för klippning	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 2.2.1 Den biologiska mångfalden i parker och grönområden är god

Beskrivning

Förvaltningen vidareutvecklar och stärker ekologiska värden i parker, naturområden och naturreservat med utgångspunkt i handlingsplanen för biologisk mångfald och de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald i Enskede-Årsta-Vantör.

Förväntat resultat

- Åtgärder har vidtagits för en god biologisk mångfald i stadsdelsområdets parker och grönområden.
- Fler ytor ställs om till höggräs eller äng.
- Djur betar på minst två platser sommartid.
- Invånarnas intresse för odling tas tillvara genom framtagna rutiner.

Nämndmål: 2.2.2 Förvaltningen köper in ekologiska livsmedel och måltider

Beskrivning

Förvaltningen arbetar utifrån stadens Miljöprogram 2020-2023, Klimathandlingsplan 2020–2023 och Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat. Det innebär bland annat att sträva efter att öka andelen ekologiskt producerade varor i stadens inköp och regelbundet följa upp enheternas inköp av ekologiska livsmedel och måltider.

Förväntat resultat

- Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Sprida kunskap internt om vikten av att köpa in ekologiska livsmedel och måltider	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

För att bidra till de globala målen om hållbar industri, innovationer och infrastruktur, jämställdhet samt minskad ojämlikhet i Agenda 2030 verkar förvaltningen för att minska växthusgasutsläppen och öka framkomligheten för gående och cyklister.

Förvaltningen ska bidra till målen om ett fossilbränslefritt Stockholm innan 2040 och en fossilbränslefri organisation innan 2030.

Förvaltningen ska fortsätta främja miljöeffektiva transporter för verksamheternas tjänsteresor. Reseriktlinjerna ska vara levande i förvaltningen och följas av alla medarbetare.

Inköp av fler el-cyklar och el-mopedplaneras, bland annat till hemtjänstens personal. Lämplig förvaring behöver ses över för att göra det lättare för medarbetarna att använda fordonen och för att förhindra stöld.

Inom bilpoolen ska i första hand elbil och i andra hand fordon med förnyelsebara bränslen användas. Vid nya köp prioriteras el-fordon, om tillgång till laddstolpar finns.

Förvaltningen ska fortsätta ställa relevanta miljökrav i upphandlingar och följa upp dessa. Enligt förvaltningens avtal ska upphandlade entreprenörer inom parkskötsel övergå till fossilfria handverktyg, såsom lövblåsare och grästrimmers.

Framkomlighet

Det ska vara enkelt att röra sig inom stadsdelsområdet oavsett årstid och väder. De park- och gångvägar som förvaltningen ansvarar för ska vara attraktiva, ha en god belysning och hålla en hög nivå på drift och underhåll.

Eftersom flera aktörer ansvarar för olika delar av stadsdelsområdets gång- och cykelvägnät samverkar förvaltningen med trafikkontoret för att framkomligheten ska vara hög i hela stadsdelsområdet. Under året ska förvaltningen verka för att underlätta för cyklister genom att utreda tillgången till cykelställ vid större lekplatser, parklekar och plaskdammar och se över skyltning för cyklister på parkvägar med syfte att underlätta för gående och cyklister. Förvaltningen samarbetar med berörda förvaltningar för att stärka de regionala cykelstråken.

Tillgänglighet och delaktighet

Förvaltningen ansvarar endast för parkvägar, vilket är en liten del av det sammantagna vägnätet i stadsdelen. Samverkan ska fördjupas med trafikkontoret specifikt kring snöröjning, då det är en viktig tillgänglighetsfråga vintertid.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska redogöra för hur långt arbetet kommit med utfasning av fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten, i så väl upphandlingar som egen regi, för att nå en fossilfri organisation 2030	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 2.3.1 Parkvägarna har god framkomlighet och transportererna är hållbara

Beskrivning

Förvaltningen tillämpar stadens framkomlighetsstrategi. Medarbetarna ska kontinuerligt informeras om reseriktlinjerna.

Förväntat resultat

- Invånarna upplever att möjligheterna att gå och cykla i stadsdelsområdet är goda.
- Drift, underhåll och vinterväghållning av de gång- och cykelvägar som förvaltningen ansvarar för är av hög kvalitet.
- Förvaltningens fordon är miljövänliga.
- Alla medarbetare känner till reseriktlinjerna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Se över verksamheternas förvaring av elfordon så som elsparkscyklar och elcyklar	2024-01-01	2024-12-31
Utreda behov av cykelställ vid parklekar, plaskdammar och större lekparker	2024-01-01	2024-12-31
Utreda skyltning av cykelstråk i olika parker, med syfte att öka tydligheten för gående och cyklister	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

För att bidra till målen om en god hälsa och hållbar konsumtion och produktion i Agenda 2030 ska förvaltningen bland annat arbeta för att relevanta krav ställs vid inköp, såväl i den egna verksamheten som i upphandlad verksamhet.

Kemikaliesmart förskola

Förvaltningen ska bidra till målet att staden ska vara fri från skadliga, svårnedbrytbara och hormonstörande ämnen 2030. Arbetet med kemikaliesmart förskola ska fortsätta.

Byggvarubedömningen (BVB)

Arbetet med Byggvarubedömningen ska fortsätta och nya rutiner för byggtreprenörers rapportering ska tas fram under 2024.

Chemsoft

Rutinen och uppföljningen av kemikaliehanteringssystemet Chemsoft ska ses över.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel avslutade bygg- och anläggningsentreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvarubedömningen	100 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År

Nämndmål: 2.4.1 Stadsdelsförvaltningen bidrar till hälsosamma och giffria miljöer

Beskrivning

Förvaltningen gör miljösmarta val i den egna verksamheten samt ställer miljökrav vid upphandling som syftar till att minska den negativa effekten av upphandlade tjänster och produkter.

Förvaltningen verkar för att minska förekomst av giftiga ämnen i den offentliga miljön och i förvaltningens verksamhet. Verktyg för detta arbete är exempelvis Byggvarubedömningen, Chemsoft och Kemikaliesmart förskola.

Förväntat resultat

- Förvaltningens förskolor har handlingsplaner för kemikaliesmart förskola.
- Förvaltningen använder sig av byggvarubedömningen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Se över arbetssätt för implementering av byggvarubedömningen i förvaltningens bygg-och anläggningsentreprenader	2024-01-01	2024-12-31

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Stadsdelsnämnden bidrar till målet om *Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla* genom att bedriva effektiva verksamheter utifrån invånarnas behov. Fokus ligger på att nå uppsatta mål inom tilldelad budgetram. Det nya planeringsverktyg Hypergene införs och förvaltningen kommer att utveckla tjänsteutlåtanden med ekonomiska analyser.

Förvaltningen kommer arbeta för att fler invånare ska ges möjlighet till ett eget arbete, bland annat genom att erbjuda ungdomar feriejobb och fortsätta med projektet *Hållbar självförsörjning* i Rågsved. Inom sysselsättningsverksamheten Tur och Retur pågår ett arbete i samverkan mellan socialpsykiatri och ekonomiskt bistånd för att personer som står långt från arbetsmarknaden ska komma i sysselsättning. Även insatser riktade till utrikesfödda och anhöriginvandrade kvinnor långt från arbetsmarknaden och samhället fortsätter.

Förvaltningen kommer arbeta för att minska hemlöshet utifrån *Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025* genom att förebygga hemlöshet, möta akut hemlöshet samt genom att stödja personer i steget vidare till eget boende. Att inga barn ska leva i osäkra boendeförhållanden eller hamna i akut hemlöshet är fortsatt prioriterat och det vråkningsförebyggande arbetet ska utvecklas.

Förvaltningen fortsätter arbeta aktivt med att skapa kontinuitet i kärnuppdrag, verksamhet och bemanning genom att öka antalet medarbetare som arbetar heltid och är tillsvidareanställda. Arbetet med friskfaktorer fortsätter. Kompetensutveckling utgår från verksamhetens behov och grundar sig i enheternas kompetensplanering och individuella utvecklingsplaner utifrån medarbetarsamtalen. Under 2024 riktas språkhöjande insatser till medarbetare inom såväl äldreomsorgen som förskolan.

Förvaltningen kommer genomföra en risk- och sårbarhetsanalys för att identifiera och prioritera riskfaktorer och lokala krisledningsplaner, kontinuitetsplaner och tillhörande organisationer vidareutvecklas för att stärka krisberedskapen. I upphandlingar och inköp arbetar förvaltningen för att i ökad utsträckning ställa sociala krav, krav på arbetsrättsliga kontraktsvillkor och miljö- och klimatkrav. Några verksamheter ska gå över till drift i egen regi och en utredning om att utföra parkskötseln i egen regi ska genomföras. För att säkerställa god kännedom om gällande lagar och rutiner kommer förvaltningen arbeta för att fler chefer och medarbetare genomför stadens utbildning i informationssäkerhet och dataskydd, samt har kunskap om gällande krav vid upphandling och inköp av nya system.

Inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen revideras den lokala lägesbilden och gemensamma prioriteringar tas fram. Arbetet med att minska antalet öppna drogsener är prioriterat. Platssamverkan i Östberga och Rågsved fortsätter. Vidare kommer förvaltningen medverka i kommunstyrelsens uppdrag att samordna utveckling av Rågsved Centrum. Arbetet mot välfärdsbrott ska fortsätta, liksom arbetet med att förebygga och motverka brott och fusk inom föreningsstöd. Förvaltningen har en fortsatt hög ambitionsnivå vad gäller renhållning, skötsel, underhåll och utveckling av stadens parker, naturreservat och grönområden.

Förvaltningen bidrar till att uppfylla de globala målen i Agenda 2030 inom ramen för den ordinarie verksamheten och vidareutvecklar arbetet med mänskliga rättigheter för att invånarna ska mötas av öppna, jämställda och demokratiska verksamheter. För att öka tilliten till förvaltningen planeras fortsatt och ökad samverkan med civilsamhället och fler möjligheter till dialog. Arbetet med jämställdhetsintegrering, barnrättsperspektivet, nationella minoriteters rättigheter, hbtqi-personers rättigheter samt rättigheter för personer med funktionsnedsättning fortsätter och utvecklas.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

För att bidra till kommunfullmäktiges mål bedriver förvaltningen effektiva verksamheter utifrån invånarnas behov och når uppsatta mål inom tilldelad budgetram.

Kommunfullmäktige har beslutat om en nettobudget för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd för år 2024 om 2 732,7 mnkr för driftverksamhet och 24,9 mnkr för investeringar. I jämförelse med tilldelad budgetram för 2023 ökar driftbudgeten med 129,6 mnkr, motsvarande 4,8 procent. Budgeten för investeringar ökar med 0,4 mnkr för 2024.

Ekonomiska förutsättningar

Det rådande världsläget, hög inflation, lågkonjunktur och den kraftiga kostnadsutvecklingen

kommer fortsätta påverka förvaltningens verksamheter och ekonomi under 2024. Därför behöver förvaltningen arbeta för en långsiktigt hållbar ekonomi och använda tilldelade resurser effektivt. Digitalisering och innovation är viktigt i förvaltningens verksamheter för att bidra till ökad kvalitet, mer tid åt kärnuppdrag och en kostnadseffektiv verksamhet.

Förvaltningen kommer fortsätta arbeta systematiskt med planering, uppföljning och analys av både verksamhet och ekonomi. Genom effektiv lokalförsörjning och ökad samverkan kommer förvaltningen säkerställa en ändamålsenlig verksamhet.

Under 2024 kommer förvaltningen utveckla tjänsteutlåtanden med ekonomiska analyser i beslutsunderlag som påverkar nämndens ekonomi för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi.

Förvaltningen har en tydlig ekonomistyrning för att säkerställa en ekonomisk stabilitet i enlighet med stadens riktlinjer. Uppföljning genomförs månadsvis och budgetansvariga chefer får löpande stöd i sitt arbete. En god prognossäkerhet säkerställs genom kontinuerliga avstämningar, bedömning av avvikelser och åtgärder vid behov.

Stadens nya planeringsverktyg *Hypergene* införs under 2024 för en mer digitaliserad och transparent budgetprocess. Chefer kommer att utbildas och från och med tertialrapport 2 ska förvaltningen endast använda sig av *Hypergene*.

Lokalförsörjning

Förvaltningen bedömer att revideringen av stadens bostadsmål och en avvaktande marknad för bostadsbyggande medför att det kan finnas utrymme för att pausa en del planerade förskoleprojekt. Förvaltningen kommer att gå igenom behovsprognosen och utreda vilka projekt som kan bli aktuella för detta, samt hur upparbetade kostnader inom projekt ska hanteras.

Projektet om förvaltningens nya lokaler går vidare, med inriktning att fortsätta planering för att dessa ska lokaliseras i Rågsved. Ett genomförandebeslut i nämnden och kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott planeras till slutet av 2024. Tillgänglighetsperspektivet beaktas i arbetet.

Förvaltningen fortsätter optimera lokalbeståndet, vilket innebär att sträva efter lagom stora lokaler, minimalt med tomma lokaler och avtalsförvaltning. Vid nya inhyrningar strävar förvaltningen efter att hyra lokaler i fastigheter som ägs av staden.

Förvaltningen ska kvalitetsgranska samtliga inhyrningsavtal. Det innebär att kontrollera hyresnivåer och att gränsdragningarna vad gäller ansvarsfördelning mellan fastighetsägare och förvaltningen är korrekta och efterlevs.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/-1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål: 3.1.1 Stadsdelsförvaltningen har en långsiktigt hållbar ekonomi med ett utfall inom fastställd budget

Beskrivning

Resurser används effektivt för att nå en hög måluppfyllelse. Budgeten följs upp regelbundet med budgetansvariga chefer inför månads- och tertialrapporter för en kontinuerlig uppdatering av både ekonomins och verksamheternas utveckling. Budgetansvariga chefer får stöd för att göra anpassningar utifrån behov för att säkerställa att verksamheterna får goda förutsättningar att uppfylla fastställda mål inom sin budget. Åtgärder vidtas vid avvikelser.

Medarbetare och chefer får stöd och utbildning i ekonomiadministration för att öka kunskapen om olika verktyg, vilket bidrar till att verksamheten bedrivs inom fastställd budgetram.

Förväntat resultat

- Förvaltningens verksamheter bedrivs inom fastställd budget.
- Prognossäkerheten är god.
- Verksamheterna är kostnadseffektiva och anpassade till invånarnas behov.
- Förvaltningen har en kostnadseffektiv lokalförsörjning.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Andel ekonomiska analyser i tjänsteutlåtanden där nämndens ekonomi påverkas	80 %		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utbilda budgetansvariga chefer i Hypergene och implementera systemet	2024-01-01	2024-12-31
Utbilda budgetansvariga chefer i kommunal ekonomi	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

Förvaltningen kommer arbeta för att fler invånare ska ges möjlighet till ett eget arbete. För att bidra till målen om minskad fattigdom och ojämlikhet samt ökad jämställdhet i Agenda 2030 ska förvaltningen under året prioritera unga till sysselsättning, minska långvarigt ekonomiskt bistånd och öka möjligheterna till arbete och egen försörjning. Bland annat ska ungdomar erbjudas feriejobb av god kvalitet och riktade insatser ska ges till utrikesfödda och anhöriginvandrade kvinnor som står långt från arbetsmarknaden.

Prioritera unga till sysselsättning

Genom att prioritera unga till sysselsättning ökar chanserna för invånarna att snabbare etableras på arbetsmarknaden och bli självförsörjande.

Inom enheten för ekonomiskt bistånd arbetar en grupp handläggare specifikt med målgruppen unga vuxna för att effektivt, i samverkan med andra parter, kunna möta målgruppens

individuella behov och ge stöd till att snabbt komma vidare i egen försörjning och sysselsättning. Förvaltningen kommer under året utreda hur arbetet med unga vuxna ytterligare kan stärkas för att minska arbetslösheten inom målgruppen.

Unga behöver erbjudas lämplig vägledning för att kunna söka arbete eller studier efter gymnasiet. För att förebygga behov av ekonomiskt bistånd utvärderar förvaltningen samarbetet med Jobbtorg om att söka upp ungdomar i årskurs 3 på gymnasiet som bor i familjer som under lång tid haft ekonomiskt bistånd. Syftet är att utveckla och fortsätta arbetet med målgruppen framåt.

Som ett led i att ge unga en möjlighet till ett första möte med arbetslivet fortsätter förvaltningen arbetet med att se över nya arbetstillfällen och erbjuda ungdomar feriejobb av god kvalitet under sommar-, höst- och vinterlov.

Ungdomar som ska sluta gymnasiet och har insatser via förvaltningens beställarenhet för funktionsnedsättning och socialpsykiatri ska ges tillgänglig information om både daglig verksamhet samt andra alternativa insatser som kan öka möjligheten att på sikt närma sig den ordinarie arbetsmarknaden.

Minska långvarigt ekonomiskt bistånd

Förvaltningen ska under 2024 undersöka vilka sociala insatser som ska prioriteras för att på bästa sätt stötta de personer som haft ekonomiskt bistånd under en längre period till att komma ut i egen försörjning.

Projektet *Hållbar självförsörjning fortsätter* i samverkan med Jobbtorg för att färre barn ska växa upp i familjer med försörjningsstöd. Projektet utgår från ett klientnära och tätt arbete med målgruppen. Hittills har flera hushåll kunnat avslutas till självförsörjning. Utifrån de lärdomar som projektet genererat ska förvaltningen fokusera på att ta fram strukturerade arbetsätt för att kunna erbjuda individuella och parallella insatser till personer som haft långvarigt ekonomiskt bistånd i syfte att fler ska bli självförsörjande.

Öka möjligheterna till arbete

För att personer som genomgår behandling för missbruk ska ha större möjlighet till egen försörjning arbetar Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar tillsammans med Öppenvård Sydost och Jobbtorg utifrån en gemensam samverkansrutin. Rutinen syftar till att samverka tidigt i rehabiliteringsprocessen för att brukare som genomgår missbruksbehandling ska ges ökade möjligheter till arbete och egen försörjning.

Under året fortsätter förvaltningen delta i forskningsprojektet *IPS-projektet för personer med beroendeproblematik*. Projektet, som pågår i två år, syftar till att brukare ska få ökade möjligheter att komma ut i arbete eller studier och samtidigt förkorta tiden i missbruk/beroende.

Inom arbetet med ekonomiskt bistånd finns en SIP-samordnare på heltid. En del av dennes uppdrag kommer under året vara att förbättra och förstärka en strukturerad samverkan med relevanta vårdgivare i syfte att öka brukarnas möjligheter till arbete.

Inom handläggningen för funktionsnedsättning och socialpsykiatri kommer arbetet med att stötta brukare vidare mot egen försörjning genom arbete eller andra insatser vara prioriterat

under året. Genom att aktivt samverka med olika aktörer runt brukaren, lämna tillgänglig information kring beslut och bedömningar samt utveckla målformuleringar i beställningar ska fler kunna ta steget mot egen försörjning och arbete.

Öka möjligheterna till egen försörjning

Inom sysselsättningsverksamheten *Tur och Retur* pågår ett arbete i samverkan mellan socialpsykiatri och ekonomiskt bistånd. Syftet är att personer som står långt från arbetsmarknaden ska komma i sysselsättning och därefter kunna delta i insatser som leder till egen försörjning eller få stöd att söka annan ersättning. En arbetsinstruktör genomför arbetsförmågebedömningar, arbetsträning och samtal för att identifiera personers styrkor som arbetsmarknadsinsatserna kan formas utifrån. Förvaltningen kommer under året arbeta med att utveckla *Tur och Retur* i syfte att göra insatsen mer tillgänglig så att fler brukare kan ta del av den.

Det idéburna offentliga partnerskapet (IOP) med Stockholm Street business fortsätter. IOP-avtalet riktas till personer som lever i utsatthet och som har svårt att tillgodogöra sig arbetsmarknadsinsatser. Det långsiktiga målet är att fler personer ska närma sig möjligheten att komma ut i ordinarie arbetsmarknadsinsatser och egen försörjning.

För att stötta personer som helt saknar egen försörjning kommer förvaltningen fortsatt arbeta uppsökande inom ramen för ekonomiskt bistånd. Genom att erbjuda praktiskt stöd, såsom hjälp till att ansöka om ID-kort eller stöd att ta sig till möten hos andra myndigheter kan grundläggande hinder för att ta nästa steg mot egen försörjning överbryggas.

Insatser riktade till kvinnor långt från arbetsmarknaden

Förvaltningen ska fortsätta med sina insatser riktade till utrikesfödda och anhöriginvandrade kvinnor långt från arbetsmarknaden och samhället i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen. Stadsdelsmammor har en viktig roll i det uppsökande arbetet med att nå ut till målgruppen. Kvinnokaféet i Rågsved ska utvecklas och nå ut till fler. Introduktionsförskolorna ska användas som verktyg för snabbare etablering av nyanlända. De ska samverka med studie- och yrkesvägledare, samhällsvägledare och civilsamhället för att erbjuda fler kontaktytor mellan etablerade och nyanlända invånare. Förvaltningens öppna förskolor deltar i SKR:s satsning *Öppen förskola – tillsammans för jobb och integration* tillsammans med SFI, Jobbtorg och Järva stadsdelsförvaltning för att korta vägen till arbete för utrikesfödda kvinnor med barn.

Samverkan med universitet och högskolor

Förvaltningen fortsätter ta emot studenter för praktik och verksamhetsförlagd utbildning (VFU) från universitet och högskolor. Flest studenter tas emot inom förskola och äldreomsorg.

Förvaltningens förskolor tar emot studenter för VFU utifrån den klustermodell som är framtagen genom avtalet om Klusterförskolor mellan Stockholms stad och Stockholms universitet. De ingår också i avtal med Midsommarkransens gymnasium för att erbjuda elever på barnskötarutbildningen arbetsplatsförlagd utbildning av hög kvalitet. Detta samarbete fortsätter.

Näringslivsarbetet

Förvaltningen ska sträva efter goda förutsättningar för näringslivet i stadsdelsområdet. *Stockholms stads näringslivspolitik* tjänar som vägledning för arbetet.

Fokusområde 1: Stimulera tillväxt och företagsamhet

Tillsammans med andra nämnder och styrelser ska förvaltningen värna stadsdelsområdets renodlade verksamhetsområden, så att dessa ges långsiktiga förutsättningar för utveckling. Inom stadsdelsområdet finns Högdalens industriområde, Årsta partihallar och Årsta park.

Genom samarbeten inom Innovationscenter skapas möten med innovatörer och entreprenörer. Innovationscenter är en test-arena för olika projekt för att utveckla praktiska och digitala lösningar inom äldreomsorgen.

Fokusområde 2: Förbättrad service, tillgänglighet och myndighetsutövning

Den dialog som startade 2023 med företagare i Rågsved ska fortsätta. Dialogen syftar till att fånga upp angelägna företagarfrågor i Rågsved och få till en tätare samverkan kring gemensamma frågor.

Fokusområde 3: Attraktivare miljöer och bättre framkomlighet

Förvaltningen arbetar kontinuerligt för att drift och underhåll av offentliga miljöer ska bidra till att företag trivs och är trygga i stadsdelsområdet. Vid behov ska lokala företagare ges möjlighet att delta i det trygghetsskapande arbetet. Förvaltningen ska också underlätta för aktörer som vill skapa positiva aktiviteter i lokala centrum, till exempel marknader.

Förvaltningen deltar i kulturplattformen som är en samverkan med representanter från staden, befintliga och nya fastighetsägare och kulturaktörer i Slakthusområdet. Syftet är att se hur området ska fungera väl på både kort och lång sikt, till exempel vad som behövs för att kunna ha evenemang. Förvaltningen samverkar även kring trygghet och säkerhet i Slakthusområdet tillsammans med berörda parter, inklusive fastighetsägarna.

Fokusområde 4: Öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens

Förvaltningen erbjuder bland annat personer som studerar möjligheten till praktik inom olika verksamhetsområden för att tillförsäkra att relevant kompetens finns efter att studenterna tar examen och ska ut i arbetslivet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,5 %	1,5 %	Tertial
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,2 %	1,0 %	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	993 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	80 st	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	223 st	Tas fram av nämnd	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	1 330 st	11 000 st	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna arbeta aktivt för att ungdomar får feriejobb i andra stadsdelsområden än där de bor	2024-01-01	2024-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med socialnämnden utreda nuvarande organisation och ansvarsfördelning för den arbetsmarknadspolitiska insatsen skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (OSA)	2024-01-01	2024-06-30
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att med förstärkt handledarskap erbjuda feriearbeten till yngre åldrar och utifrån denna utredning pröva om det ska genomföras en pilotverksamhet under året	2024-01-01	2024-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med Stockholm Business Region och stadsdelsnämnderna arbeta uppsökande mot lokalt näringsliv utifrån stadens fokusområden och i city	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 3.2.1 Invånare i stadsdelsområdet har jobb och försörjer sig själva

Beskrivning

För att unga ska introduceras i arbetslivet erbjuder förvaltningen feriejobb samt tar emot praktikanter och studenter för verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

Nyanlända får samhällsvägledning på medborgarkontoret för att snabbt etableras i samhället.

Personer får stöd till en egen försörjning genom kontakt med Jobbtorg, studier, arbetsförberedande insatser eller stöd i att söka annan ersättning. Långtidsarbetslösa barnfamiljer ges en tätare och mer nära kontakt i samverkan mellan handläggare inom förvaltningen och Jobbtorg.

Sysselsättningsverksamheten Tur och Retur stöttar personer som står långt från arbetsmarknaden att komma i sysselsättning och bli självförsörjande.

Introduktionsförskolor erbjuder SFI samt studie- och yrkesvägledning i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen.

Förväntat resultat

- Unga är introducerade i arbetslivet.
- Invånare försörjer sig själva genom arbete eller annan ersättning som till exempel sjukersättning eller studiebidrag.
- Fler långtidsarbetslösa barnfamiljer har en hållbar självförsörjning.

- Andelen vuxna långt ifrån arbetslivet som är anställningsbara efter arbetsförberedande insatser ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Tillgängliggöra den förrehabiliterande insatsen Tur och retur	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 3.2.2 Stadsdelsförvaltningen bidrar till ett gott näringslivsklimat

Beskrivning

Förvaltningen bidrar inom ramen för sitt uppdrag till näringslivspolicyns fyra fokusområden: att stimulera tillväxt och företagsamhet, förbättra service, tillgänglighet och myndighetsutövning, skapa attraktiva miljöer och bättre framkomlighet samt att öka tillgången till relevant arbetskraft med relevant kompetens.

Förväntat resultat

- Förvaltningen bidrar till ett gott näringslivsklimat i stadsdelsområdet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra ett dialogtillfälle med lokala företagare	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

Att ha en bostad är en förutsättning för människors livskvalitet. Utan bostad blir det svårare att tillgodogöra sig sina rättigheter, sköta arbete eller annan sysselsättning och att umgås med närstående. För att bidra till målet om minskad ojämlikhet i Agenda 2030 ska förvaltningen arbeta för att minska hemlöshet utifrån *Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020-2025* genom att förebygga hemlöshet, möta akut hemlöshet samt genom att stödja personer i steget vidare till eget boende.

Motverka hemlöshet

Medborgarkontoret kommer fortsatt erbjuda bostadsvägledning för nyanlända som bor i SHIS genomgångsbostäder och samverkan med SHIS bostäder fortsätter att utvecklas.

Under året ska förvaltningen utveckla det vräkningsförebyggande arbetet. Att inga barn ska leva i osäkra boendeförhållanden eller hamna i akut hemlöshet är fortsatt prioriterat. Förvaltningens uppsökarnätverk kommer fortsätta arbeta för att öka samverkan och flexibiliteten i stödet till stadsdelsområdets invånare.

För att lotsa vidare personer i akut hemlöshet till mer stadigvarande boendelösningar fortsätter TÖG-projektet och mobil myndighetsutövning. Arbetet syftar till att minska andelen akut hemlösa i stadsdelsområdet. En uppsökare har i uppdrag att vara kontaktperson gentemot relevanta samverkanspartners samt utveckla arbetet med mobil myndighetsutövning.

Inom förvaltningen pågår planering av projektet *Boende med förstärkt stöd (BFS)*. Det syftar till att erbjuda brukare med missbruksproblematik ett förstärkt stöd i övergången mellan

boende på stödboende till boende i tränings- eller försökslägenhet. Målet är att brukare som erhåller insatsen på sikt ska ges ökade möjligheter till ett självständigt och varaktigt boende.

Det långsiktiga arbetet med att erbjuda stöd vidare eller en väg tillbaka till eget fast boende kommer fortsätta, bland annat genom möjligheten till stöd i form av olika sociala bostadskontrakt, behandling mot missbruk samt fortsatt samverkan med SHIS.

För de brukare som beviljats någon typ av boende med stöd ska förvaltningen fortsätta arbetet med att möjliggöra för brukare att flytta vidare till mer självständiga boendeformer, och där det är möjligt, med målet att ta över hyreskontraktet.

Genom individuellt utformade stödinsatser ska förvaltningen öka möjligheterna för brukare att kunna bo i ett eget boende och utifrån sina egna förutsättningar leva ett självständigt liv. Förvaltningen fortsätter prioritera arbetet för att brukare som beviljats boende ska kunna flytta vidare till mer självständiga boendeformer. För att följa upp att insatserna leder till självständighet följs genomförandeplaner upp systematiskt.

Äldre invånare ges stöd i att motverka samt ta sig ur hemlöshet. Ett etablerat arbetssätt för äldre i eller med risk för hemlöshet finns och arbetet fortsätter under året.

Bostäder för äldre invånare

Behovet av seniorboenden ses öka. Enskededalens servicehus omställning till seniorboende med 210 lägenheter och aktivitetscenter pågår. Etappvis inflyttning sker från och med hösten 2024. Planeringen för nya seniorboenden pågår fortsatt under 2024 i anslutning till nya *Årsta vård- och omsorgsboende, Högdalens vård- och omsorgsboende* samt det planerade vård- och omsorgsboendet i *Slakthusområdet*. Det planeras sammanlagt för cirka 200 nya lägenheter.

Bostäder med särskild service

Beställaransvaret för nya LSS- och SoL-bostäder har övergått från stadsdelsförvaltningen till socialförvaltningen. Under övergångstiden behåller stadsdelsförvaltningen ansvaret för nya projekt som redan blivit markanvisade, men fortsätter medverka till att övergången till socialförvaltningen löper på smidigt och att beslutsprocesserna, arbetsprocesserna och gränsdragningarna mellan de två förvaltningarna blir tydliga. Utifrån årets budget framgår att en ny bostadsform ska införas: servicebostäder inom socialpsykiatri.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärden	50 %	Tas fram av nämnd	Tertial
 Antal barnfamiljer som beviljats tillfälligt boende på hotell/vandrarhem	25	Tas fram av nämnd	År
 Antal vräkningar som berör barn	0	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Stockholms Stads Parkerings AB och andra berörda nämnder föreslå åtgärder för utveckling av Rågsved Centrum med omnejd inom ramen för arbetet med Fokus Hagsätra-Rågsved	2024-01-01	2024-08-31

Nämndmål: 3.3.1 Alla invånare har trygga och stadigvarande boenden

Beskrivning

Invånare som riskerar eller lever i hemlöshet ges stöd och insatser som leder vidare till ett tryggt och stadigvarande boende. För att stärka stödet följer förvaltningen de senaste forskningsrönen, tillämpar nya metoder och utvecklar arbetssätten.

Samhällsvägledarna på medborgarkontoret arbetar med bostadsvägledning, där barnfamiljer och nyanlända är prioriterade. Förvaltningen utvärderar och utvecklar sitt vräkningsförebyggande arbete med fokus på barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden. Förvaltningen söker upp personer i behov av stöd genom mobil myndighetsutövning. Invånare i behov av stöd erbjuds insatser som leder till att de kan flytta vidare till mer självständiga och stadigvarande boendelösningar.

Förväntat resultat

- Antalet barnfamiljer som lever i osäkra boendeförhållanden minskar.
- Antalet hushåll som vräks minskar.
- Samtliga invånare som riskerar vräkning erbjuds stöd och hjälp.
- Antalet nyanlända som bor i genomgångsbostäder som får en stadigvarande boendelösning ökar.
- Fler invånare som fått stöd tar steget vidare till självständiga och stadigvarande boendelösningar.
- Fler invånare som befinner sig i hemlöshet söks upp och erbjuds stöd och hjälp.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utveckla det vräkningsförebyggande arbetet med fokus på barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

För att bidra till kommunfullmäktiges mål arbetar förvaltningen bland annat med hållbar bemanningsplanering, systematiskt arbetsmiljöarbete, ledar- och medarbetarskap och kompetensförsörjning, vilket även bidrar till målen i Agenda 2030 om anständiga arbetsvillkor, jämställdhet och minskad ojämlikhet.

Hållbar bemanningsplanering

Förvaltningen arbetar aktivt med att skapa kontinuitet i kärnuppdrag, verksamhet och bemanning genom att öka antalet medarbetare som arbetar heltid och är tillsvidareanställda.

Arbetet kommer att fortsätta under 2024 genom att avdelningsvisa bemanningsstrategier utvecklas. Avdelningarnas identifierade utmaningar kräver olika insatser som alla verkar i riktning mot det gemensamma målet. Stadsdelsförvaltningen strävar även efter att kunna erbjuda ett jämställt, jämlikt och hållbart arbetsliv i enlighet med målen i Agenda 2030, för alla medarbetare oavsett ålder och livssituation.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Arbetet med friskfaktorer kommer att fortskrida. Kompetensen om hälsofrämjande arbetsmiljö fortsätter att stärkas och kopplingen till personalpolicyn, medarbetarenkäten samt stödmaterial tydliggörs. Ett aktivt arbete med friskfaktorer förväntas i nästa fas bli en självklar del av det ordinarie systematiska arbetsmiljöarbetet. För att främja hälsa hos alla medarbetare i stadsdelsförvaltningen beviljas friskvårdsbidrag på upp till 3 000 kronor per medarbetare 2024.

Kvalitetssäkring av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) sker på förvaltningens olika samverkansnivåer utifrån resultat och identifierade utvecklingsområden i den årliga uppföljningen. Med ett nytt systemstöd i form av ny modul i ILS undersöker förvaltningen möjligheten att förenkla och förtydliga arbetsmiljöarbetet ytterligare. Den årliga uppföljningen av SAM genomförs i ILS från och med 2023.

Handlingsplaner för förbättrad arbetsmiljö för barnskötare och förskollärare samt för socialsekreterare och biståndsbedömare fortsätter att implementeras i verksamheterna under 2024.

Förvaltningen ska se över fältassistenternas verksamhetstider utifrån nya arbetstidsregler.

Lika rättigheter och möjligheter

Arbetet med lika rättigheter och möjligheter fokuseras under 2024 framförallt på att tydliggöra arbetet med aktiva åtgärder. Kvinnors sjukfrånvaro är högre än mäns, både i stadsdelsförvaltningen och i samhället i stort. Orsaker till detta analyseras löpande i samverkansgrupperna. Hantering av trakasserier och sexuella trakasserier ses över och inarbetas i rutinen för kränkande särbehandling och repressalier.

Ledarskap och medarbetarskap

En förutsättning för att nå framgång och kraft i arbetet med såväl bemanningsplanering som friskfaktorer är att cheferna är väl rustade och ges goda förutsättningar för ledarskapet. Förvaltningen säkerställer det genom att identifiera ett uttalat maximalt antal medarbetare per chef inom respektive verksamhetsområde i enlighet med stadens kommande ramverk för chefsstruktur. Tillitsbaserad styrning är ett förhållningssätt som kännetecknar styrning, kultur och arbetssätt på arbetsplatserna. Genom att använda stadens chefsprofil som en metod i den tillitsbaserade styrningen kommer medarbetares delaktighet, engagemang och trivsel öka vilket i sin tur bidrar till att verksamhetens mål och kärnuppdrag uppnås.

I enlighet med stadens kvalitetsprogram strävar förvaltningen efter en öppen och tillåtande kultur där alla medarbetare tar ett aktivt medarbetarskap. Förvaltningens deltagande i projektet "skugga en kollega" föll väl ut under 2023. Metoden ska under kommande år fortsätta att tillgängliggöras som en led i utveckling av medarbetarskapet på förvaltningen.

Kompetensförsörjning

Förvaltningens strategi för kompetensförsörjning hålls aktuell genom kontinuerlig uppföljning av avdelningarnas handlingsplaner. Att bibehålla en hög kontinuitet av rätt kompetens i verksamheterna är prioriterat. Rekryteringsprocessen säkerställer att bemanning och rekrytering sker kompetensbaserat och i linje med en hållbar bemanningsstrategi för verksamheterna. Till bristyrken och vissa specialistroller görs särskilda riktade insatser i rekryteringsprocessen.

Styrning och verksamhet

Förvaltningens centrala stödfunktioner har kärnverksamheternas behov i centrum.

För att säkerställa att chefer och medarbetare får goda förutsättningar i sitt arbete kommer fördjupade utbildningar erbjudas vid behov inom olika områden, exempelvis inom upphandling, ekonomi, budgetprocessen, informationssäkerhet och dataskydd.

Förvaltningen kommer fortsätta arbeta med ständiga förbättringar, innovation och digitalisering i enlighet med stadens kvalitetsprogram för att bidra till en effektivare verksamhet. Samverkan kommer ske både internt och externt för att möta invånarnas behov.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	80	83	År
 Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom förskolan	8	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning	18	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom äldreomsorg	12	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro	7,9 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,7 %	Tas fram av nämnd/styrelse	Tertial

Nämndmål: 3.4.1 Medarbetare i stadsdelsförvaltningen har goda förutsättningar att utföra ett bra arbete

Beskrivning

Ett aktivt medarbetarskap genomsyrar förvaltningens verksamheter och bidrar till ständiga förbättringar, utveckling och innovation.

Stadsdelsförvaltningen arbetar strategiskt med kompetensförsörjning och utvecklar långsiktigt hållbara bemanningsstrategier. Alla medarbetare har en individuellt utformad utvecklingsplan

som utgår ifrån verksamhetens identifierade kompetensbehov.

Stadsdelsförvaltningen analyserar chefsstruktur och arbetssätt för att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig organisation med närvarande ledarskap och en tillitsbaserad styrning. Förvaltningens chefer stärks i sitt ledarskap både genom verksamhetsanpassade och förvaltningsövergripande kompetensutvecklande insatser.

Förvaltningen erbjuder en god arbetsmiljö och ett öppet arbetsklimat där medarbetarna känner delaktighet, engagemang och trivsel. Arbetsmiljöarbetet sker i nära samverkan med de fackliga organisationerna. Tillsammans med skyddsombud bedriver enheterna ett systematiskt arbete med att utveckla friskfaktorer på arbetsplatserna.

Förväntat resultat

- Tillitsbaserad styrning och innovation kännetecknar i hög grad kultur och arbetssätt på förvaltningen.
- Stadsdelsförvaltningen har en högre grad av tillsvidareanställda medarbetare på heltid och en lägre andel timavlönade medarbetare.
- Förvaltningen har en effektiv och ändamålsenlig organisation med ett närvarande ledarskap.
- Förvaltningens arbetsplatser är hälsofrämjande, attraktiva och med stabilt låga sjuktal.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Analysera förvaltningens chefsstruktur i syfte att ta fram en plan för sammanhållet chefsansvar	2024-01-01	2024-12-31
Arbeta in hantering av trakasserier och sexuella trakasserier i rutinen för kränkande särbehandling och repressalier	2024-01-01	2024-12-31
Genomföra antipiloter i syfte att identifiera och ta bort arbetsmoment som inte bidrar till att uppfylla kärnuppgiften.	2024-01-01	2024-12-31
Genomföra utbildning och workshops inom samverkansområdet	2024-01-01	2024-12-31
Ta fram strategier för hur bemanningen kan utvecklas utifrån identifierade utmaningar	2024-01-01	2024-12-31
Undersöka möjligheten att samordna befintligt stödmaterial, riskbedömningar och handlingsplaner inom arbetsmiljöområdet i ny modul i ILS.	2024-01-01	2024-12-31
Utforma en förvaltningsövergripande struktur för arbetet med innovation och medarbetardriven utveckling.	2024-01-01	2024-12-31
Utveckla introduktionen för nya chefer i förvaltningen	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 3.4.2 Verksamheterna är ändamålsenliga och styrningen är effektiv

Beskrivning

Förvaltningens centrala stödfunktioner har kärnverksamheternas behov i centrum och håller en hög kvalitet. Arbetet är välplanerat och strukturerat med framförhållning och tydliga processer. Fördjupad utbildning tillhandahålls inom olika områden till berörda chefer och medarbetare.

Alla verksamheter arbetar med ständiga förbättringar, innovation och digitalisering i enlighet med stadens kvalitetsprogram för att bidra till en effektivare verksamhet. Förvaltningen samverkar, både internt och externt, för att möta invånarnas behov.

Förväntat resultat

- Det systematiska kvalitetsarbetet är välutvecklat i förvaltningen.
- Fler enheter deltar i stadens kvalitetsutmärkelse (2023: 2 st.) och fler medarbetare deltar som examinörer (2023: 7 st.).
- Verksamheter och chefer får ett stöd som kännetecknas av hög kvalitet utifrån sina behov.
- Förvaltningens övergripande rutiner och riktlinjer är ändamålsenliga och lättillgängliga.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
♀ Medarbetare som anser att arbetsplatsens mål följs upp och utvärderas på ett bra sätt (index)	73		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Informera chefer om Kvalitetsutmärkelsen och Framsteget	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Genom systematiskt informationssäkerhetsarbete, risk- och sårbarhetsanalyser med aktuella åtgärder, ökad civil beredskap och en god avtalsuppföljning kommer förvaltningen bidra till det globala målet om fredliga och inkluderande samhällen i Agenda 2030.

Systematisk informationssäkerhet

Informationssäkerhet är viktigt för att säkerställa att förvaltningens information är korrekt, tillgänglig och skyddad från obehörig åtkomst. En del i arbetet är behörighetsstyrning för att säkerställa att inte fler användare än nödvändigt har tillgång till fler personuppgifter än de behöver. Arbetet med behörighetsstyrning fortsätter under 2024.

För att säkerställa en god kännedom om gällande lagar och rutiner kommer förvaltningen arbeta för att fler chefer och medarbetare genomför stadens utbildning i informationssäkerhet och dataskydd, samt har kunskap om gällande krav vid upphandling och inköp av nya system.

Under 2024 kommer förvaltningen arbeta med att stärka rutinerna vid informationssäkerhetsincidenter för att säkerställa en god incidenthantering. Förvaltningen planerar även att stärka arbetet kring de system som berörs av NIS-lagstiftningen genom att uppdatera klassningar, riskanalyser och kontinuitetsplaner. Det uppdaterade NIS-direktivet införs under hösten 2024 och ett arbete kommer även genomföras inom berörda verksamheter för att säkerställa att förvaltningen följer kommande anpassningar av svensk rätt.

Risk- och sårbarhetsanalys och civil beredskap

Förvaltningen kommer genomföra en risk- och sårbarhetsanalys för att identifiera och därefter prioritera potentiella riskfaktorer. Valda riskhanteringsåtgärder kommer därefter

implementeras och följas upp under stadens tvååriga cykel som inleds 2024.

Arbetet uppdateras löpande och syftar till att stärka förvaltningens beredskap och robusthet genom ett systematiskt och förebyggande arbetssätt. Förvaltningen kommer att arbeta i den framtagna mallen för risk- och sårbarhetsanalys.

Krisberedskap och civil beredskap

Förvaltningen fortsätter att vidareutveckla lokala krisledningsplaner, kontinuitetsplaner och tillhörande organisationer för att säkerställa en hög beredskap. Övning och kunskapshöjande insatser för ledning och personal kommer att genomföras.

Förvaltningen kommer även fokusera på att vidareutveckla rutiner, beredskap och organisation för aktivering av stadsdelsområdets trygghetspunkter. Som en del av detta kommer en aktiveringsövning av trygghetspunkter ske tillsammans med närliggande stadsdelsförvaltningar. Aktiveringsövningen syftar till att säkerställa trygghetspunktens funktion och för att utvärdera organisationen i samband med samhällsstörningar.

Förvaltningen kommer även samverka med staden centralt för etablering av beredskapslager.

Inköp och upphandling

Inköp till offentlig verksamhet är ett viktigt medel för att driva samhällsutvecklingen i hållbar riktning. I upphandlingar och inköp arbetar förvaltningen för att i ökad utsträckning ställa sociala krav, krav på arbetsrättsliga kontraktsvillkor och miljö- och klimatkrav. En viktig del är även arbetet med aktiv avtalsuppföljning för att motverka välfärdsbrott och främja en sund konkurrens mellan seriösa företag. Krav på verksamhetens kvalitet ska vara samma oavsett driftsform. Förvaltningen kommer ha särskilt fokus på avtalsuppföljning och avtalsförvaltning. En del i detta är att ta fram en processbeskrivning som tydliggör ansvar för olika delar i avtalsuppföljningen. Förvaltningen genomför upphandlingar utifrån stadens program för inköp 2020-2023.

Vid inköp av varor och tjänster avropar verksamheterna i första hand från avtal som upphandlats. För detta används stadens system för e-handel för inköp från anslutna leverantörer. Genom att använda det elektroniska inköpsstödet ökar förutsättningarna för att inköpen sker på rätt sätt och för att avtalstroheten gentemot leverantörer ökar. Under året ska förvaltningen arbeta aktivt för att öka andelen elektroniska inköp.

Under 2024 planerar förvaltningen inga större upphandlingar och några verksamheter ska istället återgå till egen regi. De verksamheter som planeras återgå till egen regi under 2024 är Solrosens dagverksamhet, vård och omsorgsboendet Tussmötegården och korttidsboenden inom LSS. Förvaltningen kommer att utreda om det finns fler upphandlade verksamheter som eventuellt kan bedrivas i egen regi för de avtal som går ut kommande år. Bland annat ska förvaltningen utreda förutsättningar för att bedriva lokalvård i egen regi. De upphandlingar som planeras att påbörjas under åren 2024-2026 redovisas i bilaga till verksamhetsplanen; plan för upphandling. Planen kan komma att ändras om beslut tas att bedriva fler verksamheter i egen regi, eller om nya behov av upphandlingar tillkommer.

Enskede-Årsta-Vantörs och Farstas förvaltning har idag parkskötsel upphandlat och arbetet utförs av privata aktörer. 2023 påbörjade Farsta stadsdelsförvaltning en utredning om att

utföra parkskötseln i egen regi. 2024 ska även Enskede-Årsta-Vantör förvaltning utreda frågan. Målsättningen är att komma igång med verksamhet i egen regi så fort det är praktiskt, ekonomiskt och avtalsmässigt möjligt. De tre förvaltningarna ska samarbeta i själva utredningsarbetet och också titta på möjliga samverkansområden när driften utförs i egen regi, till exempel vad gäller lokaler, maskiner och specialistfunktioner.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp	55 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År
 Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	81 %	81 %	År
 Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys	100 %	100 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna bedriva fortsatt kunskaps- och förmågeuppbyggnad inom måltidsberedskap	2024-01-01	2024-12-31
 Servicenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna påbörja viss drift av centralt beredskapslager för medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel, livsmedel samt vissa förbrukningsmateriel i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2024-01-01	2024-12-31
 Stadsdelsnämnderna Farsta och Enskede-Årsta-Vantör ska gemensamt utreda förutsättningarna för samt förbereda inför att påbörja driften av natur- och parkskötsel i egen regi från 2025 i de park- och naturområden som stadsdelsnämnderna ansvarar för	2024-01-01	2024-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen enskilt eller i samverkan öva aktivering av trygghetspunkter inom sitt geografiska område	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 3.5.1 Verksamheterna har god beredskap vid oförutsedda händelser

Beskrivning

För att säkerställa en god beredskap arbetar förvaltningen utifrån de prioriteringar som framkommer i risk- och sårbarhetsanalyser. Beredskapen att hantera kriser och samhällsstörningar stärks också genom systematisk planering och övning. Vidare sker samverkan med ansvariga aktörer för att säkerställa att tillräckliga beredskapslager finns på verksamheter i egen regi.

Förvaltningen arbetar med aktiv avtalsuppföljning, motverkar välfärdsbrott och främjar en sund konkurrens mellan seriösa företag. Vidare ser förvaltningen över möjligheterna att stärka egen regi-verksamheter för att säkra den lokala beredskapen samt säkerställa en god beredskap i upphandlade verksamheter.

Förvaltningen säkerställer att det finns resurser och kompetens för ett effektivt och ändamålsenligt informationssäkerhets- och dataskyddsarbete.

Förväntat resultat

- Förvaltningen har en god beredskap att säkerställa socialt stöd och service till stadsdelsområdets invånare, bland annat genom förberedda trygghetspunkter.
- Förvaltningen har en god beredskap och rådighet för kritiska samhällsfunktioner, bland annat genom fler kontinuitetsplaner.
- Informationssäkerheten är hög.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Antal chefer som genomfört utbildningen Informationssäkerhet för chefer	30		Tertial
Antal medarbetare som genomfört utbildningen Grundutbildning i dataskydd	800		Tertial
Antal medarbetare som genomfört utbildningen Informationssäkerhet för medarbetare i staden	980		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ta fram en incidentrutin och uppdatera rutin för personuppgiftsincidenter	2024-01-01	2024-12-31
Ta fram en processbeskrivning för avtalsuppföljning	2024-01-01	2024-12-31
Ta fram en processbeskrivning för upphandling	2024-01-01	2024-12-31
Uppdatera behörighetsrutin i Sociala system i samarbete med berörda avdelningar	2024-01-01	2024-12-31
Uppdatera informationsklassningar av system som berörs av NIS-lagstiftningen	2024-01-01	2024-12-31
Utreda förutsättningar för att bedriva lokalvård i egen regi	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

För att öka upplevelsen av trygghet i stadsdelsområdet, fortsätter förvaltningen arbetet med både sociala och fysiska åtgärder i samverkan med andra aktörer. Förvaltningen fokuserar på att öka kunskapen om hur invånare kan vara delaktiga och påverka de kommunala tjänster de tar del av. Platssamverkan är en del av arbetet för en hållbar utveckling i hela staden. Jämställdhetsperspektivet ska vara integrerat i trygghetsarbetet.

Tjänsten som preventions- och trygghetssamordnare kommer att delas upp i två tjänster, där preventionssamordnaren placeras på avdelningen Social omsorg förebyggande och främjande och trygghetssamordnaren ligger kvar på Avdelning HR och utveckling.

Åtgärderna bidrar till de globala målen om jämställdhet, minskad ojämlikhet samt fredliga och inkluderande samhällen i Agenda 2030.

Lokal samverkansöverenskommelse med polisen

Inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen mellan stadsdelsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och lokalpolisen revideras årligen den lokala lägesbilden och gemensamma prioriteringar tas fram. Dessa prioriteringar rör både sociala åtgärder till specifika målgrupper och åtgärder på särskilda platser eller situationer. Avstämning med polisen sker varje vecka för att följa lägesbilden kopplad till trygghet och brott för att så tidigt som möjligt kunna vidta åtgärder för att förebygga problem eller hindra att de växer sig större. Arbetet utvecklas i enlighet med stadens trygghetsprogram. De brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder som genomförs ska bygga på orsaksanalyser, lokala omständigheter samt på forskning och beprövad erfarenhet.

Arbetet med att minska antalet öppna drogsccener är prioriterat.

Platssamverkan

Platssamverkan Rågsved samordnas av stadsdelsförvaltningen och genomförs tillsammans med idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen, trafikkontoret, exploateringskontoret, arbetsmarknadsförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, utbildningsförvaltningen, Rågsveds fastighetsägarförening, MTR och polisen.

Arbetet i Rågsved följer sex övergripande teman:

1. Idrott, kultur och civilsamhälle
2. Bostäder och boendemiljö
3. Förskola, skola och utbildning
4. Trygghet i offentliga miljöer
5. Kriminalitet
6. Egen försörjning

Platssamverkan Östberga samordnas av stadsdelsförvaltningen och genomförs tillsammans med idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, trafikkontoret, utbildningsförvaltningen, Svenska bostäder, SISAB, KEOLIS och polisen.

Under året kommer förvaltningen att medverka i kommunstyrelsens uppdrag att samordna utveckling av Rågsved Centrum med omnejd inom ramen för arbetet med Fokus Hagsätra-Rågsved.

I både Östberga och Rågsved arrangeras sommartorg med aktiviteter i det offentliga rummet för invånare i närområdet. Aktiviteter samordnas av förvaltningen och är en del av arbetet inom platssamverkan.

Samverkan med civilsamhället ska fortsatt vara ett fokusområde där nätverk för civilsamhälle i Rågsved är ett viktigt verktyg för att skapa trygga lokalsamhällen och öka tilliten till förvaltningen.

Välfärdsbrott

Förvaltningen ska fortsätta arbetet mot välfärdsbrott, bland annat genom riskprofiler. Genom aktiv avtalsuppföljning i upphandlingar av välfärdstjänster ska förvaltningen motverka välfärdsbrott och främja en sund konkurrens mellan seriösa företag inom välfärdssektorn. Under året ska stadsledningskontoret i samråd med socialförvaltningen

utbildningsförvaltningen, äldreförvaltningen och samtliga stadsdelsförvaltningar fortsätta utvecklingen av en nämndövergripande struktur i arbetet mot välfärdsbrott med fokus på riktade kontroller genom tillämpning av riskprofiler och en ökad grad av dokumentation och informationsdelning.

Arbetsgrupper kopplade till ett antal riskområden har bildats där varje arbetsgrupp samordnas av en ansvarig fackförvaltning. De fem riskområden som har valts ut för kraftsamlingens fokus är hemtjänst (äldreförvaltningen), lokalvård (utbildningsförvaltningen), HVB-hem (socialförvaltningen), personlig assistans (socialförvaltningen) och daglig verksamhet (socialförvaltningen). Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning deltar i arbetsgruppen för lokalvård vars arbete utgår ifrån stadens rapport *Välfärdsbrott inom lokalvård* som slutfördes i april 2023. Som ett första steg ska arbetsgruppen diskutera vad som kännetecknar en ”oseriös” leverantör och hur välfärdsbrott kan upptäckas, både under avtalstiden och i kvalificeringen i upphandlingsprocessen.

För att stärka arbetet med att förebygga och motverka brott och fusk inom föreningsstöd kommer förvaltningen fortsätta arbeta med stärkta kontroller vid ansökan i enlighet med gällande riktlinjer. Uppföljning sker även av beviljade bidrag för att säkerställa att bidragen använts i enlighet med beviljat ändamål. Årliga informationsträffar hålls för föreningar i stadsdelsområdet för att informera om gällande riktlinjer.

Förvaltningens assistansenheter kommer under året stärka arbetet med att förebygga välfärdsbrott, bland annat genom utökade hembesök hos assistanskunder och fler kontakttillfällen med anhöriganställda assistenter. Vidare ska medarbetare få ökad kunskap kring välfärdsbrott och hur de kan förebyggas samt genom att arbeta enligt uppdaterade rutiner för att säkerställa att assistanskunder kommer åter till Sverige från planerade resor.

Inom förvaltningens enhet för ekonomiskt bistånd har en hembesöksgrupp bildats. Gruppen ska under året bland annat utveckla metoder vid utredning av biståndssökandes vistelseort för att förebygga välfärdsbrott.

En ren och välskött stadsmiljö bidrar till ett tryggt och attraktivt stadsdelsområde

I takt med att stadsdelsområdet växer med nya bostäder och fler invånare ska förvaltningen fortsätta ha en hög ambitionsnivå vad gäller renhållning, skötsel, underhåll och utveckling av stadens parker, naturreservat och grönområden. Sophantering ska vara kostnadseffektiv och kapacitetsstark och källsorteringen i parker ska utökas. Förvaltningen har utrett sex möjliga parker för källsortering och ansöker om klimatinvesteringsmedel för att ställa ut sorteringskärl i dessa parker. Sortering i fraktioner ingår inte i nuvarande avtal för parkskötsel och förvaltningen behöver därför säkerställa att upphandlade entreprenörer har beredskap och möjlighet att ta hand om det sorterade avfallet.

Förvaltningen deltar i stadens arbetsgrupp *Ren stad* om renhållningsfrågor och implementering av förordningen av nedskräpningsavgifter. Kring Rågsved centrum har platssamverkan Rågsved initierat en städsamordning som fortsätter.

Förutsättningarna för att ta hem parkskötseln i egen regi från år 2025 ska utredas tillsammans med Farsta och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar. Förvaltningen ska under tiden upprätthålla den höga ambitionsnivån på skötseln genom systematisk avtalsuppföljning med entreprenörer.

Stadsmiljöenheten deltar i stadens kategoristyrning för park, gata och parkering som syftar till att få en enhetlig syn på upphandling och utformning av avtal för parkskötsel.

Förvaltningen ska påbörja upprustningen i Storängsparken. Även andra nödvändiga reinvesteringar i parker och lekplatser ska utföras.

Upprustningen av plaskdammar fortsätter, och under 2024 planerar förvaltningen att rusta upp Vättersdäldens plaskdamm.

Resultaten från den årliga medborgarundersökningen indikerar att den upplevda tryggheten i stadsdelsområdet har ökat de senaste åren. Förvaltningen ska fortsätta att ordna och delta i trygghetsvandringar där olika funktioner i staden, bostadsbolag, polisen, civilsamhälle och invånare samlas för att gemensamt titta på ett område utifrån ett trivsel- och trygghetsperspektiv. En ny rutin för trygghetsvandringar kommer att implementeras och åtgärder ska vidtas på platser som invånare upplever otrygga. Förvaltningen ansöker om trygghetsmedel för åtgärder i Dalen, Stureby och Rågsved. Om medel beviljas kommer närboende att involveras i utvecklingen av dessa platser.

Dialogen med invånarna ska fortsätta utvecklas. Invånare som hör av sig med felanmälningar och synpunkter via Tyck till ska få snabb återkoppling. Förvaltningen deltar vid stadsbyggnadskontorets samråd om nya detaljplaner och har då möjlighet att svara på frågor och lyssna in invånarnas synpunkter på stadsmiljön.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen ansöker om medel för en tillgänglighetsslinga i Årstaskogens naturreservat. Det är en fortsättning på ett dialogarbete med seniorer i Årsta och ett led i arbetet med en äldrevänlig stad. Slitna parkbänkar kommer att bytas ut under året och ersättas med nya funktionella bänkar. De nya bänkarna ska vara tillgängliga för så många som möjligt.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	79 %	79 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	73 %	73 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	73 %	73 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och samtliga stadsdelsnämnder, fortsätta utvecklingen av en nämndövergripande struktur i arbetet mot välfärdsbrott med fokus på riktade kontroller genom tillämpning av riskprofiler och en ökad grad av dokumentation och informationsdelning	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 3.6.1 Stadsdelsområdet är tryggt, tillgängligt och välskött

Beskrivning

Arbetet för att öka tryggheten i olika stadsdelar genomförs i samverkan med invånarna. Ett viktigt verktyg är platssamverkan i Rågsved och Östberga där flera aktörer samlas för att skapa trygghet. Platssamverkan fungerar även som en testbädd för nya idéer och samlade ansträngningar av deltagande parter för att lösa uppkomna utmaningar och öka tryggheten. Strategiska ledningsgrupper och operativa ledningsgrupper leder arbetet.

Den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen (SÖK) fungerar som ett samlande styrdokument för flera samverkansinsatser. Rutinen för situationsanpassad samverkan ska tillämpas vid uppkomna orossituationer.

Nätverket för civilsamhället i Rågsved arbetar med att skapa aktiviteter och evenemang där invånare, tjänstepersoner och förtroendevalda kan mötas, föra dialog om behov bland invånarna och skapa förtroende för myndigheter. Kunskapen om civilsamhällets och förvaltningens förutsättningar att arbeta med sina respektive uppdrag ökar.

Förvaltningen lyssnar på olika sätt in invånarnas synpunkter om stadsmiljön, så att den upplevs välskött, attraktiv och trygg. Förvaltningen följer systematiskt upp upphandlade entreprenörer samt utvecklar och investerar i stadsdelsområdets gröna miljöer.

Förväntat resultat

- Riktade insatser och trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön bidrar till ökad trygghet.
- Arbetet mot våldsbejakande extremism har utvecklats.
- Andel boende som upplever trygghet i sin stadsdel ökar.
- Risken för välfärdsbrott minskar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra minst en orsaksanalys i stadsdelsområdet	2024-01-01	2024-12-31
Möjliggöra delaktighet i minst ett projekt i stadsmiljön	2024-01-01	2024-12-31
Samordna en nätverksträff om gränsöverskridande samverkan med tema barn och unga tillsammans med polisen och socialtjänst	2024-01-01	2024-04-30
Under förutsättning att medel beviljas införa källsortering i sex utvalda parker	2024-01-01	2024-12-31
Utreda tänkbara ytor för upplag av exempelvis arbetsmaskiner, samt se över hur de kan säkras för framtida parkskötsel i egen regi	2024-01-01	2024-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

Förvaltningen vidareutvecklar arbetet med mänskliga rättigheter för att invånarna ska mötas av öppna, jämställda och demokratiska verksamheter i enlighet med de globala målen om

jämställdhet och minskad ojämlikhet i Agenda 2030. Arbetet kommer bland annat att utföras med stöd av stadens nya MR-program och den kommande handlingsplanen mot rasism. Ingen diskriminering ska förekomma i förvaltningens verksamheter.

Insatser för att öka tilliten och förtroendet

I stadens trygghetsmätning 2023 har 29 procent svarat att de har mycket eller ganska stort förtroende för stadsdelsförvaltningen, vilket är lägre än 2020 (36 procent) och något lägre än för staden totalt (31 procent). 35 procent har svarat att de varken har stort eller litet förtroende, 14 procent att de har ganska eller mycket litet förtroende och 24 procent har svarat "Vet ej".

För att öka tilliten till förvaltningen planeras fortsatt och ökad samverkan med civilsamhället, fler möjligheter till dialog genom bland annat områdesmöten samt genomförande av minst en medborgarbudget. Arbeta för att öka invånarnas inflytande och delaktighet inom alla verksamheter planeras, och där ingår att försöka nå grupper som sällan gör sina röster hörda. Vid förvaltningens medborgarkontor kommer invånare kunna förtidsrösta i årets EU-val.

Allmänna firanden av högtider och andra evenemang kommer att genomföras inom fokusområdet Hagsätra-Rågsved. Syftet är att skapa tillfällen för invånare att möta förvaltningens verksamheter och även få möjlighet att skapa relation till varandra och stärka den kollektiva förmågan i området.

Medborgarbudget

Arbetet med genomförandet av medborgarbudget för unga 15-17 år i Rågsved fortsätter. Under 2024 kommer ett nytt digitalt röstningsförfarande att prövas med hjälp av stadsledningskontoret. Förvaltningen söker medel för att kunna planera och genomföra fler medborgarbudgetar framöver.

Agenda 2030

Förvaltningen bidrar till att uppfylla de globala målen i Agenda 2030 inom ramen för den ordinarie verksamheten med särskilt fokus på målen om jämställdhet, minskad ojämlikhet, fredliga och inkluderande städer och minskad klimatpåverkan. Samverkan sker med relevanta aktörer inom och utanför staden, såsom myndigheter, civilsamhället, näringslivet och akademien.

För att bidra till det globala målet om hållbara städer och samhällen och till stadens klimatmål ska förvaltningen fortsätta arbetet med en rad åtgärder inom ramen för *Stockholms stads miljöprogram 2020-2023*, *Klimathandlingsplan 2020-2023* och andra handlingsplaner kopplade till miljöprogrammet. Det handlar om till exempel om energieffektivitet, hållbara tjänsteresor, miljökrav i upphandlingar, minska plastanvändningen, öka återbruk och sortering av avfall, plantera fler träd och stärka den biologiska mångfalden. Vidare ska förvaltningen arbeta för att öka andelen ekologiska livsmedel och måltider.

Mänskliga rättigheter

Arbetet mot rasism kommer prioriteras utifrån kommande handlingsplan.

Förvaltningens verksamheter är positiva till att ta emot personer som står långt ifrån arbetsmarknaden genom exempelvis Stockholmsjobb.

Jämställdhet

Arbetet med jämställdhetsintegrering fortsätter och behöver utvecklas för att synliggöra likheter och skillnader mellan kvinnor och män och för att öka kunskapen om att kvinnor och män ska ha samma möjligheter att forma sina egna liv. Det handlar bland annat om att se över hur resurserna fördelas mellan flickor/kvinnor och pojkar/män i olika verksamheter, att arbeta mot våld i nära relationer som ofta handlar om mäns våld mot kvinnor, att arbeta förebyggande för att motverka att unga killar dras in i kriminalitet, att planera aktiviteter på fritidsgårdarna som lockar fler tjejer att delta och att minska den sociala isoleringen bland äldre män.

Vissa verksamheter arbetar med könsneutrala ärendedragningar för att inte behandla kvinnor och män olika.

Förvaltningen fortsätter att göra jämställdhetsanalyser i tjänsteutlåtanden där det är relevant för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i beslutsunderlaget.

Barnrätt

Arbetet med barnrättsperspektivet utvecklas med stöd av barnombuden i det nyinrättade barnombudsnätverket som leds av förvaltningens barnrättssamordnare. Syftet är att hålla barnrättsfrågorna levande inom alla avdelningar. Fokus för nätverket är stöd och erfarenhetsutbyte och att vara ett forum för samverkan.

Förvaltningens övergripande handlingsplan för barnrättsarbetet utgår från *Regeringens strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige (prop. 2009/10:232)*, som i sin tur utgår från *FN:s barnkonvention*, och följs upp av barnrättssamordnaren. Under året kommer alla avdelningar/enheter på förvaltningen ta fram egna handlingsplaner utifrån sina respektive verksamheter i samband med utbildning i barnkonventionen. Stadens *Program för barnets rättigheter och inflytande 2018–2022* kommer också beaktas i arbetet.

Barns rättigheter tas hänsyn till i alla ärenden som direkt eller indirekt berör barn. Genom analyser utifrån barnrättsperspektivet i tjänsteutlåtanden där det är relevant säkerställer förvaltningen att barns rättigheter är integrerat i allt beslutsfattande.

Nationella minoriteters rättigheter

Arbetet med nationella minoriteters rättigheter samordnas i ett internt nätverk med representanter från berörda verksamheter. Aktuella frågor är att sprida kunskap om rättigheterna till både medarbetare och invånare. Vidare planeras att i dialog med berörda målgrupper planera och genomföra aktiviteter för att stärka nationella minoriteters språk och kultur. En öppen förskola fortsätter med verksamhet på finska en gång i veckan och på övriga öppna förskolor ska information om nationella minoriteter och deras rättigheter synliggöras. På förskolorna kommer den mångkulturella almanackan att finnas. I förskolan kommer språkgruppen ha ett särskilt fokus på det språkstödande arbetet kring nationella minoriteter. Inom äldreomsorgen genomförs caféverksamhet i samarbete med Skarpnäck och Farsta stadsdelsförvaltningar. Förvaltningen deltar också i ett arbete om romsk inkludering/romska brobyggare som socialförvaltningen driver.

Förvaltningen deltar i stadsledningskontorets olika nätverk för ökad kunskap och erfarenhetsutbyte.

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen fortsätter arbeta utifrån stadens *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning* i verksamheterna. Barn, vuxna och äldre med funktionsnedsättning ska ha möjlighet till en meningsfull fritid och kunna vara delaktiga och ha inflytande i samhället på samma villkor som andra. Förvaltningens lokaler och stadsmiljön ska vara anpassade för att underlätta för personer med funktionsnedsättning att delta och röra sig, och information och kommunikation ska vara tillgänglig.

Stadens råd för funktionshinderfrågor är viktiga för stadens möjlighet att involvera funktionshinderrörelsen i att identifiera vad som krävs för att stadens ambitioner ska bli verklighet. Genom råden får stadens förvaltningar och bolag del av funktionshinderrörelsens samlade kunskaper och erfarenheter om hinder som påverkar tillgången till de mänskliga rättigheterna. Sedan den 1 januari 2023 finns en ny organisation för stadens råd för funktionshinderfrågor där Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning delar råd med Farsta och Skarpnäcks stadsdelsförvaltningar. Under 2023 har Skarpnäcks stadsdelsförvaltning samordnat planering och genomförande av rådets möten och under 2024 tar Enskede-Årsta-Vantör över samordningen.

Rättigheter för HBTQI-personer

Det finns hbtq-certifierade/diplomerade verksamheter i förvaltningen, men kunskapen om hbtq och vikten av ett normkritiskt förhållningssätt behöver utvecklas inom flera verksamhetsområden. För det syftet kan stadens hbtq-utbildning eller annan kompetensutveckling genomföras.

Internationellt arbete

Förvaltningen söker EU-finansiering och deltar i relevanta internationella sammanhang för att öka verksamhetsutvecklingen i enlighet med stadens internationella strategi.

Innovationscentret fortsätter att samarbeta internationellt genom utvecklingsprojekt tillsammans med akademien och näringsliv. Förvaltningens är medlem i *Nordiska inspirationsnätverk inom digitalisering*, som syftar till att utveckla digitaliseringen inom äldreomsorg.

Förvaltningen fortsätter att ta emot och genomföra internationella besök där det är lämpligt för att utbyta erfarenheter och synliggöra stadsdelsområdet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
 Andel med förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där man bor	38 %	38 %	År

Nämndmål: 3.7.1 Stadsdelsförvaltningen är öppen, jämställd och demokratisk

Beskrivning

Förvaltningen vidareutvecklar arbetet med mänskliga rättigheter så att invånarna möts av öppna, jämställda och demokratiska verksamheter. Arbetet sker bland annat med stöd av stadens nya MR-program.

Arbetet med barnrättsperspektivet fortsätter och utvecklas med stöd av förvaltningens barnrättssamordnare.

För att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering analyseras skillnader i kön för att bedöma om skillnaderna är relevanta eller om åtgärder behöver genomföras för en ökad jämställdhet. I tjänsteutlåtanden där det är relevant görs både en jämställdhetsanalys och en beskrivning av hur barnrättsperspektivet har beaktats. Även det kommande metodstödet för sociala konsekvensanalyser kommer att användas.

Stadens hbtq-utbildning genomförs i verksamheter som möter invånare.

För att stärka nationella minoriteters rättigheter samverkar förvaltningen med andra förvaltningar och med stadsledningskontoret. Både invånare och medarbetare informeras om rättigheterna och berörda verksamheter genomför aktiviteter som främjar och synliggör nationella minoriteters språk och kultur.

För att nå målgrupper som förvaltningen har svårt att nå inom sin ordinarie verksamhet, samverkar förvaltningen med civilsamhället. Föreningar som uppfyller demokrativillkoret kan söka och beviljas medel i form av föreningsbidrag för sådan verksamhet.

Under 2024 tar förvaltningen över samordningen av funktionshinderrådet och fortsätter utveckla rådets arbete med strategiska frågor samt säkerställer att alla tre berörda stadsdelsförvaltningar är delaktiga. För att öka tillgängligheten för stadens invånare inför Medborgarkontoret i Rågsved en stadsövergripande digital fixartjänst.

Förvaltningen söker EU-finansiering och deltar i relevanta internationella sammanhang för att öka verksamhetsutvecklingen i enlighet med stadens internationella strategi. Erfarenhetsutbyte i form av studiebesök genomförs.

Förväntat resultat

- Medarbetares och invånares kunskap om nationella minoriteters rättigheter ökar.
- Förvaltningens internationella samverkan ökar.
- Barns rättigheter är integrerat i beslutsfattande, planering och utförande av verksamhet.
- Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i beslutsfattande, planering och utförande av verksamhet.
- Fler av stadens invånare kan ta del av samhällsvägledning.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål år 2024	Periodicitet
Andel analyser utifrån barnrättsperspektivet i tjänsteutlåtanden där det är relevant	80 %		Tertial
Andel jämställdhetsanalyser i tjänsteutlåtanden där det är relevant	80 %		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbeta utifrån lokal handlingsplan för arbetet med barns rättigheter	2024-01-01	2024-12-31
Delta på den nationella konferensen Forum Jämställdhet	2024-01-01	2024-03-31
Informera nationella minoriteter om deras rättigheter i olika kanaler	2024-01-01	2024-12-31
Införa barnombuds nätverk	2024-01-01	2024-12-31

Nämndmål: 3.7.2 Invånare är delaktiga i den lokala utvecklingen

Beskrivning

Invånare får information om hur de kan delta i stadsdelsområdets framtida utformning och utveckling. Kommunikationen anpassas till målgrupper som kan delta i exempelvis dialogmöten och områdesmöten. Medborgarbudget genomförs inom något verksamhetsområde. Medborgarkontoret informerar och stöttar invånare till att upprätta och inkomma med medborgarförslag.

För att främja ett aktivt idrotts- och föreningsliv ser förvaltningen över möjligheter till att tillgängliggöra fler lokaler på kvällar och helger till föreningar exempelvis förskolelokaler, fritidsgårdar och parklekar samt andra samverkanspartners lokaler. Översynen genomförs tillsammans med lämpliga aktörer, såsom berörda fackförvaltningar och civilsamhället.

Förväntat resultat

- Invånare har ökade möjligheter att delta i stadsdelsområdets framtida utformning och utveckling.
- Fler invånare har kunskap om möjligheten att lämna medborgarförslag

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra flertalet områdesmöten i samverkan med andra aktörer	2024-01-01	2024-12-31
Genomföra minst en medborgarbudget	2024-01-01	2024-12-31
Ta över samordning av Enskede-Årsta-Vantörs, Skarpnäcks och Farstas stadsdelsförvaltningars gemensamma råd för funktionshindersfrågor och sätta en struktur för att alla tre stadsdelsförvaltningar är i delaktiga i arbetet	2024-01-01	2024-12-31
Utreda möjligheter att tillgängliggöra fler lokaler på kvällar och helger till idrotts- och föreningsliv	2024-01-01	2024-12-31

Redovisning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Enligt *Regler för ekonomisk förvaltning* ska nämnden, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges fastställda budget, upprätta en verksamhetsplan och redovisa hur tilldelade resurser kommer användas. Ansvaret för uppföljning ligger hos nämnderna.

Kommunfullmäktige tilldelar ekonomiska medel till stadsdelsnämnderna enligt ett beslutat fördelningssystem, där resurserna i huvudsak fördelas efter stadsdelsområdenas

socioekonomiska struktur och genom schablonersättning per prestation. Nämnderna får sina medel för drift tilldelade som ett anslag och resurserna fördelas i relation till förväntat behov, inte utifrån faktiska kostnader.

Inom tilldelad ram har nämnden frihet att disponera anslaget och prioritera mellan verksamheterna, så länge nämnden följer de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt. Fördelningen mellan verksamhetsområdena i verksamhetsplanen 2024 ligger tydligt i linje med den resursfördelning och prioritering kommunfullmäktige beslutat om.

Kommunfullmäktige har beslutat om en nettobudget för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd för år 2024 om 2 732,7 mnkr för driftverksamhet och 24,9 mnkr för investeringar. I jämförelse med tilldelad budgetram för 2023 ökar driftbudgeten med 129,6 mnkr, motsvarande 4,8 procent. Budgeten för investeringar ökar med 0,4 mnkr för 2024.

Tilldelad budget från kommunfullmäktige, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto
Drift	2 816,3	83,6	2 732,7
Investeringar	24,9	0,0	24,9

I samband med verksamhetsplan 2024 ansöker nämnden om budgetjusteringar för investeringsåtgärder om 18,1 mnkr och budgetjusteringar för driftåtgärder om 2,9 mnkr. Nämnden har tidigare beviljats medel om 0,2 mnkr för trygghetsinvesteringar i Rågsveds Centrum i samband med tertialrapport 2 2023 för år 2024.

Kostnadsutveckling

Personalomkostnadspålägg (PO-pålägg) är ett procentuellt påslag på löner och arvoden. Beslut om procentsats för PO-tillägg tas i budget för respektive år. PO-pålägget för 2024 är detsamma som för 2023. För arbetstagare födda 1958 och senare har detta beräknats till 46,4 procent för 2024. Pålägget för pensionärer födda 1957 eller tidigare är beräknat till 16,0 procent.

Den tillfälliga sänkning av de sociala avgifterna för unga i åldern 15-23 år som har förekommit 2021-2024 tas bort år 2024 och de sociala avgifterna återgår till samma nivå som den ordinarie nivån, vilket innebär en ökning från 18,7 procent till 46,4 procent. Detta innebär en ökning av lönekostnaden för ferieungdomar med cirka 1,9 mnkr.

Utifrån förhandlingar under 2023 har förvaltningen beaktat en uppräknings av lönekostnader med 3,3 procent för år 2024. En ökning av hyreskostnader för verksamhetslokaler om cirka 4 procent prognostiseras till 2024 till följd av framförallt ökat konsumentprisindex.

Under 2023 har förvaltningen minskat inköpen av exempelvis förbrukningsvaror till följd av beräknat underskott och ingen större kostnadsökning kan noteras vid verksamhetsplaneringen inför 2024. Förvaltningen ser däremot en fortsatt risk för ett ökat kostnadstryck inom förvaltningens verksamheter och möjliga kostnadsökningar för sådana poster även kommande år.

Budget per verksamhetsområde

Stadsdelsnämnderna ska redovisa budgeten per verksamhetsområde med utgångspunkt från

stadens centrala krav. Redovisning sker enligt följande verksamhetsområden:

- Nämnd- och förvaltningsadministration
- Individ- och familjeomsorg, varav barn och ungdom, vuxna, socialpsykiatri och nyanlända särredovisas
- Stadsmiljöverksamhet
- Förskoleverksamhet
- Äldreomsorg
- Stöd och service till personer med funktionsnedsättning
- Barn, kultur och fritid
- Arbetsmarknadsåtgärder och ekonomiskt bistånd, varav handläggning särredovisas

Om underskott uppkommer inom något verksamhetsområde är det nämndens ansvar att omfördela medel från andra verksamheter för att täcka underskott och säkerställa ett utfall inom ramen för nämndens budget.

Tabellen nedan visar budget per verksamhetsområde för 2024 med kostnader, intäkter och nettobudget, nettobudget 2023 samt bokslut 2022.

Verksamhetsområden, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2024	VP 2023	Bokslut 2022
Nämnd- och förvaltningsadministration	78,8	1,6	77,2	75,5	73,1
Individ- och familjeomsorg	443,5	86,8	356,7	339,5	331,9
varav barn och ungdom	252,7	32,3	220,4	209,3	215,4
varav vuxna	87,6	26,9	60,7	58,1	53,9
varav socialpsykiatri	94,6	19,0	75,6	72,1	71,3
varav nyanlända	8,6	8,6	0,0	0,0	-8,7
Stadsmiljö drift	33,1	0,6	32,5	32,0	34,2
Stadsmiljö avskrivningar	20,3	0,0	20,3	19,7	17,2
Stadsmiljö ränta	5,0	0,0	5,0	1,1	1,0
Förskoleverksamhet	680,5	46,0	634,5	614,7	571,6
Äldreomsorg	981,7	166,7	815,0	790,8	784,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	643,4	91,5	551,9	505,6	514,8
Barn, kultur och fritid	59,1	5,4	53,7	48,3	45,8
Arbetsmarknadsåtgärder	26,7	2,1	24,6	24,6	21,4
Ekonomiskt bistånd	173,1	11,8	161,3	156,4	164,9
varav handläggning	47,9	4,0	43,9	42,5	38,7
Drift totalt	3 145,2	412,5	2 732,7	2 608,2	2 559,8
Investeringar					
Parkinvesteringar	21,7	0,0	21,7	21,3	38,4
Maskiner och inventarier	3,2	0,0	3,2	3,2	2,5

Verksamhetsområden, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2024	VP 2023	Bokslut 2022
Investeringar totalt	24,9	0,0	24,9	24,5	40,9

Nedan redovisas detaljer för respektive verksamhetsområde enligt stadens anvisningar.

Nämnd- och förvaltningsadministration

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2024	VP 2023	Omslutningsförändring
Nämnd	2,7		2,7	2,5	
Administrativa avdelningen	48,2	0,8	47,4	46,4	0,8
Förvaltningsledning	4,9		4,9	5,4	
Avdelning HR och utveckling	18,0	0,5	17,5	16,8	0,5
Facklig tid	5,0	0,3	4,7	4,4	0,3
Summa	78,8	1,6	77,2	75,5	1,6

Verksamhetsområdet budgeteras med netto 77,2 mnkr, vilket är en ökning med 1,7 mnkr jämfört med föregående år.

Kommunfullmäktige tilldelar ingen budget för nämnd- och förvaltningsadministration. För att finansiera verksamhetsområdet har ett administrativt schablonavdrag motsvarande 2,87 procent gjorts från varje verksamhetsområdes nettobudget, jämfört med 2,94 procent år 2023.

Omslutningsförändringar om 1,6 mnkr avser lönebidrag om 0,5 mnkr, bilpoolen försäljning bilar om 0,3 mnkr, krisberedskapsmedel om 0,5 mnkr och fackliga lönekostnader om 0,3 mnkr.

Budgetjusteringar inom verksamhetsområdet har sökts om totalt 0,8 mnkr. Det avser 0,5 mnkr för Högtider och evenemangsdagar i fokusområden (0,2 mnkr för Rågsvedsfestivalen och 0,3 mnkr för evenemang i Hagsätra-Rågsved) samt 0,3 mnkr för Lokalt arbete med demokrati och mänskliga rättigheter (0,1 mnkr för dialogmöten med nationella minoriteter och 0,2 mnkr för medborgarbudget i Vantör).

Under året förväntas även en budgetjustering för platssamverkan, som har budgeterats till cirka 2,3 mnkr likt fördelad summa 2023. Under 2023 fördelades även krisberedskapsmedel om 0,5 mnkr, ett liknande belopp förväntas 2024.

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2024	VP 2023	Omslutningsförändring
Barn och unga	252,7	32,3	220,4	209,3	30,0
Vuxna	87,6	26,9	60,7	58,1	24,7
Socialpsykiatri	94,6	19,0	75,6	72,1	19,0
Nyanlända	8,6	8,6	0,0	0,0	8,6
Summa	443,5	86,8	356,7	339,5	82,3

Verksamhetsområdet budgeteras med 356,7 mnkr, vilket är en ökning med 17,2 mnkr jämfört med föregående år.

Individ- och familjeomsorg för barn och ungdom

Individ- och familjeomsorg för barn och ungdom budgeteras med netto 220,4 mnkr vilket är en ökning med 11,1 mnkr jämfört med föregående år.

Utöver ramen tillförs 7,0 mnkr till budgeten för individ- och familjeomsorg för barn och ungdom från ramen för verksamhetsområde barn, kultur och fritid. Medlen är avsedda att förstärka det förebyggande arbetet såsom ungdomsmottagning, familjens hus, fältassistenter och frivilliga samarbetsamtal.

För verksamheterna familjens hus, fältassistenter och ungdomsmottagning, som ingår i verksamhetsområde individ- och familjeomsorg för barn och ungdom, avsätts totalt 14,7 mnkr. Budget- och uppföljningsansvar för dessa förebyggande verksamheter ligger i förvaltningens organisation under *Social omsorg förebyggande och främjande*.

För bostadslägenheter inom verksamhetsområde individ- och familjeomsorg för barn och ungdom avsätts 0,3 mnkr. Budget- och uppföljningsansvar för lägenheterna ligger i förvaltningens organisation under *Social omsorg vuxen*.

Under de senaste åren har antalet orosanmälningar inom barn och unga ökat, vilket lett till fler inledda utredningar. Det har i sin tur ökat de externa placeringarna och vårddygnen.

Verksamheten har under 2022-2023 arbetat fram en förändrad organisation med utökad personalstyrka för att minska kostnaderna för externa placeringar. Målet är att kunna arbeta mer intensifierat med dyra institutionsplaceringar och att intensifiera arbetet för att hitta arvoderade familjer för barn som väntar på familjehem. I statistiken fram till tertialrapport 2 år 2023 syns en viss minskning av inledda utredningar och placeringar, däremot fortsätter orosanmälningarna och aktuella ärenden att öka. Arbetet fortsätter under 2024.

Verksamhetsdata (snitt/mån)	2019	2022	Ökning 2019-2022	Ökning i %	2023 (jan-juli)	Ökning 2022 - 2023	Ökning i %
Orosanmälningar	350	463	113	32%	511	48	10%
Inledda utredningar	90	102	12	13%	95	-7	-7%
Aktuella ärenden	816	1 010	194	24%	1 061	51	5%
Externa placeringar	71	98	27	38%	91	-7	-7%
LVU-placeringar	42	58	16	38%	48	-10	-17%
Vård dygn	1 927	2 791	864	45%	2 537	-254	-9%

För januari till juli 2023 är genomsnittet cirka 2 540 dygn med en genomsnittlig kostnad på cirka 1 830 kr per dygn. Den genomsnittliga dygnskostnaden har minskat mot föregående år, främst beroende på att antalet SiS-placeringar har minskat. Placeringsnivån utifrån budget för externa placeringar är i snitt 2 100 dygn per månad med en genomsnittlig kostnad på 1 900 kr per dygn.

I budgeten för verksamhetsområde individ- och familjeomsorg för barn och ungdom ingår omslutningsförändringar med sammanlagt 30,0 mnkr vilket främst avser försäljning av verksamhet till andra förvaltningar, statsbidrag, övriga bidrag, projektintäkter samt

hyresintäkter.

Individ- och familjeomsorg för vuxna

Individ- och familjeomsorg för vuxna budgeteras med netto 60,7 mnkr, vilket är en ökning med 2,6 mnkr jämfört med föregående år.

Utöver ramen tillförs 0,8 mnkr till budgeten för individ- och familjeomsorg för vuxna från ramen för individ- och familjeomsorg för barn och ungdom. Medlen är avsedda att förstärka relationsvårdsteamet för placeringar där barn ingår.

För relationsvårdscentrum (RVC), som ingår i verksamhetsområde individ- och familjeomsorg för vuxna, avsätts 2,0 mnkr. Budget- och uppföljningsansvar för RVC ligger i förvaltningens organisation under *Social omsorg barn och unga*.

För budget- och skuldrådgivning, som ingår i verksamhetsområde individ- och familjeomsorg för vuxna, avsätts 2,6 mnkr. Budget- och uppföljningsansvar för budget- och skuldrådgivningen ligger i förvaltningens organisation under *Social omsorg förebyggande och främjande*.

För föreningsbidrag inom verksamhetsområde individ- och familjeomsorg för vuxna avsätts 100 tkr. Budget- och uppföljningsansvar för föreningsbidrag ligger i förvaltningens organisation under *Administrativa avdelningen*.

I budgeten för individ- och familjeomsorg för vuxna ingår omslutningsförändringar med sammanlagt 24,7 mnkr vilket främst avser hyresintäkter, försäljning till andra förvaltningar, statsbidrag, projektbidrag samt övriga bidrag.

Socialpsykiatri

Socialpsykiatri budgeteras med netto 75,6 mnkr, vilket är en ökning med 3,5 mnkr jämfört med föregående år. I budgeten för socialpsykiatri ingår omslutningsförändringar om sammanlagt 19,0 mnkr varav 6,3 mnkr avser hyresintäkter, 11,9 mnkr avser försäljning av verksamhet, och 0,8 mnkr avser kostintäkter.

Kommunfullmäktige fastställer ersättningarna inom kundvalssystemet. Ersättningen till utförarna ökar med i snitt 4,0 procent för samtliga insatser jämfört med 2023. I prisbilagan, bilaga 5, redovisas alla ersättningsnivåer inom socialpsykiatrin.

Nyanlända

Nyanlända budgeteras med netto 0,0 mnkr vilket är detsamma som föregående år. I budgeten för nyanlända ingår omslutningsförändringar med sammanlagt 8,6 mnkr, vilket avser förväntade statsbidrag från Migrationsverket (schablonintäkter för ensamkommande samt barn generalschablon). Intäkterna från Migrationsverket ska täcka kostnaderna för verksamheten.

Stadsmiljöverksamhet

Drift, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2024	VP 2023	Omslutningsförändring
Parkskötsel	24,3	0,4	23,9	23,6	0,4
Naturreservat	3,0	0,0	3,0	3,0	0,0
Administration	5,8	0,2	5,6	5,4	0,2

Drift, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2024	VP 2023	Omslutningsförändring
Avskrivningar	20,3	0,0	20,3	19,7	0,0
Räntor	5,0	0,0	5,0	1,1	0,0
Summa	58,4	0,6	57,8	52,8	0,6

Verksamhetsområdet budgeteras med netto 57,8 mnkr, vilket är en ökning med 5,0 mnkr jämfört med föregående år.

Budgeten för parkskötsel om 23,9 mnkr har ökat med 0,3 mnkr. Budgeten för driftmedel naturreservat om 3,0 mnkr är oförändrad. Administrationskostnader ökar med 0,2 mnkr vilket beror på ökade personalkostnader. Internränta och avskrivningar ökar med 4,5 mnkr.

Omslutningsförändringar om 0,6 mnkr avser tomträttsavgälder om 0,4 mnkr och lönebidrag om 0,2 mnkr.

Förskoleverksamhet

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2024	VP 2023	Omslutningsförändring
Peng 80 %	483,2	44,9	438,3	421,5	
Peng - tillägg 3 %	18,1		18,1	17,4	
Verksamhetsstöd	39,9		39,9	39,9	
Lokaler	115,1		115,1	111,2	
Övergripande	13,2		13,2	16,1	
Öppna förskolan	11,0	1,1	9,9	8,6	1,1
Summa	680,5	46,0	634,5	614,7	1,1

Verksamhetsområdet budgeteras med netto 634,5 mnkr, vilket är en ökning med 19,8 mnkr jämfört med föregående år. Budgetjusteringar inom verksamhetsområdet har sökts om totalt 0,1 mnkr, vilket avser Lokalt arbete med demokrati och mänskliga rättigheter inom öppna förskolan. Verksamhetsområdet förväntas beviljas 0,9 mnkr i budgetjustering avseende kemikaliesmart förskola.

Den tilldelade budgetramen från kommunfullmäktige utgår från antalet barn som var inskrivna i förskolan per 31 mars 2023. Schablonen ökar med 4,0 procent jämfört med föregående år. Under året sker avläsning varje månad och slutlig justering av budget görs i december 2024 utifrån genomsnittligt antal inskrivna barn varje månad, från januari till december. Enligt prognos blir snittet av barnantalet år 2024 lägre än antal inskrivna barn per 31 mars 2023. Det ger en mindre budgetram efter slutgiltig budgetjustering i december 2024. Budgettillskott prognostiseras under året för både höga hyror och platsgaranti.

Utöver ramen om 7,2 mnkr för öppna förskolan tillförs 2,7 mnkr till budgeten för förskolan från budgeten för verksamhetsområde barn, kultur och fritid, vilket är en ökning med 1,1 mnkr jämfört med föregående år. Medlen avser att förstärka den förebyggande verksamheten öppna förskolan. Budget- och uppföljningsansvar för öppna förskolan ligger i förvaltningens organisation under *Social omsorg förebyggande och främjande*.

I budgeten ingår omslutningsförändringar med sammanlagt 1,1 mnkr för projektbidrag och swish-intäkter för öppen förskola.

Siffror i tabellen nedan visar antal inskrivna barn per den 31 mars 2023 samt föregående år.

Verksamhet (antal barn)	VP 2024	VP 2023
Förskola 1-3 år	1 503	1 416
Förskola 4-5 år	2 170	2 273
Pedagogisk omsorg 1-3 år		
Pedagogisk omsorg 4-5 år		
Allmän förskola	1	4
Totalt antal barn	3 674	3693

Kommunfullmäktige har fastställt att minst 80 procent av schablonen ska gå ut som peng per inskrivet barn till förskoleenheterna. För att förstärka förskoleenheterna fördelar Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ytterligare 3 procent av schablonen till förskolorna på samma sätt som i budgeten för 2023. Resterande del av schablonen ska täcka kostnader för lokaler, övergripande administration samt verksamhetsstöd.

Övergripande administration omfattar, förutom personalkostnader, främst kostnader för IT, kostnader till serviceförvaltningen för central avgiftshantering, kontaktcenter samt löne- och fakturahantering samt utbildningar.

Budgeterade IT-kostnader 2024 är oförändrade jämfört med budgeterade 15,6 mnkr förra året i enlighet med stadens IT-prislista.

Lokalbudget uppgår till 115,1 mnkr. Budgeten för hyror och lokaldrift uppgår till 101,5 mnkr som är 4,9 mnkr högre än 2023. Det beror på en ökning av hyreskostnader och nya lokaler. Underhåll av lokaler samt avskrivningar och räntekostnader budgeterades med 13,6 mnkr.

För verksamhetsstödet avsätts totalt 39,9 mnkr som är i samma nivå som 2023. Medlen fördelas så att resurser på bästa sätt ska möta barnens olika behov.

Den ekonomiska fördelningen stärks via det socioekonomiska tillägget som budgeteras med 16 mnkr. Det ger enheterna goda förutsättningar att organisera för att möta barns olika behov av stöd. Enheterna kan ansöka om tilläggsbelopp om det finns behov av extra ordinära insatser. Detta tilläggsbelopp budgeteras med 13 mnkr och är individbaserat. För stödenheten avsätts 5,7 mnkr. Totalt finns det fyra specialpedagoger, en pedagogisk utvecklare, en IT-samordnare och en kostsamordnare. År 2024 budgeteras även 0,8 mnkr för extra medel för ökat samarbete med socialtjänsten.

Enhet, mnkr	Socioekonomiskt anslag 2024	Socioekonomiskt anslag 2023
Snösätra förskolor	2,7	1,0
Rågsved förskolor	2,6	0,9
Örby förskolor	1,1	0,4
Högdalens förskolor	1,4	0,4
Hagsätra förskolor	2,1	0,6

Enhet, mnkr	Socioekonomiskt anslag 2024	Socioekonomiskt anslag 2023
Årsta 2 förskolor	0,6	
Enskede Gårds förskolor	0,2	
Östberga förskolor	2,1	
Blåsut - Dalens förskolor	2,2	0,2
Årsta 3 förskolor	0,6	
Stureby förskolor	0,3	0,4
Summa	16,0	4,0

Äldreomsorg

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2024	VP 2023	Omslutningsförändring
Vård och omsorg, varav	891,1	164,9	726,2	702,8	141,8
<i>Vård- och omsorgsboende</i>	<i>577,3</i>	<i>-132,9</i>	<i>710,2</i>	<i>416,8</i>	
<i>Öppen hemtjänst</i>	<i>255,0</i>	<i>-17,1</i>	<i>272,1</i>	<i>219,6</i>	
<i>Servicehus</i>	<i>69,1</i>	<i>-13,5</i>	<i>82,6</i>	<i>55,6</i>	
<i>Dagverksamhet</i>	<i>9,1</i>	<i>-1,4</i>	<i>10,5</i>	<i>10,8</i>	
Biståndsenheten	29,7		29,7	29,6	
Övergripande	48,0	1,8	46,2	47,3	1,8
Gemensamt	12,9		12,9	11,1	
Summa	981,7	166,7	815,0	790,8	143,6

Verksamhetsområdet budgeteras med netto 815,0 mnkr, vilket är en ökning med 24,2 mnkr jämfört med föregående år.

I den tilldelade budgeten från kommunfullmäktige ökar kostnadsramen med 21,5 mnkr medan intäktskravet minskar med 2,9 mnkr, vilket ger en nettoökning med 24,4 mnkr i jämförelse med föregående år.

Budgeten inkluderar prisuppräknningar, höjning av peng för vård- och omsorgsboende, hemtjänst, dagvård samt lokalpeng för vård- och omsorgsboende. Enligt befolkningsprognosen minskar antalet personer i de äldre åldersgrupperna där vårdbehovet är som störst. Därmed är en volymminskning som motsvarar cirka 3,3 procent av anslaget medräknat i äldreomsorgens kostnadsanslag.

Omslutningsförändringar om 50,1 mnkr för mat- och hyresavgifter, varav 25,3 mnkr respektive 24,8 mnkr och försäljningsintäkter om 93,5 mnkr finns beräknade i budgeten.

Medel för förvaltningens två aktivitetscentra i anslutning till seniorboenden och för Tryggt mottagande i hemmet ingår i ordinarie tilldelad budget i årets budget.

Återtagande av Tussmötegårdens vård- och omsorgsboende med 80 lägenheter och demensdagvård Solrosen med 30 platser samt cirka 100 anställda medför vissa kostnader i uppstart.

För föreningsbidrag inom verksamhetsområde äldreomsorg avsätts 240 tkr. Budget- och uppföljningsansvar för föreningsbidrag ligger i förvaltningens organisation under *Administrativa avdelningen*.

Volym

Generellt beräknas en minskning av volymerna inom äldreomsorgen jämfört med 2023. I tabellen nedan visas budgeterade volymer för de största verksamheterna 2024, utfall för oktober 2023 samt budgeterade volymer för 2023.

Verksamhet	VP 2024	Okt 2023	varav kvinnor	varav män	VP 2023
Vård- och omsorgsboende, helårspersoner	497	539	364	175	493
Öppen hemtjänst					
<i>Dagtimmar/månad</i>	<i>39 264</i>	<i>41 399</i>	<i>29 052</i>	<i>12 347</i>	<i>37 988</i>
<i>Nattbesök/månad</i>	<i>4 267</i>	<i>4 400</i>	<i>3 448</i>	<i>952</i>	<i>4 267</i>
<i>Larmkunder/månad</i>	<i>1 231</i>	<i>1 341</i>	<i>907</i>	<i>434</i>	<i>1 231</i>
Servicehus					
<i>Helårspersoner</i>	<i>100</i>	<i>120</i>	<i>83</i>	<i>37</i>	<i>105</i>
<i>Timmar/månad</i>	<i>4 976</i>	<i>6 694</i>	<i>4 666</i>	<i>2 028</i>	<i>6 562</i>
Dagvård, antal dagar/månad	595	606	466	140	706

Under 2024 beräknas antalet platser inom vård- och omsorgsboende minska med 42 helårsplatser i jämförelse med oktober 2023. Det innebär ett genomsnitt om 497 beviljade platser per månad. Antalet beviljade dagar per månad inom dagvården beräknas uppgå till 595 dagar 2024.

Antalet helårspersoner inom servicehus beräknas till 100 personer, vilket är en minskning med 20 personer i jämförelse med oktober 2023.

Beräkning av budgeten för hemtjänsten inom ordinärt boende utgår från 92,6 procent utförda hemtjänsttimmar. Snittet utförda timmar per månad beräknas öka med 3,4 procent jämfört med budgeten 2023. För 2024 prognostiseras att cirka 1 223 personer kommer att erhålla 32,1 hemtjänsttimmar i snitt per månad.

Priser

Ersättningarna till utförarna utgår enligt priserna i kommunfullmäktiges budget för år 2024. För hemtjänst höjs ersättningen med 3,7 procent. Ersättningen per dygn inom vård- och omsorgsboende höjs med 4,6 procent och lokalschablonen med 9,3 procent. Dagersättningen inom dagvården höjs med 3,7 procent. Ersättningen för avlösning och ledsagning höjs med 3,7 procent.

Nämnden beslutar om pris för växelvård (korttidsplatser). För 2024 föreslås priset öka från 3 499 kr till 3 846 kr per dygn inklusive hyra.

Servicehusens priser består av två delar: grundpris per person och månad samt timpris för hemtjänstinsatser. Servicehusen ingår inte i kundvalsmodellen och därmed beslutar nämnden om grundpriserna. Ersättningen för hemtjänst på servicehus per beställd timme/dygn runt är

427 kr för kommunala utförare och 438 kr för utförare i enskild regi.

Grundkostnadsersättning ökar med 10 procent.

Tomgångshyrorna på grund av särskilda boendeformers omstruktureringar beräknas uppgå till ca 16,0 mnkr under 2024. Förvaltningen kommer att söka kompensation för de kostnaderna enligt regelrätta anvisningar.

Priser som kommunfullmäktige har fastställt gäller för förvaltningens egna utförare. Utförarenheterna finansierar sin del av avdelningens gemensamma IT- och systemkostnader.

I prisbilagan, bilaga 5, redovisas alla ersättningar inom äldreomsorgen.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2024	VP 2023	Omslutningsförändring
Verksamheter	605,9	91,5	514,4	470,3	88,4
Ledning/biståndshandläggning	32,9	0,0	32,9	31,2	0,0
Svedmyrabadet	4,6	0,0	4,6	4,1	0,0
Summa	643,4	91,5	551,9	505,6	88,4

Verksamhetsområdet budgeteras med netto 551,9 mnkr, vilket är en ökning med 46,3 mnkr jämfört med föregående år.

Den tilldelade budgeten beräknas utifrån prestationer per den 26 augusti 2023. Slutlig justering av budgeten för 2024 kommer att göras utifrån avläsning av prestationer i mars och augusti. Ökningen av budget i jämförelse med 2023 beror på volymförändringar, schablonhöjningar och hälsofrämjande insatser.

Förvaltningen har tilldelats ytterligare 2,5 mnkr för en ny kommunövergripande verksamhet (KÖV) som avser dels en stadsövergripande funktion för teckenspråk och dels en digital fixartjänst. Medlen från kommunfullmäktige är budgeterade inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning men utförs av medborgarkontoret vilket tillhör verksamhetsområde barn, kultur och fritid. Detta innebär en omfördelning av ramen mellan verksamhetsområdena.

I budgeten för funktionsnedsättning ingår omslutningsförändringar om sammanlagt 88,4 mnkr för hyresintäkter om 14,2 mnkr, försäljning av verksamhet om 13,6 mnkr, assistansersättning från Försäkringskassan om 59,0 mnkr och övriga intäkter om 1,6 mnkr.

Budget- och uppföljningsansvar för verksamhetsområdet ligger under avdelning *Social omsorg vuxen*.

För föreningsbidrag inom verksamhetsområde personer med funktionsnedsättning avsätts 20 tkr. Budget- och uppföljningsansvar för föreningsbidrag ligger i förvaltningens organisation under *Administrativa avdelningen*.

Volym

Följande biståndsbedömda prestationer ingår i den tilldelade budgeten:

Verksamhet, helårspersoner	VP 2024	VP 2023
Eget boende med boendestöd	114	101
Servicebostad	52	46
Gruppboend	138	131
Barnboende	7	7
Korttidshem	71	75
Daglig verksamhet	389	361
KTT (korttids tillsyn för skolgång över 12 år enligt LSS)	52	44
LASS-ärenden	117	115
Summa	940	880
Jämfört med verksamhetsplan 2023 har antal personer ökat med 6,3%.		

Priser

Utförarenheter inom egen regi och enheter upphandlade genom entreprenad eller ramavtal ersätts per prestation utifrån de nivåer som kommunfullmäktige har beslutat. Enheter i egen regi finansierar en del av avdelningens gemensamma kostnader för administration.

Ersättningsnivåerna enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) för barn- och vuxenboende, daglig verksamhet, korttidsboende och korttids tillsyn för skolgång över tolv år är höjda med 3,71 procent netto i jämförelse med 2023. Inom servicebostad LSS har schablonen också höjts med 3,71 procent för att kompensera nämnden för en ökad peng om 46 kr/dygn till privata utförare. Skillnaden mot 2023 är att privata utförare kompenseras med hyresschablon i peng.

Ersättningen för personlig assistans enligt socialförsäkringsbalken respektive LSS är 333 kr per timme och följer den ökning som regeringen föreslår om 2,5 procent.

Kostnader för gemensamhetslokaler ingår inte i LSS-pengen och hanteras centralt av beställarenheten. Vid försäljningen av platser till andra stadsdelsförvaltningar tar förvaltningen ut en lokalschablon som motsvarar lokalkompensationen i peng för verksamheter i privat regi enligt följande:

- 46 kr/dygn för serviceboende
- 148 kr/dygn för gruppboende
- 333 kr/dygn för korttidshem
- 174 kr/dag för heltid på daglig verksamhet
- 139 kr/dag för deltid på daglig verksamhet

Alla priser inom verksamheter för funktionsnedsatta exkluderar resor. I prisbilagan, bilaga 5, redovisas alla ersättningsnivåer inom omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Barn, kultur och fritid

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2024	VP 2023	Omslutningsförändring
Öppna mötesplatser*	35,0	2,7	32,3	31,6	2,7
Föreningsbidrag	0,7	0,0	0,7	0,7	0,0
Kollo	9,2	2,7	6,5	6,4	2,7
Samhällsservice	6,7	0,0	6,7	4,4	
Fritid gemensamt och övergripande	7,5	0,0	7,5	5,2	0,0
Summa	59,1	5,4	53,7	48,3	5,4

* Fritidsgårdar, kulturhus och parklekar.

Verksamhetsområdet budgeteras med netto 53,7 mnkr, vilket är en ökning med 5,4 mnkr jämfört med föregående år. Budgetjusteringar inom verksamhetsområdet har sökts om totalt 0,6 mnkr. Det avser 0,5 mnkr för Lokalt arbete med demokrati och mänskliga rättigheter (0,3 mnkr för gårdsråd på fritidsgårdar och 0,2 mnkr till medborgarkontoret för utveckling av hantering av medborgarförslag) samt 0,1 mnkr för Högtider och evenemangsdagar i fokusområden. Under året förväntas även en budgetjustering avseende sommarkoloniverksamhet, vilken har budgeterats till 2,2 mnkr.

Utöver ramen tillförs 2,5 mnkr till verksamhetsområde barn, kultur och fritid för en ny kommunövergripande verksamhet (KÖV) genom en omfördelning av ramen från verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

I budgeten ingår omslutningsförändringar med sammanlagt 5,4 mnkr, vilket avser föräldrantäkter kollo, försäljning till andra förvaltningar, hyresintäkter och externa bidrag.

För att erbjuda ungdomar fritidsaktiviteter och öppna mötesplatser budgeteras 32,3 mnkr. I budgeten ingår medel för fritidsgårdar, parklekar och kulturhus. För kollo budgeteras 6,5 mnkr och för fritiden gemensamt och övergripande budgeteras 7,5 mnkr. För föreningsbidrag till barn- och ungdomsföreningar budgeteras 0,7 mnkr. Kostnader för kulturaktiviteter inom ramen för Kulan bekostas av verksamhetsområde förskola. För verksamheten inom samhällsservice (medborgarkontor samt konsumentrådgivning) budgeteras 6,7 mnkr netto (inkl. KÖV-verksamheten).

Budget- och uppföljningsansvar för hela verksamhetsområdet ligger i förvaltningens organisation under *Social omsorg förebyggande och främjande*.

Arbetsmarknadsåtgärder och ekonomiskt bistånd

Verksamhet, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2024	VP 2023	Omslutningsförändring
Arbetsmarknadsåtgärder	26,7	2,1	24,6	24,6	-1,6
Utbetalt bistånd	125,2	7,8	117,4	113,9	3,5
Handläggning och ledning	47,9	4,0	43,9	42,5	4,0
Summa	199,8	13,9	185,9	181,0	5,9

Arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsområdet budgeteras med netto 24,6 mnkr, vilket är samma netto som föregående år. Anslaget för arbetsmarknadsåtgärder ska täcka kostnaderna för arbetsmarknadsinsatser såsom offentligt skyddat arbete (OSA) och arbetsträning samt feriejobb för ungdomar.

Samverkan sker med arbetsmarknadsförvaltningen och Arbetsförmedlingen vad gäller OSA-anställningar och även med Stockholmsjobb. Målet är att erbjuda försörjningsstödstagare anställning i staden under sammanlagt ett år.

Budgetramen för feriearbeten är 15,9 mnkr, vilket är en ökning med 0,3 mnkr jämfört med föregående år. Den tillfälliga sänkning av de sociala avgifterna för unga i åldern 15-23 år som har förekommit under 2021-2023 tas bort 2024 och de sociala avgifterna återgår till samma nivå som den ordinarie nivån, vilket innebär en ökning från 18,7 procent till 46,4 procent. Sammanfattningsvis innebär det en ökning av lönekostnaden för ferieungdomar med cirka 1,9 mnkr. Budgeten för feriearbeten 2024 medger därmed insatser för sammanlagt cirka 1 330 feriearbetande ungdomar endast om en större andel utförs under korta lov, cirka 42 procent jämfört med cirka 20 procent föregående år.

Budget- och uppföljningsansvar för feriearbeten ligger i förvaltningens organisation under *Social omsorg förebyggande och främjande*.

I budgeten för arbetsmarknadsinsatser ingår omslutningsförändringar med sammanlagt minus 1,6 mnkr vilket avser intäkter från Arbetsförmedlingen för OSA-anställningar.

Omslutningsförändringen är negativ då de förväntade intäkterna är lägre än intäktskravet i ramen, vilket främst beror på att intäkter för Stockholmsjobb inte är aktuellt då den ramen tidigare har överförts till arbetsmarknadsförvaltningen.

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd inklusive handläggning budgeteras med netto 161,3 mnkr, vilket är en ökning med 4,9 mnkr jämfört med föregående år.

Utöver ramen tillförs 1,5 mnkr till budgeten från ramen för arbetsmarknadsåtgärder. Medlen är avsedda att förstärka det förebyggande arbetet, bland annat bolotsarna.

Budgeten för utbetalt bistånd innebär en genomsnittlig utbetalning med 10,2 mnkr per månad. Det är en ökning med 0,2 mnkr per månad jämfört med föregående år. Budgeten medger 840 hushåll per månad i genomsnitt över året, vid ett medelbidrag om 12 118 kronor per hushåll (vilket är Swecos prognos). Antal hushåll i oktober 2023 är 898 (preliminärt) och medelbidraget 11 752 kr i genomsnitt juli-september 2023. Det innebär att nettominskningen av antal hushåll månad behöver vara cirka 9 varje månad under hela 2024 för en budget i balans om medelbidraget blir enligt 12 118 kr per hushåll.

I budgeten för ekonomiskt bistånd ingår omslutningsförändringar med sammanlagt 7,5 mnkr vilket avser förväntade intäkter från Migrationsverket (generalschablon) samt hyresintäkter.

Lokaler

Förvaltningens samlade kostnader för inhyrning av lokaler och bostäder beräknas till cirka 248,5 mnkr, vara 183,5 mnkr avser verksamhetslokaler och 65 mnkr avser bostäder.

Förvaltningen planerar att söka medel för lokaländamål i samband med tertialrapport 2024.

Lokalförändringar

Nedan redovisas de lokalförändringar som planeras under år 2024. I detta fall innebär lokalförändring byggnation, renovering/utökning av lokal, bygglov som löper ut, förlängning av bygglov eller avveckling.

Lokal	Kommentar
Förskoleverksamhet	
Kinnaredsgränd 69	Ny förskolelokal fr.o.m. 1 feb 2024. Förskolan Höjden. Verksamheten flyttar från tillfällig lokal på Östbergatorget 5-7.
Äldreomsorg	
Årstavägen 112	Årsta vård- och omsorgsboende töms och återlämnas fastighetsägaren Micasa slutet av 2024 inför rivning.
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	
Östbergatorget 5-7	Före detta tillfällig förskolelokal utreds som ny lokal daglig verksamhet LSS.
Skedviksvägen 50	Före detta boende äldreomsorg byggs om till gruppboende LSS.
Lillhagsvägen 24	Befintligt tomställt boende LSS utreds och eventuellt renoveras till profilboende LSS.
Årstavägen 112	Daglig verksamhet LSS, tre verksamheter, flyttar ut slutet 2024 då Årsta vård- och omsorgsboende töms för rivning.

Investeringar

Planeringen av investeringar för stadsdelsområdets parker och grönområden sker bland annat utifrån parkplanerna för Enskede, Årsta och Vantör i samarbete med trafikkontorets landskapsarkitekter. Mer information finns i bilaga 4, *Investeringsönskemål*

Parkinvesteringar 2024-2026.

Parkinvesteringar, mnkr	Kostnader	Intäkter	Netto VP 2024	VP 2023	Omslutningsförändring
Storängsparken, investering	4,9	0,0	4,9	0,0	0,0
Storängsparken, reinvesteringar	5,6	0,0	5,6	0,0	0,0
Vättersdälden	0,5	0,0	0,5	0,0	0,0
Mindre investeringar	10,7	0,0	10,7	10,7	0,0
Backen i Östberga	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0
Grynkvarnsparcken	0,0	0,0	0,0	9,2	0,0
Dalbotten	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0
Summa	21,7	0,0	21,7	21,3	0,0

Storängsparken, investeringar/reinvesteringar

I parken finns en anlagd bäckfåra med växtlighet längs kanterna och pump. Anläggningen är sedan flera år ur funktion och bäckfåran är i dåligt skick. Förvaltning kommer återställa anläggningen till ursprungligt skick med nytt pumpsystem, ny bäckfåra, delvis ny växtlighet

samt nya möbler. En plats som ligger i anslutning till bäckfåran förses med grill och sittmöbler.

Vättersdälden

Dambotten och sargerna på plaskdammen är mycket slitna och motsvarar inte dagens säkerhetskrav. Förvaltningen kommer att renovera plaskdammen för god säkerhet och kvalitet. Samtidigt kommer förvaltningen åtgärda en mindre lågpunkt i angränsande gräsyta där det samlas vatten för att ge besökarna mer yta att sitta på.

Mindre investeringar

Medel för mindre investeringar kommer främst att användas för tillgänglighetsanpassningar av lekplatser och parkvägar samt till reinvesteringar. Även kompletteringar av utrustning i lekplatser kommer att genomföras.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Inte aktuellt.

Resultatenheter

Nämnden beslutar om nya resultatenheter ska inrättas, förändras eller avvecklas i samband med verksamhetsplanen.

Enligt kommunfullmäktiges *Regler för ekonomisk förvaltning* ska resultatenheter föra över hela sitt resultat som uppkommit av eget handlande till följande år. Resultatöverföringen får uppgå till maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett överskott med maximalt 10 procent av enhetens bruttobudget. Uppkomna underskott i resultatfonden ska täckas i samband med nästkommande års bokslut. Om underskottet inte har kunnat täckas under nästkommande år upplöses resultatenheten och underskottet täcks i bokslutet av nämnden.

Tillfälliga regler gäller i enlighet med kommunfullmäktiges beslut juni 2023. Beslutet innebär att underskott får uppkomma under 2023 och 2024 men ska därefter täckas i samband med bokslut 2025. Om underskotten inte har kunnat täckas i samband med bokslut 2025 ska nämnden upplösa resultatenheten. Enhetens ackumulerade underskott kommer därmed att ingå i nämndens samlade resultat 2025.

Förvaltningen föreslår att 20 resultatenheter inrättas under 2024, varav tio inom förskoleverksamhet, sex inom äldreomsorg, tre inom funktionsnedsättning och en inom socialpsykiatri.

Förskoleverksamhet

- Snösättras förskolor
- Rågsved förskolor
- Örby förskolor
- Högdalens förskolor
- Hagsätra förskolor

- Årsta 2 förskolor
- Enskede Gårds förskolor
- Östberga förskolor
- Blåsuts Dalens förskolor
- Årsta 3 förskolor

Äldreomsorg

- Stureby vård och omsorgsboende
- Högdalens vård och omsorgsboende
- Enskede Nya servicehus
- Stureby hemtjänst
- Vantörs kommunala hemtjänst
- Enskede hemtjänst

Funktionsnedsättning

- Assistansenheten
- Grupp- och servicebostäder LSS
- Daglig verksamhet

Socialpsykiatri

- Utförarenhet socialpsykiatri

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Inte aktuellt.

Budgetjusteringar

Nämnden har möjlighet att söka budgetjusteringar för vissa särskilda ändamål där medel avsatts i Central medelsreserv till kommunstyrelsens förfogande (CM). Vid ansökan om budgetjusteringsmedel särredovisas drift- och investeringar eftersom posterna finansieras av olika centrala medelsreserver och redovisas på olika sätt. Driftkostnader är för löpande kostnader inom en verksamhet och en investering är en kostnad av engångskaraktär.

Nämnden har tidigare beviljats medel om 0,2 mnkr för trygghetsinvesteringar i Rågsveds Centrum i samband med tertialrapport 2 2023 för år 2024.

Nämnden ansöker om budgetjusteringar för investeringsåtgärder om 18,1 mnkr och budgetjusteringar för driftåtgärder om 2,9 mnkr enligt nedan.

Klimatinvesteringar

Nämnden ansöker om budgetjustering avseende investeringar för klimatinvesteringar om totalt 5,1 mnkr.

- Medel söks för växtbäddar med biokol om 2,5 mnkr, se bilaga 3.
- Medel söks för inköp av elfordon, cyklar och batterier om 0,6 mnkr, se bilaga 3.

- Medel söks för solskydd till förskolor om 1,2 mnkr, se bilaga 3.
- Medel söks för källsorteringskärl till parker om 0,5 mnkr, se bilaga 3.
- Medel söks för dricksvattenfontäner om 0,3 mnkr, se bilaga 3.

Trygghetsinvesteringar

Nämnden ansöker om budgetjustering avseende investeringar för trygghetsinvesteringar om totalt 8,3 mnkr.

- Medel söks för trygghetsskapande åtgärder i Dalen om 2,7 mnkr, se bilaga 3.
- Medel söks för trygghetsskapande åtgärder i Stureby om 2,1 mnkr, se bilaga 3.
- Medel söks för trygghetsskapande åtgärder i Rågsved om 3,5 mnkr, se bilaga 3.

Naturresevat

Nämnden ansöker om budgetjustering avseende investeringar för naturresevat om totalt 2,1 mnkr.

- Medel söks för investeringar i Årstaskogens naturresevat om 1,2 mnkr, se bilaga 3.
- Medel söks för investeringar i Rågsveds naturresevat om 0,9 mnkr, se bilaga 3.

Biologisk mångfald

Nämnden ansöker om budgetjustering avseende investeringar för biologisk mångfald om totalt 2,6 mnkr.

- Medel söks för investering avseende biologisk mångfald längs parkstråk om 0,1 mnkr, se bilaga 3.
- Medel söks för investering avseende biologisk mångfald i Rågsved om 0,5 mnkr, se bilaga 3.
- Medel söks för investering avseende biologisk mångfald i Årsta om 2,0 mnkr, se bilaga 3.

Nämnden ansöker om budgetjustering avseende drift för biologisk mångfald om totalt 0,3 mnkr.

- Medel söks för betesdjur på Råby Gärde om 0,2 mnkr, se bilaga 3.
- Medel söks för uppbyggnadsbeskrining av träd om 0,1 mnkr, se bilaga 3.

Lokalt arbete med demokrati och mänskliga rättigheter

Nämnden ansöker om budgetjustering avseende drift för Lokalt arbete med demokrati och mänskliga rättigheter om totalt 2,0 mnkr.

- Medel söks för gårdsråd på fritidsgårdar om 0,3 mnkr, se bilaga 3.
- Medel söks för dialogmöten med nationella minoriteter om 0,1 mnkr, se bilaga 3.
- Medel söks för medborgarbudget i Vantör om 0,2 mnkr, se bilaga 3.
- Medel söks för utveckling av hantering av medborgarförslag på medborgarkontoret om 0,2 mnkr, se bilaga 3.
- Medel söks för jämställdhetsarbete inom grupp- och servicebostäder LSS om 1,0 mnkr, se bilaga 3.
- Medel söks för HBTQ-utbildningar inom grupp- och servicebostäder LSS om 0,1

mnr, se bilaga 3.

- Medel söks för HBTQ-diplomering på öppna förskolor och parklekar om 0,1 mnr, se bilaga 3.

Högtider och evenemangsdagar i fokusområden

Nämnden ansöker om budgetjustering avseende drift för Högtider och evenemangsdagar i fokusområden om totalt 0,6 mnr.

- Medel söks för Rågsvedsfestivalen om 0,2 mnr, se bilaga 3.
- Medel söks för flertalet evenemang i Hagsätra och Rågsved om 0,4 mnr, se bilaga 3.

Omslutningsförändringar

I kommunfullmäktiges budgetram ingår endast kostnader och intäkter för nämndens egen verksamhet. Utöver det har nämnden intäkter för verksamhet som påverkar omslutningen av tilldelad budgetram, det vill säga utökning av intäkt samt kostnadsbudget.

I tabellen nedan redovisas förvaltningens huvudsakliga intäkts typer, exempelvis verksamhet som säljs till andra förvaltningar samt bidrag som till exempel statsbidrag, lönebidrag och projektintäkter.

Omslutningsförändringar för år 2024 beräknas till 328,9 mnr.

Verksamhetsområden, mnr	Omslutningsförändring (mnr)	Kommentar
Nämnd- och förvaltningsadministration	1,6	Fackliga lönekostnader, lönebidrag, krisberedskapsmedel och försäljning av bilar
Individ- och familjeomsorg	82,3	
<i>varav barn och unga</i>	30,0	<i>Försäljning av verksamhet till andra förvaltningar, hyresintäkter, projektintäkter, statsbidrag, projektintäkter och övriga bidrag</i>
<i>varav vuxna</i>	24,7	<i>Försäljning av verksamhet till andra förvaltningar, hyresintäkter, projektintäkter, statsbidrag och övriga bidrag</i>
<i>varav socialpsykiatri</i>	19,0	<i>Försäljning av verksamhet till andra förvaltningar, hyresintäkter, kostintäkter och övriga intäkter</i>
<i>varav nyanlända</i>	8,6	<i>Statsbidrag från Migrationsverket (schablonintäkter för ensamkommande och generalschablon)</i>
Stadsmiljö drift	0,6	Tomträttsavgälder och lönebidrag
Stadsmiljö avskrivningar	0,0	
Stadsmiljö ränta	0,0	
Förskoleverksamhet	1,1	Projektbidrag och swish-intäkter från öppen förskola
Äldreomsorg	143,6	Matavgifter, hyresintäkter, försäljningsintäkter
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	88,4	Hyresintäkter, försäljning av verksamhet, assistansersättning från försäkringskassan enligt kap 51 socialförsäkringsbalken och övriga intäkter

Verksamhetsområden, mnkr	Omslutningsförändring (mnkr)	Kommentar
Fritid och kultur	5,4	Försäljning av verksamhet till andra förvaltningar, hyresintäkter, externa bidrag samt föräldraintäkter från kollo
Arbetsmarknadsåtgärder	-1,6	Intäkter från Arbetsförmedlingen
Ekonomiskt bistånd	7,5	Statsbidrag från Migrationsverket (generalschablon) samt hyresintäkter
<i>varav handläggning</i>	4,0	<i>Statsbidrag från Migrationsverket (generalschablon)</i>
Drift totalt	328,9	

Medel för lokaländamål

Nämnden ansöker inte om budgetjustering för lokaländamål i samband med verksamhetsplan 2024.

Övriga ekonomiska redovisningar

Föreningsbidrag

Den totala budgeten för föreningsbidrag år 2024 är 1 060 tkr. Medlen för 2024 fördelas av nämnden i december 2023 till föreningar med verksamhet som riktar sig till barn och ungdomar, vuxna, äldre samt personer med funktionsnedsättning. Budgeten är fördelad enligt nedan.

Målgrupp	Verksamhetsår 2024	Verksamhetsår 2023	Verksamhetsår 2022
Barn och ungdomar	700 000	700 000	700 000
Vuxna	100 000	100 000	100 000
Äldre	240 000	240 000	200 000
Personer med funktionsnedsättning	20 000	20 000	14 000
Summa	1 060 000	1 060 000	1 014 000

Föreningsbidragen, såsom handläggning, ärendehantering, utbetalningsförfarande och uppföljning av bidrag, hanteras inom *Administrativa avdelningen*. Bokföringen av de utbetalda bidragen sker inom respektive verksamhetsområde och avdelning.

Idéburna offentliga partnerskap (IOP)

Kostnader för ingångna idéburna offentliga partnerskap (IOP) ingår inte i budgeten för föreningsbidrag utan bekostas av den verksamhet som har ingått IOP.

Under 2024 har nämnden sex aktiva IOP, varav två löper ut under våren och sommaren 2024 utan möjlighet till förlängning. Kostnaderna för nämndens IOP:er uppgår till cirka 0,8 mnkr fördelat över tre avdelningar. Respektive avdelning ansvarar för de IOP som ingåtts inom avdelningens verksamhetsområde med stöd av *Administrativa avdelningen*.

Systematiskt kvalitetsarbete

Arbete utifrån Stockholms stads kvalitetsprogram - Utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering

Arbetet med att utveckla nämndens nya ledningssystem för systematiska kvalitetsarbete för socialtjänst och äldreomsorg utgår från stadens kvalitetsprogram och bygger på dess grundläggande förhållningssätt. Kvalitetsledningssystemet ger verksamheterna nödvändig systematik och struktur för arbete med ständiga förbättringar och nyttjar digitaliseringens möjligheter att skapa hög tillgänglighet till processer och rutiner för en effektiv och kvalitetssäker resursanvändning. Kvalitetsledningssystemet ska byggas med hjälp av medarbetarnas tankar och idéer och utvärderas genom brukarnas synpunkter och klagomål. På så vis skapa användarvänlighet och funktionalitet som bidrar till ett hållbart arbetsklimat och möter brukarnas samlade behov.

För lärande och ökad kunskap ska Avdelning förskola och Social omsorg barn och unga delta i ett processtöd för att främja psykisk hälsa i förskolan.

Avdelning förskola ska även delta i ett processtöd inom språkutveckling för att utveckla verksamheten med utgångspunkt i forskningsbaserad kunskap.

Förskolans innovationsarena för undervisning och utbildning (UU-labbet) ska fortsatt vara en plats för inspiration, kollegialt lärande och utveckling, i uppbyggda miljöer. Under året kommer ett arbete starta för att bedriva undervisning för barngrupper i UU-labbets miljöer.

Förvaltningen starta en samverkan mellan fem förskoleenheter, två barnavårdscentraler samt föräldrarådgivningen och mottagnings- och utredningsenheten inom socialtjänsten. Samverkan ska ske, genom projekt Förskoleteam. Genom samverkan ska barn och familjer fortare ska få rätt stöd.

Avdelning Social omsorg vuxen kommer arbeta vidare utifrån den värdegrund som implementerades föregående år och som utgår från ledorden tillgänglighet, mod och ansvar. Värdegrundsarbetet är en del i avdelningens pågående arbete med att utveckla kvaliteten i verksamheterna genom att ha brukarnas fokus. Avdelningens enheter ska även genom workshops öka medvetenheten om budgetprioriteringar och prognossäkerhetsarbete för att bibehålla en god kvalitet och fortsatt fokus på kärnuppdraget. Avdelningen ska också ha regelbundna kvalitetsdialoger för att säkra hög kvalitet och effektivitet samt sprida lärande inom avdelningens enheter.

Administrativa avdelningen utgår i sitt arbete, som till stor del handlar om att ge stöd till kärnverksamheterna, från en nyligen framtagna värdegrund inom följande fem teman: Professionalitet och kompetens, samarbete, utveckling, stödfunktion, engagemang och trivsel.

Innovationsinsatser

Social omsorg barn och unga har beviljats medel via omställningsfonden för utbildningsinsats kring bedömningsinstrumenten SAVRY, EARL och ADAD. Det kommer förbättra utredningar kring barn och unga med normbrytande beteende.

Relationsvåldscentrum sydost har beviljats medel från sociala investeringsfonden och

kommer fortsätta med lotsar för ett utökat stöd för våldsutsatta.

Medel är sökta via sociala investeringsfonden tillsammans med stadsdelsförvaltningarna i Hässelby-Vällingby, Järva och Skärholmen kring eftervård med hög tillgänglighet för unga i riskzon för kriminalitet. För att säkerställa en positiv utveckling och att erhålla färdigheter som samhällsvården medfört vidmakthålls behöver ungdomar som lämnar samhällsvård ett samordnat och kvalificerat stöd över tid. Stödet behöver utformas utifrån den enskildes behov och präglas av en hög grad av flexibilitet gällande val av metod, intensitet, mötestider, mötesform och mötesplats. Nuvarande insatser motsvarar inte behoven fullt ut.

Verklighetslabbet och KTC har gått samman till ett *Innovationscenter* i syfte att skapa ökade möjligheter att utveckla lösningar för dagens och framtidens äldreomsorg. Innovationscenter testar innovativa tjänster och utbildar medarbetare. Flera projekt pågår i Innovationscenters testbäddar.

Förvaltningen kommer under året fortsätta driva projektet *Hållbar självförsörjning* för att stötta långtidsarbetslösa barnfamiljer att komma ut i sysselsättning och bli självförsörjande i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen. För att säkra barnrättsperspektivet i arbetet kommer barnrättssamordnaren att involveras.

Kvalitetsledningssystemets projektgrupp har tagit fram en prototyp på en samverkansmodell. Syftet med samverkansmodellen är att ge både begreppsmässigt och praktiskt stöd till verksamheter när de samverkar med andra och varandra. Modellen hjälper till att utvärdera en samverkan för att identifiera vad som fungerar och vad som kan utvecklas vidare på alla organisatoriska nivåer. Samverkansmodellen ska under året testas och utvärderas i syfte att nå fram till en slutlig version att implementera på hela förvaltningen.

Administrativa avdelningen har arbetat för att digitalisera processen inom nämnden och sociala delegationen genom att möjliggöra för handläggare att ladda ner handlingar från Paraplyet och lämna in dem via eDok. Handlingarna publiceras även digitalt via eDok. Det nya arbetssättet syftar till att minska klimatpåverkan, skapa ett mer effektivt och flexibelt arbetssätt samt öka informationssäkerheten. Förvaltningen trycker sedan 2023 inte längre några handlingar och invånare kan istället ta del av handlingar via en QR-kod vid exempelvis medborgarkontor. Under 2024 kommer arbetssätten implementeras och utvärderas. Avdelningen kommer även utvärdera behovet av regelbundna utbildningar i det nya arbetssättet.

Nya arbetssätt

Under 2024 kommer förvaltningen fortsätta implementera Hypergene inom projekt GPS, vilket förväntas leda till gemensamma och digitaliserade arbetssätt, en öppnare och mer transparent budgetprocess samt ett smart systemstöd för bland annat chefer och controllers.

Avdelning Social omsorg vuxen kommer under året utifrån tjänstedesignmodellen ta fram en struktur för omvärldsbevakning inom avdelningen. Vidare kommer avdelningen intensifiera dialogen med brukare och brukarrepresentanter i syfte att utveckla verksamheterna utifrån Stockholmarnas fokus. Social omsorg vuxen ska även utveckla arbetet med stadens brukarundersökningar och öka förutsättningarna för fler att delta i dessa. Målet är att systematiskt arbeta för att tillvarata resultaten och därmed höja kvaliteten i verksamheterna.

Stadens kvalitetsutmärkelse

Förvaltningen har flertalet medarbetare som är examinatore i kvalitetsutmärkelsen och arbetar för att fler utbildar sig. Examinatorerna kan både uppmuntra och ge stöd till förvaltningens verksamheter och deltagandet förväntas bidra till kvalitetsutveckling inom förvaltningen genom bland annat stadsövergripande dialog, kompetensutveckling och kollegialt lärande. Förvaltningen arbetar för att fler enheter ska delta i stadens kvalitetsutmärkelse.

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete utifrån SOSFS 2011:9

Under 2023 har stora delar av kvalitetsledningssystemet utvecklats och publicerats inom ramen för projekt Kvalitetsledningssystem. Projektet kommer fortsätta under 2024 med fokus på implementering. Målsättningen är att skapa bred och funktionell användning av ledningssystemet. Projektet ska även skapa förutsättningar att, inom ramen för ordinarie verksamhet, förvalta ledningssystemet efter projektiden. Verksamheter som främst berörs är socialtjänst för barn, vuxna och äldre, stöd till vissa funktionshindrade och kommunal hälso- och sjukvård.

Ledningssystemet ska vara ett stöd för ledningen att styra mot hög kvalitet i verksamheterna så att rätt sak görs vid rätt tillfälle och på rätt sätt. Ledningssystemet förväntas underlätta för medarbetarna i det dagliga arbetet genom att erbjuda tydliga processer och tillgängliga rutiner. Genom ledningssystemet säkerställer förvaltningen att brukarna får stöd och service utifrån sina behov och rättigheter.

Vid årets slut ska ledningssystemet utgöra ett stödjande verktyg i verksamheternas dagliga arbete. Projektet ska bland annat ta fram ett gemensamt arbetssätt för verksamheternas systematiska förbättringsarbete. Det innefattar att arbeta med riskanalyser, egenkontroller, hantera synpunkter och klagomål samt åtgärda avvikelser inklusive lex Sarah och lex Maria. Syftet är att underlätta för verksamheterna att systematiskt ta tillvara erfarenheter och arbeta förebyggande för att säkerställa kvaliteten. Projektet ska även ta fram och pröva ett förslag till förvaltande organisation. Organisationen ska erbjuda en tydlig ansvarsfördelning som leder till att ledningssystemet nyttjas, underhålls och utvecklas inom ramen för ordinarie verksamhet.

System för hantering av synpunkter och klagomål

Inom ramen för kvalitetsledningssystemets projekt kommer förvaltningen utveckla arbetet med att hantera synpunkter, klagomål och avvikelser för att skapa enhetliga rutiner och arbetssätt. Till att börja med kommer rutinerna endast omfatta socialtjänsten, men tanken är att de senare ska omfatta hela förvaltningen. Innan arbetet är klart har avdelningarna egna rutiner för att ta emot och hantera synpunkter och klagomål enligt nedan.

Social omsorg förebyggande och främjande

Avdelning Social omsorg förebyggande och främjande arbetar systematiskt med synpunkter och klagomål. Öppna förskolorna, parklekar, fritidsgårdar, föräldramottagning samt ungdomsmottagning har fysiska förslags- och synpunktslådor i sina verksamheter där besökare kan lämna in synpunkter. Inkomna synpunkter lyfts på verksamheternas veckomöten samt vid tertialrapporterna. Öppna förskolor och parklekar har även en digital förslagslåda där besökare kan inkomma med synpunkter digitalt via en QR-kod. Fältassistenter tar emot

synpunkter från ungdomar genom dialog. Samtliga verksamheter kompletterar sina förslagslådor med brukarenkäter två gånger per år i syfte att få in brukarnas synpunkter på verksamhetens innehåll.

Avdelning förskola

Synpunkter och klagomål hanteras i första hand på den enhet det berör. Rektor ansvarar för att hantera inkomna klagomål och vid behov vidta åtgärder. Under året ska Avdelning förskola uppdatera rutinerna för inkomna klagomål samt informationen till vårdnadshavare med barn i förskola, om möjligheten att lämna klagomål.

Social omsorg barn och unga

Enhetschefer tar emot synpunkter och klagomål från klienter eller deras anhöriga. Oftast hanterar enhetscheferna det genom att förklara omständigheterna till det som inträffat. I vissa fall leder de inkomna klagomålen till att avdelningen utreder om avvikelse har inträffat i syfte att förbättra verksamheten och bemötandet.

Social omsorg vuxen

Avdelning Social omsorg vuxens enheter har en systematisk hantering av synpunkter och klagomål. Synpunkter och klagomål analyseras på enhetsnivå och kan lyftas på avdelningens kvalitetsdialog.

Social omsorg äldre

För att utveckla arbetet inom äldreomsorgen är det viktigt att de invånare som tar del av det hälsofrämjande arbetet samt insatser från äldreomsorgen lämnar in synpunkter, klagomål och beröm. Inom Hälsofrämjande enheten arbetas det systematiskt med utvärderingar efter olika aktiviteter och evenemang, detta sammanställs sedan och utvärderas. Utifrån den nationella brukarundersökningen från Socialstyrelsen framgår att fler med insats hemtjänst samt särskilt boende behöver få vetskap om hur de kan lämna in synpunkter och klagomål till verksamheten. Ett arbete med detta kommer göras under året bland annat med nya uppdaterade rutiner och broschyrer. Avdelningen har ett systematiskt sätt att ta emot och samla in synpunkter och klagomål. Dessa tas på enheternas APT samt kvalitetsråd, de tas sedan på branschövergripande kvalitetsråd innan de även sammanfattas och utvärderas på ett avdelningsövergripande kvalitetsråd.

Administrativa avdelningen

Invånarnas kunskap och erfarenheter är viktiga för att utveckla stadsdelsområdet. Det finns flera sätt att påverka, till exempel genom Tyck-till-appen, medborgarförslag eller medverkan i medborgardialoger, trygghetsvandringar och områdesmöten. Synpunkter och klagomål rörande verksamhetsfrågor såsom ekonomi, juridik, upphandling eller föreningsbidrag hänvisas till berörd part för vidare handläggning och hantering. Administrativa avdelningen arbetar kontinuerligt med att ta hand om de klagomål, synpunkter och förbättringsförslag som kommer från invånarna.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2023-12-12